

Ze Harfining Zariflarining Zuhuri "Badoye" din
284

Uyla qildim daftari ishqingda har dostonni hifz
Kim, qilur atfol sura-surai qur'onni hifz.
Telbalikdin garchi yo'qtur xotirimda hech harf,
Lek bas xo'b etmisham afsonai hijronni hifz.
Orazu ko'yungni vasf aylarni qilg'an orzu,
Aylamak avlo bahoriston bilan bo'stonni hifz.
Yuz balog'a uchrasa jonim g'amidin, g'am yemon,
Har baliyatdin kerak haq aylasa jononni hifz.
Yor derlar aylamish kulbamg'a kelmak ixtiyor,
Vahki, aylay olmog'um beixtiyor afg'onni hifz.
Shomi zulfi qaydiyu mehri uzorin ko'rgali
Aylamishmen surai vallaylu val-rahmonni hifz.
Ey Navoiy, ishq atvorini hifz aylay degan,
Barcha ishni tark etib, qilsun bizing devonni hifz.
285

Ey, o'lukni tirguzur chog'da surub durbor lafz,
Dam-badam zohir qilib lutfung Masih osor lafz,
Qadding ul naxliki, bori gavhari alfoz erur,
Olloh-Olloh, ne qad ra'novu gavharbor lafz.
La'li har lafzida ma'ni ko'pturur, yo'q tifldek,
Bir adoye ma'ni aylarda degay bisyor lafz.
Orazing vasfida ko'p so'rsam quyosh lafzin, ne tong,
Ajz esa ma'ni adosida topar takror lafz.
Hajr aro andoq topibdur noladin bo'g'zum xirosh
Kim, bo'lur dardi dilim aytur zamon afgor lafz.
Bemalohat xo'bkim debo kiyor bor uylakim,
Ma'ni o'lg'ay choshnisizlik anga pargor lafz.
Ey Navoiy, ko'nglungga bersang safo, yor ollida
Fosh o'lur sirring, ne hojat aylamak izhor lafz.
286

Tong emastur, tobi ishqingdin ko'ngul gar topsa haz,
Ne ajab, o't shu'lası birla samandar topsa haz.
Xasta ko'nglum bir labing qandidin, ey obi hayot,
Topti haz, sharbat ichib netti mukarrar topsa haz.
Jomi la'lingdin ko'ngul mahzuz bo'ldi, vah, ne tong,
Tushsa maxmur ilgiga bu nav' sog'ar, topsa haz.
Tun-kun ul bebok may ichkandin ar g'amgin esam,
Bok yo'q, maydin kerakkim ul sitamgar topsa haz.
Men yutub qon yig'laram, la'ling ichib sog'ar kular,
Teng qadah ichkan kerak erdi barobar topsa haz.
Ishqi komil ko'rki, yuz ming zuhd birla bodadin,
Go'yiyo men haz toparmen, ul samanbar topsa haz.
Ne ajab, ahli xirad xushdil Navoiy nazmidin,
Javhari topqanda, tong yo'q, yaxshi gavhar topsa haz.
287

Ko'ngulki ishqini jon ichra ayladi mahfuz,
Guharni naqdi nihon ichra ayladi mahfuz.
Ko'ngulki ko'yida erdi g'arib, dardu g'amin
Ne bas, g'aribi makon ichra ayladi mahfuz.
Nachukki ruhu ravon tandadur nihon, ishqin
Ko'ringki, ruhu ravon ichra ayladi mahfuz.
Yuziyu og'zida asrab ko'ngul bila jonni,
Yaqinda dog'i gumon ichra ayladi mahfuz.
Yoshurdi dog'ini qonlig' ko'ngulda, vah, ko'rkim,
Tugonni lolasiton ichra ayladi mahfuz.
Labida asradi jonimni, ishqı jon farsoy
Qurutti qoninu qon ichra ayladi mahfuz.
Navoiy o'ldi fig'ondin, bu turfaroqki, aning
Chu jonin oldi, fig'on ichra ayladi mahfuz.
Ayn Harfining Iyorlarining Alomati "Badoye" din
288

Haqdin azizliq tilasang, eldin uz tama',
Kim xalqning aazzi dedi azza manqana'.
Mazmumdur qanoatidin qone' etsa faxr,
Tome' xisolidin kishi ne aylagay tama'.
Kim to'ma topmas etkali iftoru ro'zadur,
Ermas vara' bir ochqa g'izo bazlidur vara'.
Motam o'zungga tutki, o'larsen gunoh ila,
Be jurm tifling o'lganiga nedurur jaza'.
Bir dardmand ko'nglida ko'rsang vaja', anga
Gar ko'ngling og'rimas, ul emas, budurur vaja'.
Nafs o'lsa tobi'ing kishisen, yo'qsa bo'lmag'ung
Hargiz kishi, bo'lub sanga yuz ming kishi taba'.
Qoqqil, Navoiy, ushbu eshikni lajoj ila
Kim, sobit o'ldi faqrda mazmuni manqana'.
289

Ulki, aylarmen g'ami hajrinda jon birlan vido',
Qosh jondek aylasa bu notavon birlan vido'.
Gar jahonu jon ila qilmoq vido' oson erur,
Lek bas mushkuldur ul jonu jahon birlan vido'.
Gar vido' etsam zamonu yuz ming oshubi bila,
Naylab etkaymen ul oshubi zamon birlan vido'.
Xonumonimg'a vido' ettim g'amidin, vah, anga
Kim, dey olg'aykim, qil ul bexonumon birlan vido'.
Men o'lub ul yaxshilar sultonining hijronida,
Ul topib jon aylaganda men yomon birlan vido'.
Ayladim ko'p mehribon birla vidoyu o'lmadim,
Vah, o'larmen, qilsam ul nomehribon birlan vido'.
Dahr bo'stonig'a mag'rur o'lma ko'p, ey bog'bon,
Oxir etkung, chun gulu sarvi ravon birlan vido'.
Gar vido'ing vaqti o'lsam borib o'zdin, ne ajab
Kim, erur ko'p sa'b sendek dilsiton birlan vido'.
Ey Navoiy, xayrbodi vaqti xilvat istakim,
Aylagung oshubu faryodu fig'on birlan vido'.
290

Qilur qayg'u ko'nglumga ul nozanin jam',
Jarohatqa andoqki bo'lg'ay chibin jam'.
Labingda halovat bo'lur mufrit andoq
Ki, gul yafrog'ida bo'lur angubin jam'.
Yig'ar qatl uchun elni ul kofir, ammo
Duosig'a aning bo'lur ahli din jam'.
Ishi dasht uza g'ayri rasvolig' ermas,
Necha bo'lsa ko'yungda xilvatnishin jam'.
Taningcha emas, ko'nglaking ichra qilsa
Kishi hulla ichra gulu yosmin jam'.
Yuzing davrida zulfu mashshotalar ko'r
Ki, gul xirmanida erur xo'shachin jam'.
Giriftorlar uyladur zulfung ichra
Ki, hijron tuni bo'lsa xayli hazin jam'.
So'zung nomabarqush yig'ar aylagandek
Nabi nuktasin Jabraili amin jam'.
Navoiy xayoli ne maxzanki, yo'qtur
Base bahr aro oncha durri samin jam'.
291

Ming javr ila biravki qilur ishqdin ruju',
Qilmoq ruju'dur ish aro qilmayin shuru'.
Berganda piri dayr may ilgimga deb edi,
Ollimg'a har ne mug'bachalardin topar vuqu'.
Qutqarg'ay erdi kufrdin o'lsa haq ollida,
But sajdasida munchaki men ayladim xushu'.
Ishq ermish asli ilm fano darsgohida,
Ahli usul har neki der sar-basar furu'.
Aylar xumor shomida yuz tiyralishi daf',
Sog'ar quyoshi qildi chu ko'p charxidin tulu'.
Ishq ichra surxro' bo'la olmang, chu sepmasang
Ruxsori za'faroni uza lolagun dumu'.

Gar ishqdin ruju' Navoiy qilur edi,
Emdi ruju' qilg'anidin ayladi ruju'.
292

Ul pariy har dam qilur majnunlarin shod o'zga nav',
Lek etar men telbaga har lahza bedod o'zga vav'.
Yorni men ko'rmay o'ldum, ul ko'rub ham o'lmadi,
Ishq aro men bormen o'zga nav'u Farhod o'zga nav'.
Zikr etar bazm ichra lutfu mehr ila oshiqularin,
Lek men badro'z rasvoni qilur yod o'zga nav'.
Ishq aro o'zni manga o'xshatma, ey bulbulki, bor
Lahnu ohang o'zga nav'u ohu faryod o'zga nav'.
Shayxu talqini riyokim, soliki dayri fano
Bizga qilmish dardu ishq oyinin irshod o'zga nav'.
Siz cheking no'shi visol, ey ahli ayshu nozkim,
Biz bo'lubbiz zahri hajr ichmakka mu'tod o'zga nav'.
Ko'nglidek so'rma Navoiyniki, qilmag'lig' erur
Qushni ozod o'zga nav'u qulni ozod o'zga nav'.
293

Ul quyoshtin topti bu aqshom bizing koshona sham',
Qilmasun bu uyni dudidin qorong'u yona sham'.
Band ayog'ida lagandin, boshida soch dudidin,
Ul pariy hajrinda mendekdur magar devona sham'.
Yo'l shabiston ichra topmas, har kecha kelturmasa,
Ul quyosh devoni husnidin necha parvona sham'.
Ista gohi bizni dog'i, ey mahi xirgahnishin
Kim, bo'lur fonus aro parvonag'a hamxona sham'.
Nola qilmas til chekibkim, uyqu istab yorg'a,
Sarguzashtidin kecha der go'yiyo afsona sham'.
Netti bir kun yorusa sendin yiqilg'an kulbamiz,
Chun topar oy partavidin doimo vayrona sham'.
Tong emastur, har biri gar bo'lsa durri shabcharog',
Orazing hajrida to'ksa ashkidin har dona sham'.
Bu shabiston ichra keldi farqig'a tig' uzra tig',
Boshi uzra chunki qo'ydi toji zar shohona sham'.
Ey Navoiy, o'rtagil jonu ko'ngul parvonasin
Kim, bu aqshom orazidin ayladi jonona sham'.
294

Istamassen xotiri ushshoqi hayroningni jam',
Yo'qsa nevchun qilmading zulfi parishoningni jam'.
Ishqing o'tig'a ko'ngul ichra dedim taskin beray,
Buki qildim zor jismim ichra paykoningni jam'.
Asramoqqa yer iki ko'zdin munosib topmadim,
Oritib yuzniki, qildim gardi maydoningni jam'.
Yaxshi erdi, ey ko'ngul, qatling xud aning tig'idin,
Itlariga bersalar kosh, aylabon qoningni jam'.
Ul pariy majnunlarig'a sad'yak o'lg'ay, ey quyosh,
Chunki qilsang zarrai behaddu poyoningni jam'.
Gar tabassum vaqtida ko'rsang labin, ey bog'bon,
Yelga bergaysen, qilib gulbargi xandoningni jam'.
Ey Navoiy, nazming el ko'nglin parishon ayladi,
Qilding el ko'ngli uchun go'yoki devoningni jam'.
G'ayn Harfining G'azolalarining G'avg'osi "Badoye" din
295

Ul oy ravshan qilur ko'zlarni mehri xovari yanglig',
Netib devona bo'lmaykim, qochar mendin pariy yanglig'.
Saodatlig' biravkim, g'am tuni naxsiyati daf'in
Qilurg'a chiqsa ollidin jamoling Mushtariy yanglig'.
Nechuk takrorida to subh bulbuldek navo chekmay,
Yuzungkim, sabzai xatdin erur gul daftari yanglig'.
Jabiningdurmukim, ikki muambar toqi kenidin
Chiqibdur yarimi subhi saodat axtari yanglig'.
Ne yanglig' turfa qushsen, vahki, tovasu tazarv ermas
Jamolingcha, nachuk jilvangni dey kabki dari yanglig'.
Ul o'tlug' chehra davrinda muanbar zulf erur har yon,

Tajalli barqidin kuygan maloyik shahpari yanglig'.
Xusho, dayri fanokim, mug'bacha atrofidin chiqqay,
Qilurg'a naqdi din toroj Xaybar kofiri yanglig'.
Kishi hijronda o'lman vasl otin tutmoq erur andoq
Ki, g'ofil ravza tush ko'rgay riyo tanparvari yanglig'.
Navoiy, aysh uchun dayru riyozat chekkali Ka'ba
Gar istarsen, bu ikki ishga yo'qtur yer Hiri yanglig'.
296

Keldi yoru bo'lmas ollinda muyassar foshlig',
Ul quyoshtin toptuq oxir mansabi xuffoshlig'.
Anglamas bulbul ichim paykonlarinkim, gul emas,
Novakoso tez mujgonlig', muqavvas qoshlig'.
Ko'zdur ul tiftl o'rniyu istar yugurmak ashk ila,
Go'yiyokim bor anga bois, bu ishga yoshlig'.
Ishq dashtida yog'ar ovoralalar boshig'a tosh,
Bu jihatdin bo'lmish ul sahro hamono toshlig'.
Orazing naqshida Chin suvratgari bo'ldi zabun,
Chin budurkim, kilki sun' etmish ani naqqoshlig'.
Sho'x mayno'shimg'a Qorun ganji to'ksam qadri yo'q,
Bizni mayxona gadoyi qildi ul qalloshlig'.
Boshlaridin kechtilar ishq ahli hijron dashtida,
Vomiqu Farhod ila Majnun Navoiy boshlig'.
297

Yaraqondin manga gar bor esa ruxsor sarig',
Turfa ko'ngilki, erur diydai xunbor sarig'.
Ko'zki, qon yosh oqibon bo'lmasa sarig'lig'i daf',
Rangi go'yoki sarig' lola kebi bor sarig'.
Xil'atin dema sarig' rangki, ruxsoru ko'zum
Ayladi oyinagun to'nida izhor sarig'.
Yaraqon daf'i sarig' jins qilur, turfa ko'rung
Kim, bo'lur tegsa yuzum to'nig'a bisyor sarig'.
O'zga sufrat manga yuz qo'ydi, yo'q ersa tong emas,
Za'faron rangicha o'n bor esa bemor sarig'.
Men kebi subhu quyosh oshiqing o'lmish, negakim
Sidqu mehr ahli yuzi qildi namudor sarig'.
Xas kebi bo'lsa Navoiyg'a sarig' yuz, kulma,
Ko'rguzur gulni dog'i bog'da gulzor sarig'.
298

Oncha yor altofidin har kun yetar sharmandalig'
Kim, erur kam, har biriga yuz yil etsam bandalig'.
Ham junun, ham xastalig' ko'yungda chun niqti meni,
Sarbaland o'lmoqdin ortuqdur manga afkandalig'.
Zulmung idbori aro tufrog' ila tong bo'lg'an
Yaxshiroqkim, o'zgalarning lutfidin farxundalig'.
Qaddu og'zing hajrida gulshang'a mayl etmonki, yo'q
Sarv dilkash jilvalig' yo g'uncha shakkarxandalig'.
Ne farishta poklikda husnunga keldi shabih,
Ne pariyyg'a odamilig'da sanga monandalig'.
Ishq ko'yining gadoyimenkim, anda tengdurur
Shoh esa zarbaftlig' yo soyil o'lsa jandalig'.
Dema mensiz o'lmading, vaslimda ko'p yer o'pmagil
Kim, quyi solmish Navoiy boshin - ul sharmandalig'.
299

Bil ani dayrda masti mudom men yanglig'
Ki, may gadolig' etar subhu shom men yanglig'.
Biravni rindi xarobot anglakim, bo'lg'ay
Bir ilgida kaduyu birda jom men yanglig'.
Anga halol mayu ishq dayr aro bilkim,
O'ziga zuhdni qilmish harom men yanglig'.
Banaqdi jannat aro no'sh etar mayi kavsar,
Angaki, maykada bo'lmish maqom men yanglig'.
Hayot sofini nokomdin birav ichkay
Ki, dayr durdi bila topsa kom men yanglig'.
Abiri jannat isin aylamas pisand ulkim,

Muattar aylasa maydin mashom men yanglig'.
Yomon emas edi Majnunda ishq tavri valek
Sumursa may bo'lur erdi tamom, men yanglig'.
Biravki jon berib, eldin vafo tama' tutti,
Pishurdi ko'nglida savdoi xom men yanglig'.
Navoiy o'zluqidin tindi, ulki dayr ichra
Ushatti shishai nomusu nom men yanglig'.
300

Sho'xi charog'chi yoqibon husnidin charog',
Mash'al fatilasi bila ko'ksumga qo'ydi dog'.
Bazm ahlin o'rtamakka yoqar kecha zulm o'tin,
El bazmini yorutg'ali ermastur ul charog'.
Ko'nglumdurur fatila emas mash'al ichrakim,
Ul sho'x o't solib, quyar aning o'tig'a yog'.
Bo'ldi quruq yog'och kebi jismu boshimda o't,
To bo'lg'ay anga mash'alaning xarjidan farog'.
Mash'alni kosh tutmasa, o'tluq yuzi yetar,
Gar sayr etarga qo'ysa shabiston sari ayog'.
Ne tong, ko'zinki sham'i hidoyat yorutmasa,
Xabt o'lg'an elga mash'ala dudi bila dimog'.
Ushshoq bazmi mash'ali bas oh shu'lasi,
G'am shomi qilma mash'alachi har sari so'rog'.
301

Ko'zungki, kufr ila yuz ding'a soldi vayronlig',
Xudoy uchun tiy ani - yo'qmudur musulmonlig'.
Qadingki jilva uza jilva ko'rguzur har dam,
Ajab emas manga hayronlig' uzra hayronlig'.
Labingni so'rsam, emas tongki, to'kti qonimni,
So'rarlar aniki, bo'lg'ay birav bila qonlig'.
Demishsen o'tturayin ishq ahlin aylab jam',
Magar bilibsen alar ichra ko'p parishonlig'.
Ne hukm aylar esang, ayla husn mulkidakim,
Sanga musallam erur xo'blarg'a sultonlig'.
Jununni tark etibon oqil o'l, dedi zohid,
Bo'lur emish bani odamg'a muncha nodonlig'.
Deding, Navoiy agar vasl topsa, o'tturayin,
Firoqing ichra gumon aylading ani jonlig'.
302

Ey labing xosiyati chashmai hayvon yanglig',
Quyiyu yuqorig'i xoli bila jon yanglig'.
Ayog'imning qalami za'fdin andoqki qalam,
Qotaqolg'an teri davrida qalamdon yanglig'.
Nuni tanvin kebi xam hajrida nobud tanim,
Dog'i pinhonim anga nuqtai pinhon yanglig'.
Qaddi javshan aro ko'nglumda aningdekkim o'q,
Charkasi dulug'a ul o'q uza paykon yanglig'.
Odam o'rnig'a pariy oshiqi bo'ldumkim, ul
Odamisizlig' aro bo'lmag'ay inson yanglig'.
Yuzi nazzorasi hayronlig'i o'lturdi meni,
Bir nazardin kim o'lubtur meni hayron yanglig'.
Qo'yma bu manzilu maskanga ko'ngulkim zinhor,
Angla yo'l o'tkuchidek o'zniyu mehmon yanglig'.
Johning zebig'akim husn tilab, bildikkim,
Ziynati kelmadi joh ahlig'a ehson yanglig'.
Shayx der ishqni tark et, sanga aql o'rgatayin,
Ey Navoiy, kishi bo'lg'aymu bu nodon yanglig'!
Fe Harfining Fitnalarining Fusuni "Badoye" din
303

Dashti fanoki mo'rcha yo'q sherlarga saf,
Garchi maxuf yo'ldurur, et azmu lotaxaf.
Gar sherdurki, mo'rcha yo'qtur hisob anga,
Kim topmadi ko'zi bu yobon gardidin sharaf.
O'zni ko'ngul sahifasidin mahv qilmag'an
Topmas vuquf nukta asrori man'araf.

Tab'ingg'a faqr nuqtasi gar zoda bo'lmasa,
Bo'lg'an nedur xalifai davron sanga xalaf.
Gar sochsa ul xalifa so'zidin duri samin,
Dur har necha samin esa, beqadrdur sadaf.
Bahri fanoda g'o'ta sadafvor urmasang,
Sendin yetishmagay duri maqsud har taraf.
Soqiy, xarobi jomi xaroboti ishqmen,
Tutqil qadah, mug'anniy etib soz changu daf.
To nash'a yetsa ko'ngluma ul boda zavqidin,
Ganji xayoldin sochayin har taraf tuhaf.
Shoyad Navoiy aylagay ul tuhfarlar bila
Tartib nazm manqabati shaxxatun najaf.
304

Hajrdin har dam qilur bu xotiri afgor xavf,
Zohir etkandek o'lumdin har zamon bemor xavf.
Eyki, koming do'st vaslidin erur topmoq hayot,
Qatl tig'i sursa dushman, qilmag'il zinhor xavf.
Vasl bo'stonida gar emin emasmen, ey rafiq,
Naylayinkim, xori hijrondin ichimda bor xavf.
Hajr shomidur maxufu qotil, ey mahvash, ne tong,
Uyla muhlik tiyra tunda aylasam izhor xavf.
Nechakim do'zaxdin o'lsa xavf mahshar ahlig'a,
Menda hajring shu'lasidindur yuz ul miqdor xavf.
Solmay o'z'luk naqdin o'zdin tutmag'il dashti fano
Kim, og'ir yuklukka bu yo'lda yetar bisyor xavf.
Ey Navoiy, hushung o'lsa, ko'zlaridin xavf erur
Ul sifatkim, mastlardin aylagay hushyor xavf.
305

Ohkim, ko'nglum buzuldi topmayin jonon vuquf,
Mulk vayron bo'ldi, hosil qilmayin sulton vuquf.
Jonni komimdur adam kunjida pinhon aylamak,
Og'zi ramzig'aki hosil qilmisham pinhon vuquf.
Vasl aro hijron yoshurdi ishq ko'nglum qatlig'a,
Mezbok zahr ezdi sug'a, topmayin mehmon vuquf.
Telba ko'nglum g'ofil andinkim ulusqa vasl erur,
Layli etti ayshu Majnun topmadi chandon vuquf.
Og'zi ramzig'a agar yo'l topmadim, ermas ajab,
G'ayb sirrig'a ne tong el topmamaq oson vuquf.
Ishqim ahvolig'a mutlaq voqif ermastur xirad,
Qayda topqay ahli ma'ni holidin nodon vuquf.
La'li hushum zoyil etti, topmadi ko'nglum xabar,
Vahki, may ahvolidin usrukka ne imkon vuquf.
Vasl ummidi birla hajrin qilmish erdim ixtiyor,
Qatldin ko'nglumga avval bermadi hijron vuquf.
Ey Navoiy, buki davrondin yuz ofatdur sanga,
Ermas erkin topmayin ul ofati davron vuquf.
306

Ishq tobidin o'lubmen meni bemor zaif,
Tob ko'p ko'rsa aningdekki bo'lur tor zaif.
Vaslida evrulubon boshig'a dermenki o'lay,
Vahki, bo'lmishmen annng hajrida bisyor zaif.
Za'f aro zorlig' ozurda qilur ko'nglumni,
Topar ozor, bale, chunki bo'lur zor zaif.
Xastalig' tortsa yillar kishi, ma'lum ermas,
Men kebi ko'rguza olg'aymu namudor zaif.
Bo'lmish o'n yilg'i o'luktin manga za'f afzunroq,
Vahki, jonliq kishi kim ko'rdi bu miqdor zaif.
Za'fdin shayx qutulg'ung dedi, tark etsang ishq,
Piri dayr ollida bu qavli aning bor zaif.
Za'f aro qilma Navoiyg'a sitam, ey oykim,
Buyla aylabtur ani charxi sitamkor zaif.
307

Qotil ko'zung atrofida mujgon chekibdur uyla saf
Kim, qatl etar hangomada qilg'ay hujum el har taraf.

Oy, kun ato birla ano, farzand sen bo'lsang ne tong
Kim, sen samindursen, valek ul ikki andoqkim sadaf.
G'am zulmatida istayu la'li labing o'ldum, valek
Hayvon suyi topsam "e g'am, gar bo'lsa ham umrum talaf.
Vaslingg'a muhlik hajrdin dedim musharraf bo'lg'amen,
Lekin sening ishqing aro o'lsam, erur ul ham sharaf.
Jon naqdini ovuchlabon kelmish edim vasling tilay,
Muhlik firoq ul naqdni oldi, urub ilgimga kaf.
Gar bebasarliq aynidin nargis ko'zungdin lof urar,
Ahli nazar anglarkim, ul ham ko'r erur, ham bad alaf.
Ey mutribi Zuhrajabin, bu nag'makim, chekting hazin
Kamdur jalojil gar nujum o'lsa, sanga xurshid - daf.
Bo'lmas niqob ochsang dog'i chun halli sirri lavkashaf,
Tolibg'a nedur aylamak tahsili ganji man'araf.
Ul novakafkan qilmasa ko'ksin Navoiyning nishon,
Tong yo'q, chu aylabtur anga xurshidni gardun hadaf.
308

Gar tanimda zohir o'lmish dog'i hijron har taraf,
Jonda xud yuz oncha bordur dog'i pinhon har taraf.
Ishq sahosida menmen soyir andoqkim quyun,
Dema sargardon kezar Majnuni hayron har taraf.
Ko'yiga pinhon borib, zaxmim ne yanglig' yoshuray
Kim, qayon borsam yaralardin borur qon har taraf.
Ko'ksun ichra tushti bir xori xasak, ya'ni ko'ngul
Toki andin chiqqali bir no'gi paykon har taraf.
Hinduyedur bul-ajab bozigar ul ko'z davrida,
Hind eli ahli tamosho xayli mujgon har taraf.
Toza bo'lsun ul bahori husnkim, onsiz ko'zum
Durfishon o'lmish nachukkim abri nayson har taraf.
Har taraf maydon aro yuz fitna tushti, rahm etib,
Tavsaningni chopmag'il qilg'anda javlon har taraf.
Dayr ichinda netti tirguzsang meni, ey mug'bacha,
Jomi davringdin tomar chun obi hayvon har taraf.
Chun Navoiydek havoiy bo'ldum ul oy hajridin,
Ne ajab, yeldek yuz ursam, tortib afg'on har taraf.
Qof Harfining Kiymatlarining Qironi "Badoye" din
309

Charx dard ahlig'a har dam yog'durur gardi firoq,
O't ravonroqkim, xatarliqdur, base, bu eski toq.
Ajdaredur halqa urg'an pesa kavkab xolidin,
Juz ajal zahrini kom andin topa olmas mazoq.
Hazm etar fikrin ham etgil, farz etay noning uchun,
Qildi charx anjumni dona, oyu kunni yorg'uchoq.
Charx bir evdur, ishi bo'lmoq aning har dam nigun,
Tushmagan yaxshi iqomat mundoq uyda ittifoq.
Sun' bahridin hubobe anglag'il ko'k gunbadin,
Siymgun gunbad deb o'lmas aylamak ani visoq.
Istasang besh kun farog'at, garchi kobin umr erur,
Dahr zolin to'rt mazhab birla qilg'il uch taloq.
El nifoqin ko'rmayin desang, Navoiy, foniy bo'l,
Chunki sen chiqsang arocin, kimga qilg'aylar nifoq.
310

Yor kelsa bas mahaldurkim, ichim qon etti shavq,
Sabru oromim berib barbod, tug'yon etti shavq.
Ozu ko'p har ne dedi qosid visoling mujdasin,
Sabrim ozu iztirobimni farovon etti shavq.
Shavq hijrondin batar oshub soldi ko'ngluma,
Ko'nglum oshubini qo'ykim, g'orati jon etti shavq.
Ne ajab kechrak muyassar bo'lsa - o'lsam, ey rafiq,
Buylakim, ummidvori vasli jonon etti shavq.
Hajr bo'lsun yo visol ummidi chun muhlikdurur,
Bas hayotu qatlini ko'ksunga yakson etti shavq.
Gar jununumning hadu poyoni yo'qtur, yo'q ajab
Kim ko'ngul bexudlug'in behaddu poyon etti shavq.
Ey Navoiy, hajr zulmin yod qilsam, qilma ayb

Kim, manga bedodi nomaqduru imkon etti shavq.
311

Har kun o'tkan kechadin oshufta ko'nglum zorroq,
Har tun o'tkan kundin ashkafshon ko'zum xunborroq.
O'lmakimni qilg'il osonroq visolingdinki, bor
Furqatingdin lahza-lahza holatim dushvorroq.
Shiddati holimdur andoqkim, ajaldin jon erur
Har necha boshimg'a botroq kelsa minnatdorroq.
G'am tuni tulu savodin ko'z bila ko'nglum bilur
Kim, alardin yo'q edi muztarroqu bedorroq.
Hajr dashtin sayli ashkim oncha qozdi har taraf
Kim, bu sahro tog'lardin bo'ldi nohamvorroq.
Men aning husnini ko'rsam yuz quyosh miqdoricha,
Zarradin men ollida yuz qatla bemiqdorroq.
Necha laylivashroq ul oy jilva ko'rguzdi manga,
Ko'rди men shaydoni ham ishqida majnunvorroq.
Ka'ba shayxiyu riyodur, dayr piriyu fano,
Ey Navoiy, dema mundin ani fayzosorroq.
Durdakashlar ichra mendin forig'i gar yo'q, ne tong,
Chun xarobot ichra yo'q mendin kishi xummorroq.
312

El dardi yordin kam o'lur, menda yor yo'q,
Ko'nglumda yuz tuman g'amu bir g'amgusor yo'q.
Jon rishtasini chirmadim o'qungg'a, voykim,
Tig'ing bag'irni yordiyu tikmakka tor yo'q.
Demang g'amida yig'lama ko'p ixtiyorsiz,
Beixtiyorliqda manga ixtiyor yo'q.
Tutsa qaror bir nafas ollimda, vah, ne sud
Kim, ul nafas ramida ko'ngulga qaror yo'q.
Desamki, tarki ishqing etay butma, ey pariy
Kim, telbalar hadisig'a ko'p e'tibor yo'q.
Chiq ro'zgor ahlidin osoyish istasang
Kim, munda g'ayri tafriqai ro'zgor yo'q.
O'zni Navoiy aylama usruk bu bazm aro
Kim, dahr ayshi bodasida juz xumor yo'q.
313

O'qlaringdinkim ko'zum ham ravshan o'lmish, ham ochuq,
Mash'aledurkim, bo'lubtur kavlamog birla yoruq.
Eyki, bo'ynung'a yozuq deb qatl tig'in surmading,
Sen ne qilsang qil, mening bo'ynung'a bo'lsun ul yozuq.
Manglayimdin keltururmen ko'zga sajdami gardini,
Ko'rgan ul butni gumon aylarki, aylarmen tobuq.
Da'voi mehrimga mendin ikki tonuq istama,
Xalqdin chun yoshurubmen, yo'q manga juz bir tonuq.
Garmrav ashku sovug' oh ettilar ojiz meni,
Vahki, ishqingdin yuzumga keldi ko'p issiq-sovuq.
Eyki, azm etting haram matlub hamrahdur sanga,
Sen yiroqsen andin, ammo ul sanga behad yovuq.
Dayrg'a kirdi Navoiy kufri ne pinhon, ne fosh,
Tavba chun sindi - icharga ne surohi, ne yotuq.
314

Ey, jamolu nozu ishvang bir-biridan xo'broq,
Qomating marg'ubu andin paykaring marg'ubroq.
Menda bo'lsa ming hunar, chun yorning mardudimen,
Olam ahli ichra yo'q mendin kishi ma'yubroq.
Ishq aro Farhodu Majnun dog'i bexud erdilar,
Kimsa mendin g'olibo bu ishda yo'q mag'lubroq.
Har ne qilsang, notavon ko'nglum sevar jondin seni,
Haq yaratmaydur ekan sendin kishi mahbubroq.
Tolib ersang qatlima, jono, sanga jonim fido,
Ne sanga matlubroq, uldur manga matlubroq.
Kim tilar dayri fano azmini uslub aylagan,
O'zluqidin ish kerakmas ko'ngliga maslubroq.
Gar Navoiy bor edi maqbulung, etkil rahmkim,

Andim emdi yo'qturur ushshoq aro mankubroq.
315

Meni aylapturur bir qotili paymonshikan oshiq
Ki, tig'i zulmidin o'lmish meningdek yuz tuman oshiq
So'rarkim, oshiqim senmu, muqir bo'lsam, halok aylar,
Erur bu turfakim, yolg'on deyoimonkim, eman oshiq.
Agar ishq etti vayron xonumonim, bok emas, nevchun
Ki, chun azmi fano ko'yigadur, naylar vatan oshiq.
Gar o'lsam ishq tog'i tig'i zaxmidin yalang, g'am yo'q
Ki, bas ham lolalardin aylasa qonlig' kafan oshiq.
Qozib g'am tog'i tosh ostida o'lmaq ne edi mendek,
Gar ermas erdi bir Shirin sanamg'a Ko'hkan oshiq.
Visol imkon emas to bo'lsa o'zluqtin sarimo'e,
Bas o'lg'ay farzkim, qilg'ay fano tavrini fan oshiq.
Navoiy, shodsenskim, o'lturur ushshoqin, ammo ko'r
Ki, sendeklarni dermu bore ul siyminbadan oshiq.
316

Solur dinim uyiga kofire har lahza vayronliq,
Musulmonlar, bu shahr ichra magar yo'qtur musulmonliq.
Jamoli jilva qilg'ach, naylab idrok aylayin husnin,
Chu hayronliq uza ortar manga har lahza hayronliq.
Labi la'ling erur og'ishta qonimdin, ajab ermas,
Ani tutsankim, ul mayxoradur bu dam manga qonliq.
Ko'ngul to ayladi zulfung savodi a'zamin maskan,
Qorarib ro'zgori, ko'rdi yuz turluk parishonliq.
Yoshurdum dog'i ishqing, hajr o'ti jismimni kuydurdi,
Ko'ngulni dog'i chok et, qolmadi chun anda pinhonliq.
Labingdur jomi Jamshidu yuzung mir'oti Iskandar,
Musallamdur sanga husnu jamol ahlig'a sultonliq.
Agar yo'q odamiliq mendayu yorimda, tong ermas
Ki, majnunda kishilik yo parida bo'lmas insonliq.
Jahon bazmida mehmonsens, iki-uch sog'ar ichkach, qo'p
Ki, munjar bo'lmag'ay nogah malolatqa bu mehmonliq.
Bori dushvorliqlarni o'zungga aylasang oson,
Bori dushvorliqlar dog'i bo'lg'ay shoyad osonliq.
Kel, ey soqiy, meni bir jom ila qil masti loyaqil
Ki, dahr ichra erur g'ofil tirilmak mahzi nodonliq.
Navoy, chunki mug' dayrida tutti mug'bacha sog'ar,
Ichib may, kofiri ishq o'lmasang, ko'rgung pushaymonliq.
317

Bog' ichra sanga sochti gul oqu qizil yafroq,
Shah boshig'a andoqkim el oqu qizil yormoq.
Ne yorlig' o'lg'aykim, har kecha tong otquncha
Sen aysh ila uyquda, men ranj bila uyg'oq.
Ko'z mardumi ko'yungning gardin tilabon bordi,
Qoniki oqar, ani qon tortti yo tufroq.
Ko'rgach ani hayratdin ilgimniki tishlabmen,
Barmoqqa botibtur tish, tilni kesibon tirnoq.
Jon naqdin ajal birla hajring iki bo'lmishlar,
Andoqki, topib sude ayirg'ay ikki o'rtoq.
Ko'yung kerak, uchmoq yo'qkim, uchmoqu ko'yungda,
Ul nav' tafovutdurkim, tomug' ila uchmoq.
Ham dahr baqosizdur, ham umr vafosizdur,
Xushtur nafase o'zi ahhob ila xush tutmoq.
Yetmaklik erur mushkil maqsadg'a, nedinkim bor
Ko'z xiravu tun tiyra, ot oqsog'u yo'l burtoq.
Debsenki, Navoiyni kelgum dog'i o'lturgum,
Ul o'ldi bu hasratdin, kel tengri uchun botroq.
318

Binafshaning nega bo'lmish dimog'i muncha uluq
Ki, ul sening xatinsa hinduyidurur mayruq.
Malohat og'zinga gar pista sotsa kim olsun
Ki, borg'usiduru sho'ra pushtu og'zi ochuq.
Qading qoshinda nechuk sarf o'zin degay ozod

Ki, sabz rang qulingdur, aning ayog'i yoruq.
Erur chamanda yuzungning gadoyi oq gulkim,
Ko'rundi barcha yamog'liq chaponi uzra momuq.
Taningg'a maskavu qaddingg'a naxl o'xshashmas
Ki, budur asru semiz, lek uldur asru oruq.
Sen abrash uzra vale gul yog'och uza dasta,
Yo'l o'z ayog'i bila borg'ay, ulki mindi suruq.
Xiromi lofida har mokiyonni deyki ne yer,
Ne nav' jilvagar o'lg'ay tazarv birla tovuq.
May ichsang o'lmag'il oqsumki, piri dayr dedi
Ki, bu ish o'ldi bizing dayr aro kamina yozuq.
Xush ulki, bazmda onlar teparda arg'ushtak,
Shah anda tambura cholib, Navoiy desa qo'shuq.
319

Solsa partav tom uza chiqqanda ruxsori ochuq,
Bir quyoshdur, tushsa har uy ichra tunglukdin yoruq.
Sovug' ohekim chekarmen, garm o'lur oqmoqqa ashk,
Chashmalarda su bo'lur issig', havo bo'lg'ach sovuq.
Tengri ollinda tonuqdemaki o'tkar kimsani,
Mencha sevmassen, bu ishga xud erur tengri tonuq.
Lablaringkim uchuq tutmish hamul hay'at bila,
Og'zing andoq g'unchadurkim, tushmamish andin qobuq.
Dog' o'rtarga chaponim ichu toshi qolmadi,
Bog'ladim marham chapondin, qoldi gar eski momuq.
Gar yozuqsiz o'lturursen, g'am yemon, lekin g'amim
Munchadurkim, bo'lmag'ay nogah sanga andin yozuq.
Yor dilxohin chu topting, tengdurur vaslu firoq,
Haq rizosin chunki qozg'anding, ne uchmoq, ne tomuq.
Soqiyo, may tutqali qo'p'moq base taklif erur,
Qo'y takallufniyu qo'p, lekin manga o'ltur yovuq.
Za'fi ko'pluktin Navoiyning kam o'lmas nolasi,
Ne munofidur fig'on bulbulg'a bo'lmog'liq oruq.
320

Ko'nglum bo'lur g'aming tuni har lahza qayg'uluq,
Chun shom bo'ldi, har nafas ortar qorong'uluq.
Ul ko'zki olam ahlidin olmishdur uyquni,
Baxtim kebi, ne ayb, agar bo'lsa uyququq.
Sabru qaroru hushni olmog'lig'ing nedur,
Ey jonlar ofati, sanga jonimdur olg'uluq.
Dashti firoq ichra tirik yo'q chu vahshu tayr,
Go'yo yeli samumu giyohidur og'uluq.
Mug' ko'yi azmidin meni man' etma, ey rafiq,
Bu yo'l erur chu ahli malomatqa borg'uluq.
Andin falakni ilmas ekan ko'zgu piri dayr
Kim, bu erur haqiru janobi aning uluq.
To g'amdadur Navoiy, anga dahr tiyradur,
Shod anglamas ulusni, birav bo'lsa qayg'uluq.
321

Har kishikim g'ayri ishqing harfi yozg'ay bir varaq,
Ilgini aylab qalam, boshin qalamdek ayla shaq.
Parda yopqach yuzga, tutti qon yoshim ofoqni,
Mehr uyoqqanda, ufuq sari yoyilg'andek shafaq.
Go'yiyo xurshid har sari yugurtur kavkabe,
Chunki sur'at vaqti ul yuzdin tomar har yon araq.
Vahki, ashkim jolasidin topti ofat bir necha,
Sabr tuxmin mazra'i jon ichrakim qildim nasaq.
Bir-bir ustida qo'yubmen furqatingdin necha dog'
Ishq xoni ichra qo'yg'andek tabaq uzra tabaq.
No'sh etarmen boda to la'ling xayoli birla men
Qon yutarmen, toki bo'lg'ay tanda jonimdin ramaq,
Shayx kavsar sharbati - men talx may madhin dedim,
Ochchig'i kelsa ne tong, nevchunki ochchig' keldi haq.
Boda vasfin dars agar der ersa piri mayfurush,
Jomi xatti davridin olmoq munosibdur sabaq.
Istama kavsar, Navoiy, top farog'at bodadin

Kim, erur ul muxtalif, lekin bu birdur muttafiq.
Kof Harfining Kofirlarining Kamoli "Badoye" din
322

Desangki, dashti fano ahlig'a bo'lay hamtak,
Ne do'st g'ayri esa, barchasig'a silk etak.
Qil o'zhlukung kesagin poymol birla g'ubor,
Yo'q ersa balchig' o'lur fisq suyi birla kesak.
Chu ruh xaylig'a nafs istar o'lsa ortug'luq,
Yetur ilojig'a taqvo sipohi birla ko'mak.
Yurakni sol demagil ishq ko'yining itiga,
Muni anga desa bo'lg'ayki, anda bo'lsa yurak.
Xush ulki, ishq gulistonu bog'ida yiqilib,
O'larda ostida xorovu xor bo'lsa to'shak.
Balo g'ubori vafo ahlig'a yog'ar go'yo,
Sipehr chanbari parvez nedin o'ldi elak.
Gadovu xirqada kuymak nachukki parvona,
Yo'q ulki, hulla aro shohid uylakim ko'palak.
Anga bu dayri fano ichra tutti mug'bacha may
Ki, tishni bag'rig'a berkitmakini qildi gazak.
Navoiy o'lsa, ne tong bazm ichinda botroq mast
Ki, g'ussa jominn davron anga tutar ko'prak.
323

Bu kecha ohim erur davronni barham urg'udek,
Charx gulzoridin anjum gullarin sovurg'udek.
So'rg'ali keldi evurung boshig'a qo'ldob meni
Kim, emastur lahzaye boshim uza o'lturg'udek.
Ey ko'ngul, dersenki, yoshu ishqini, ne yoshuray
Kim, erur jismim fano tufrog'ida yoshurg'udek.
Sinsa ko'nglum, ne ajabkim, sangi boroni firoq
Bo'ldi xamliq jism uyin har saridin sindurg'udek.
Hajr zulmig'a chidarmen, o'lgali yo'q, anglasam
Kim, erur qatlimg'a ul jonu jahon qayg'urg'udek.
Aysh vaqtini bil g'animatkim, erur dam ushbu dam,
Charx ermas favt bo'lg'an vaqtni yondurg'udek.
Sen ko'ngul bersang Navoiyg'a gahe ming javr ila,
Ermas ul har dilrabog'a ko'nglini oldurg'udek.
324

Falak zarfi to'la may bo'lsayu topsam ani xumdek,
Chekaykim, qatralar ham qolmag'ay javfida anjumdek.
Havoiiy ishq barqi garchi muhriqdur, vale ermas
Bu ishda otashin la'ling ayon qilg'an tabassumdek.
Quvonurmen iting eski safoli ichra may ichsam
Ki, Jam' qilg'an emastur jomi birla ul tana'umdek.
Halok o'lg'anda qilg'an navha gar ta'sir etar, lekin
Eshit nolamnikim, muhlik emastur bu tarannumdek.
Masiho nuktasi gar jon berur erdi, vale bilgil
Ki, jon olmoqqa ermas erdi ul shirin takallumdek.
Chiqib qatlimg'a o'zga sari surdi raxshin ul qotil,
Manga yuzlanmamish umrumda vahme ul tavaqhumdek.
Ajal hajringda jonim oldi shafqat aylabon zohir,
Kishi rahm ahlidin ko'rmaydur erkin bu tarahhumdek.
May ichra chunki soqiy aksi muhlikdur, bu sog'arni
Kishikim ichsa, ummidi hayotidin ko'zin yumdek.
Navoiy hajr dashtidin tana'um bistari topqay,
Bu vodiya irik qum chun yonida bo'ldi qoqumdek.
325

Tig'i ishqingdin ko'ngul har yon og'izdek bo'ldi chok,
Bu og'izlardin ne tong cheksa fig'oni dardnok.
Sharbati hijron bila qatl aylading ahhobni,
Kimsa hargiz do'stlarni zahr ila qilmas halok.
Jon qushi o'rtanmasun deb yopma o'tluq chehrakim,
Sham' o'tin ko'rgach kuyardin aylamas parvona bok.
Mehrdek yor evrulur, boshig'a har sargashtakim,
Zarradek qilsa havoiiy ishq'i ichra o'zni pok.

Orazingdin, yo'q ajab, tushsa ko'ngul zaxmig'a o't,
Mehrdirin ko'proq bo'lur mahzur, har yerkim mag'ok.
Istasang yetkach fano yeli sanga, bo'lg'ay uruj,
Faqr ko'yida burun qilmoq kerak sen o'zni xok.
Ey Navoiy, yor agar ko'nglumga kirmak istadi,
Zaxmima marhamcha bordur qilg'ani ko'ksumni chok.
326

Og'zikim so'zda Masihodek qilur elni tirik,
Bas ulug' so'zluksdurur, garchi erur asru kichik.
Qaddi qo'pqoch, sarv agar tushsa ayog'in o'pkali,
Yo'q ajabkim, past o'lur soya, quyosh bo'lg'ach biyik.
Ham o'shul tufrog'din sochib qurutung nomani,
Yo'zangiz ul oyg'a jismim tufrog' o'lg'andin bitik.
Tig'i zaxmin bog'lansa ahhob, g'am yo'q, ey ko'ngul,
Bir eshik bog'lansa ishq ichra, ochilg'ay yuz eshik.
Hajr toshin boshima, mehnat palosin jismima,
Qayda bilgay ishq anga ko'rguzmagan qotig' irik.
Uchqil, ey bulbul, bu gulshandin, nedinkim har necha
Gul vafoda kund erur, javr ichradur xori itik.
Gar Navoiy qatlig'a kelmaydur ul usruk, nega
Bas etak sanchib, qilich tortib shimolibdur ilik.
327

Xoni vaslingdin agar bo'lmas muyassar bar yemak,
Ham g'animatdur talashmoq itlaring birla so'ngak.
Ne libosi ofiyat kiymak meni majnung'akim,
Anglamon, gar bo'ynuma tushsa yaqo yanglig' etak.
Ishq "aqdi kisasining hifzig'a bodoma muhr
Gar tilar bo'lsang, munosibdur bu chok o'lg'an yurak.
Zulfdur yoxud uzori o'tig'a chirmashti dud,
Yo banogo'shig'a to'sh, bo'rkiga sonchibtur gajak.
Surtkandek ko'zini sarpanjasi naqshig'a yuz,
Ko'z yorutsam ilgidin, panjamda bo'lsa ul bilak.
Ishq agar bo'lsa havoyi nafsdin pok, ey ko'ngul,
Yo'q tafovut, dilbaring gar beka bo'lsun, gar mirak.
Qoshi mehrobida vaslin istab aylarmen duo,
Ey Navoiy, tong yo'q, andoq qiblada mundoq tilak.
328

Baski, ko'ksum choki tikkan ignadin bo'ldi teshuk,
Ko'nglakim chokidek o'lmishdur vale andin churuk.
Jonfizo la'ling bnla qotil ko'zung hijronida,
Uyla holim borkim, bilmon, tirikmen yo o'luk.
Xotami la'ling agar og'zing'a yetkach, tishlagum,
Muhr etarda mo'm yopishqon kebi bosqach uzuk.
Furqatingdin loladekdur chok-chok o'lg'an ko'ngul,
Negakim, ham qon aro bo'lmish bo'yog'liq, ham kuyuk.
Otashin la'ling agar jonimni o'rtar, tong emas
Kim, erur asru isig', nekim erur asru chuchuk.
Dema, dashti ishq aro ming xayli ishq ahli qoni
Itti bu poyoni yo'q sahroda har yon bir suruk.
Ey Navoiy, faqr yo'lida burun o'zluksni sol
Kim, bu yo'lda po'yag'a mone'dur ul ortuqsi yuk.
329

Ey tani xoki xadangingga nishon bo'lg'an kesak,
Ham bu ma'nig'a qurug' boshim kesak uzra so'ngak
Bir yaqoni qo'ymading qilmay etakka tegru chok,
Raxsh to surdung yoqongni sindurub, sanchib etak.
Zohir aylarda yadibayzo qilursen elni qatl,
Tig' urarda yeng shimolibkim, ayon etsang bilak.
Gul bila nomardum el andoqki uzgay g'unchani,
Yeb iting yuz pora bag'rimni, tama' qildi yurak.
Rishtai jon yanglig' asray tushsa ilgimga dame,
Kim, xilol o'rnig'a shirin la'linga yetkay ipak.
Hajr shomi dardu g'amni boshima yog'durg'ali
Bo'ldi anjum birla charxi chambari go'yo elak.

Ul pariy ishqida chun o'ldi Navoiy anglangiz
Kim, mujannindur Iso, qabrig'a butsa har chechak.
330

O't urdi jonima, chun ochti la'li otashnok,
Hayot chashmasidin, vahki, jonim o'ldi halok.
Zaif jismim o'tidin jahonni kuydurdung,
Ulug' o't urmoq uchun o'rtading magar xoshok.
Deding - ko'ngul o'ti dudin chiqarma oh bila,
Agar chin ersa so'zung, nega ko'ksun etting chok!
Nazzora hoilidur dudi ohu qatrai ashk,
Fig'onki, moni' komimdur anjumu aflok.
Ko'ngul shikofi dema, anda sabr dafni uchun
Ki, hajr qotili o'lturdi, qozdi ishq mag'ok.
Chu mast o'ldum esa, may bila yungiz badanim,
Tonging usholg'an na'shim beliga rishtai tok.
Navoiy istasa lo'livashe, ajab ermas,
Bu vajah ilaki, vafo tarki ettilar atrok.
331

Meniki mug'bacha dayr ichra aylagay usruk,
Ne tong, ko'zumga quyosh bo'lsa zarradin o'ksuk.
So'zumni yor eshitmay yuzumni churkadi oh,
Bu vajhdindur ul oy ollida yuzum churkuk.
Firoqi o'qidin o'lmish teshuk-teshuk bag'rim,
Bu turfaroqki, bir o'qdindurur har ikki teshuk.
G'amida turluk-turluk balog'a uchrabmen
Ki, har birisi meni kuydurur necha turluk.
Tanimda raglar uzuldi firoq shiddatidin,
Nachukki, rishta chubo'lg'ay, ipak to'n o'lsa churuk.
Tutay jahonda Sulaymon seni va yo Jamshid,
Ne munga jom vafo ayladi, ne anga uzuk.
Navoiy, o'rtadi shirin hadising el ko'nglin,
Nachukki kuydurur ichni, chu sharbat o'ldi chuchuk.
332

Gulshan ichra yo'qtur oromim b"dilorumim kerak,
Sarvu gulni naylayin, sarvi gulandomim kerak.
Gar pariyalar qush kebi ram qilsalar men telbadin,
G'am yo'q, ul sho'xi pariy paykar mening romim kerak.
Ofiyat ko'yida mahvashlarg'a yo'qtur nisbatim,
Ul muqammir sheva sho'xi bodaoshomim kerak.
Ka'bada nokom ila din ahlig'a yo'q juz nifoq,
Dayr ichinda kofiri bebok xud komim kerak.
Gul bila savsan kerakmastur manga, ey bog'bon,
Zulfi sunbul atrliq ruxsori gulfomim kerak.
Ey xarobot ahli, rasvo ko'nglum itmish bu taraf,
Kelmisham topib surog' - ul rindi badnomim kerak.
Ey Navoiy, xonaqahda topmadim juz tafriqa,
Xum kebi mayxonaning kunjida oromim kerak.
333

Aytmonkim, la'li jonbaxshing erur jondin chuchuk
Kim, erur har neki yo'q andin chuchuk, andin chuchuk.
Nechakim bo'lsun chuchuk shirin takallumlar so'zi,
Lekin ermas ul kalomi shakkarafshondin chuchuk.
No'shi la'lingdin manga chun zahri hajr o'ldi nasib,
Ne osig', gar bo'lsa ul ortug'roq imkondin chuchuk.
Nay o'qung behad chuchuktur jong'a, go'yo chiqmamish
Bir qamish mundoq shakar butkan nayistondin chuchuk.
Novaking uzra boshog' go'yo erur habbi nabot,
Kim, ko'nglum komi bo'lur ul shakli paykondin chuchuk.
Soqiyo, jomimda ezgil zahrkim, har necha ul
Bo'lsa ochchig', bo'lg'usidur zahri hijrondin chuchuk.
Ey Navoiy, jonfizo nazming labi vafida bor,
Shirai jondin ezilgan obi hayvondin chuchuk.
334

Sarvning soyasida bodai gulfom kerak,
Bo'ldi chun ikkisi bir, sarvi gulandom kerak.
Kimgakim bo'ldi bular kofir erur desa manga,
Huru to'bi bila kavsar mayidin kom kerak.
Garchi ruxsori erur subhi dilafro'z, valek
Vasl ayyomi qora zulfi kebi shom kerak.
Ulki Jamshid degay o'zini xurshid kebi,
Soqiy ilgidin aning bazmi aro jom kerak.
Ko'zlarim donayu suyig'a kelur vasl qushi,
Lek tutmoqqa ul oy turrasidin dom kerak.
Ka'ba tavfida base tafriqadur bilki, o'zin
Jam' istarga fano dayrida orom kerak.
Dayr pirig'a murid o'ldi Navoiy, negakim,
Shayxul-islom degan kimsaga islom kerak.
335

Pili gavharkashdurur har yon sahobi pilrang,
Boshida changak hilolu yonida xurshid zang.
Asru izhori tajammul qildi sultoni bahor
Kim, bu yanglig' pil yuz ming jilva aylar bedarang.
Ayladi nayson zuloli yer yuzin oyinagun,
Anjumu ko'k aksidur anda rayohinu o'lang.
Daf'a-daf'a bir-biri uzra bulut ofoq uza,
Go'yyokim tojire terdi ruxutin tang-tang.
Chang uni birla may ich, ko'rguzdi chun qavsi quzah,
Davri ila andomi changu lavn aro avtori chang.
Buyla mavsumda keraktur aysh bazmin tuzgali
Ham zumurrad rang yer, ham bodai yoqut rang.
Bu bori bir yonu ul bir yonki, ichmak boisi,
Soqiyo, bo'lg'ay bu davr ichra bag'oyat sho'xu shang.
Ham nigitlik, ham bahor ayyomini tut mug'tanam,
Bodavu soqiy uchun qilmaqqa tarki nomu nang.
Ey Navoiy, dam bu damdir - tut g'animat, boda ich,
O'zga bir damga yetar-etmaska chun voqif emang.
336

Aylasa mug'bacha dayr ichra meni masti malang,
Ushatay sog'ari nomus bila shishai nang.
Ey xush ulkim, qilibon zuhd tunidin uryon,
Dayr aro tifllar o'ynatsa ani mast yalang.
Ishq bazmig'a netib bormag'amen, chunki meni
Tortadur ul sari yuz tor bila nag'mayu chang.
Manga, zohid, yana may tarkini qil deb taklif
Qilmag'aysen, ko'zunga uchrasa ul soqiyi shang.
Sof may lam'asiyu soqiyi mahvash husni,
Tiyra zohidqa asar qilmadikim, bor edi dang.
Ishqi bebok uza kim zuhd xayolin qilsa,
Erur andoqki, yegay bodai nob ustida bang.
Maykada ahlig'a yuz toqu tarab, ey soqiy,
Xonaqahda bo'la olg'aymu Navoiy'ga darang.
337

Rahmsiz bo'lg'ay ko'ngul kuffori Xaybar ko'nglidek,
Mumkin ermas bo'lmoq ul sho'xi sitamgar ko'nglidek.
Kesti atfol g'aming ko'nglum uza na'l uzra na'l,
Onchakim bo'ldi hazin ko'nglum sanubar ko'nglidek.
Ko'nglum ul xat shavqidin yuz zaxmliq jism ichra bor
O't ichinda anbar etkan dudi mijmar ko'nglidek.
Necha zaxm etsang qiziq ko'nglumni, o'tdur - qon emas,
Humratikim anda zohir bo'lsa axgar ko'nglidek.
Garchi Layli mahmilidin nola ko'p chekkay daroy,
Savti muhlik bo'lmag'ay Majnuni muztar ko'nglidek
Mujda dayr ahliki, soqiy aksi ermish jilvagar,
Har kishi bersa safo ko'ngliga sog'ar ko'nglidek.
Hajr tig'idin Navoiy qonu zaxmin ko'rki, bor
Ko'ngli mamlu jismidek, jismi sarosar ko'nglidek.
338

Dardu mehnat toshin, ey mahzun ko'ngul, jonimg'a o'k,
Har ne afzun kelsa andin, jismi vayronimg'a o'k.
Chun base ko'pdur chiqib jon, jism uyi yemrulgali
Yetsa, xirman-xirman ul toshlarni har yonimg'a o'k,
Ishq o'ti axgarlari taskin berur chun dardima,
Yoqqali marhamdek ani dog'i pinhonimg'a o'k.
Huznu mehnat yuklari ko'nglum uyin qilmish to'la,
Ey falak, emdi alarni baytul-ehzonimg'a o'q.
Yuzu zulfi yodidin majlis tuzarman, ey rafiq,
Bog'din gullar terib, har yon shabistonimg'a o'k.
Xonaqahda tiyramen, dayri fano tufrog'ini
Ham supur kirpik bila, ham chashmi giryonimg'a o'k.
G'am bila anduh g'izosidin bo'lubmen mumtali,
Ey Navoiy, go'shalarda ani zindoning'a o'k.
339

Subhi iqbolu saodat keldi ul farxunda eng,
Tong boshida muhtariq kavkabdek ul eng uzra meng
Sarvkim, teng tutmas o'z qaddi bila har naxlni,
E'tidol ichra emastur sarvi qadding birla teng.
To meni sargashta chiqtim, dashtdin har yon quyun
Po'ya aylar tinmayin, nevchunki topmish yerni keng.
Ko'nglak o'rpig'a yelak kiyding hamono, ey quyosh
Kim, yadi bayzog'a mone' bo'lmag'ay har sari yeng.
G'orati islomu din yolg'uz qilursen go'yiyo,
Buyla yag'molarda yo'q hojatki, bo'lg'ay kimsa heng.
Boda istab zuhd tarki ayladim, olg'aymusiz,
Xirqavu sajjoda rahn etsam, xarobot ahli deng.
Dog'u qon birla Navoiy ko'ngli bo'ldi lolakim,
Bu taqozo aylar ul mushkin mengu gulrang eng.
340

Ey, jafu peshangu bedod ishing, javr faning,
Har biri marhami rohat kebi ko'nglumga mening.
Ko'pdurur ko'nglum aro nish magar qildi nishon,
Varzish aylarda ani g'amzai novakfikaning.
Xo'blar xatlaridin tiyradurur chehralari,
Sensen ul gulki, yuzung gulshanida yo'q tikaning.
Lutf ko'rkim, suda gul aksi masallik ko'runur,
Hulla nozukligidin har sari nozuk badaning.
Ey ko'ngul, g'am yuzining ko'zgidursen go'yo,
Ko'zguning ikki yuzi yongg'iyu eski tuganing.
Mendek, ey lola, seni qilmadi gar ishq shahid,
Nega g'am dog'i ayon ayladi qonlig' kafaning.
Davranduhi meni qildi halok, ey soqiy,
Shisha sofiy yo'q esa, yo'qmu ekan durdining.
Yo'qturur ahli zamon qasrida juz naqshi jafu,
Chiqma, gar xud yiqilur boshinga baytul-hazaning.
Ey, Navoiy, chu falak toqidin ofat yog'adur,
Chiqmakim, bo'lsa kerak maykada bog'u chamaning.
341

Birovki, qo'ndi kecha o'zga yerga yori aning,
Ko'zidin uyqu o'chang'a ne ixtiyori aning.
Kishiki, dilbari ag'yor birla tutti qaror,
Ajab emastur, agar bo'lmasa qarori aning.
Zamona xo'blaridin vafo tama' tutqan,
O't istagayki, su qilg'ay ayon sharori aning.
Vafog'a chunki jafodur evaz, xush ul forig'
Ki, ishq kishvarig'a tushmamish guzori aning.
Ko'ngul havosi meni buzdi, shukrdur angakim,
Tuzuldi ofiyat avjida ro'zgori aning.
Hayot gulshanidin qayda bar yegay ko'nglum
Ki, g'am hazonig'a bo'lmish badal bahori aning.
Zamona bog'ida naxli vafo emas sarsabz
Ki, javri jolasidin tushti bargu bori aning.
Quvonma davlati husnungg'a, ey parivashkim,
Zamona davlatidek yo'qtur e'tibori aning.

Navoiy etsa fig'on, xo'blar, toriqmangkim,
Ne qolg'usidur o'zi, ne fig'oni zori aning.
342

Oshiq o'ldum, pand bermang - choram asbobin tuzung,
Ishq zor etganga zulm etmang - tarahhum ko'rguzung.
Eyki, dersiz ishq aro sabring uyin obod qil,
Mundoq etguncha hayotim qasri bunyodin buzung.
Sarvinozimkim borur ko'z bog'idin, qilmon qabul,
Gar aning o'rnida to'bi naxlini o'lturg'uzung.
Onsizin, ey do'stlar, ne zahru ne obi hayot
Kim, musovidur manga gar o'lturung, gar tirguzung.
Gar ajal turg'uzmadi jismimni ul oy ko'yida,
Do'stlar, na'shimni bore anda bir dam turg'uzung.
Durd kelturdung debon yozg'urmangiz, ey ahli ishq,
Bok yo'q, zuhdum ridosi kunjiga solib suzung.
Chun Navoiy ko'nglini qildi girih bir tori zulf,
Do'stlar, sarrishtai ummidni andin uzung.
343

Chun latofat ko'zgusi bo'lmish safo ichra ul eng,
Yo rab, ohim dudi zohir qilmasun ul engda meng.
Iljim o'tin daf' etar yeng suyi, baskim, elturam
Oh man'ig'a ilik yo ashkning daf'ig'a yeng.
Qomating birla latofatda o'zin teng tutsa sarv,
Bordur ul yanglig'ki, bo'lg'ay sarv birla soya teng.
Men balo chohidavu Majnun farog'at dashtida
Lofi ishq urisa, ajab yo'qkim, topibdur yerni keng.
Sudrabon eltur qazo ilgi meni mayxonag'a,
Mast bo'lmay chora bormu, ey nasihat ahli, deng.
Turktoz aylab ko'ngul olding ajaldin burna jon,
Hissa oyirma anga, nevchunki ermas erdi cheng.
Ey Navoiy, gar ko'ngul ketti, malolat ko'rma ko'p,
Sen chu bedillikka qoyilsen, erur ul telba teng.
344

Quyundek vasl dashtidin gar, ey Layli, meni surdung,
Degach sargashta Majnunum, boshimni ko'kka yetkurdung.
Sotarlar dasht uza men telbani kim tutsa hindu deb,
Tanimni hajr dudu shu'lasig'a baski kuydurdung.
Tegib tufroqqa andin sekregan toshlar halok etti,
Necha boshimg'a qolqon tutqung, ar g'am toshi yog'durdung.
Hazin ko'nglum qushining parlari churkandi, ul kunkim,
Buzug' tan oshyonin shu'lai hajringg'a kuydurdung.
Netib naxli umidimdin guli vasl orzu aylay
Ki, hajring ilgidin ani qo'ng'arding, yo'qki sindurdung.
Boshimg'a keldi g'am tig'i, balo toshi, ajal zaxmi,
Ko'r, ey hijroni zolimkim, nelar boshimg'a kelturdung.
Yasa, ey dayr piri, bodakim, kelgum kaforatg'a,
Eshittimkim, meni aylabturur deb tavba yozg'urdung.
Bu gulshan gullarining chun vafosi no'qtur, ey bulbul,
Ne ochilg'ay tutaykim, sen fig'oning ko'ktin oshurdung.
Navoiy, yo'l yiroq, maqsud nopaydo, qadam urg'il
Ki, qolding korvondin, gar tinarg'a bir nafas turdung.
345

Zihi quti hayotim hajr muhlik dardida yoding,
Agar lutfungg'a loyiq bo'lmasam, yo'qturmu bedoding.
Manga lazzat sening zikring, manga quvvat sening fikring,
Manga ishrat sening vasling, manga toat sening yoding.
Agar xurshidi raxshon orzu qilsam guli ro'yung,
Va gar to'biyu rizvon mayl etsam sarvi ozoding.
Bag'ir qonin labolab aylagan oshom iki la'ling,
Ko'ngul saydin damo-dam bismil etgan ikki sayyoding.
Ulusni tirgizur qatl aylamaktin obi hayvoning
Va lekin o'lturur qatl aylamastin bizni jalloding.
Muhiqdur, ey ko'ngul, bukim ul oy faryodinga yetmas
Ki, yolqibdur, nedinkim, yetti ko'p ul oyg'a faryoding.

Demon devona, balkim dev o'lubmen ul pariruxdin,
Ne tong, ey shayx, aks etsam taxayyul barcha irshoding.
Ulusqa sofiyi ishrat tutub, ey soqiya davron,
Hamono zahri mehnatni mening jonimg'a asroding.
Navoiy Ka'bai maqsud sari gar qadam qo'ysang,
Tajarrud basdurur hamrohingu beto'shalig' zoding.
346

Rahm etib, ey do'stlar, majruh ko'ksumni yoring,
Qo'l yolang aylab solib, har yon ichimni axtoring.
Uchrasa yuzi qora ko'nglum tutub, tortib, uzub,
O'tqa solib o'rtafon, jonimni andin qutqoring.
Ketgan ersa choklik ko'ksum tikib, voqif bo'lub,
Kelsa bu jonib, sinonlar birla sanchib qaytoring.
Chun o'larmen - yorni istang, boshimg'a kelmasa,
Bosh yolang aylab, qo'yub tufrog' uza yuz, yolboring.
Kelsa ayturda oshuqmangkim, farahdin o'lmayin,
Nuktadonlig' birla ul so'zni qoshimda o'tkoring.
Boshima yetsa, chu o'lgumdur necha faryod etib,
Bir nafas tengri uchun har qaysingiz bir yon boring.
Gar muyassar bo'lmasa bu ish, Navoiy xastani,
Qo'ldabon yo sudrabon mayxona sari boshqoring.
347

Hajrdin ko'zumga olamni qorong'u aylading,
Umrin ko'z yumg'anim ul tunda uyqu aylading.
Jonu ko'nglum muddate sargashtadur ko'yung aro,
Boshlarin aylandurug'a buyla jodu aylading.
Holima qolur taajjubdin el og'zi ochilib,
Yo'qsa ahvolim jahon ahlig'a kulgu aylading.
Ashk siymobimudur hajringda, yo ko'z oqini
Hal qilib, ko'zdin ravon ul nav'kim su ayladnng.
Qoldi mahmizingdin oy yuzinda, ey chobuk, nishon,
Go'yiyo javlon kuni ani tepingu aylading.
Shohidi davrong'a go'yo, ey tarab mashshotasi,
Bodadin gulgunavu sog'arni ko'zgu aylading.
Buki aytursen zamon ahlnig'a yo'q ermish vafo,
Ani ma'lum, ey Navoiy, bu zamonmu aylading.
348

Nil tortib, orazing oroyishin fan aylading,
Shu'lai ko'kurd birla sham' ravshan aylading.
Sarvdin zohir yo'q erdi juz niyoz, ey sarvnoz,
To xiromon jilva birla azmi gulshan aylading.
Hazl birla do'stluq izhori aylab, ohkim,
Jumlai olam elin jonimg'a dushman aylading.
Dud solmish boshima hajr, ey balo toshi, magar
Jism unining gunbadi boshini ravzan aylading.
Juz sharar ne dona hosil aylagaymen, chunki sen
Mazrai jonim aro o't birla hirman anlading.
Chun qadah berding labi xandon bila, ey mug'bacha,
Jong'a la'li otashinni shu'laafkan aylading.
Ey Navoiy, xirqa zaylidin aritting durdi xum,
Bizni bu dayri fanoda pokdoman aylading.
349

Ayri, ey za'f, emdi mohi notavonimdin mening,
Kam qil anduh o'tini ozurda jonimdin mening.
Chok ko'ksumdek tiking og'zimni hamkim, kechalar
Har zamon seskanmagay bexud fig'onimdin mening.
Sadqa vojib bo'lsa, ey ko'zu ko'ngul, aylang nisor,
Dur bila la'l o'llig'a bu bahru konimdin mening.
Ey falak, jilvang uchun aylay ravonimni fido,
Jilvagar lek olmag'il sarvi ravonimdin mening.
Jism aro har dam harorat fahm qilsang, ey quyosh,
G'ofil o'lma jon dog'i ruhi ravonimdin mening.
Soqiyo, gar la'lgun may tutsa bo'lmas yorg'a,
Itlarin serob qilg'il bori qonimdin mening.

Xurdai jonim nisoring, ey Navoiy, gar desang
Sihhat oyin nukta shohi xurdadonimdin mening.
350

Ne biymi hajrdururkim, nihoyati yo'q aning,
Visol umidi kebi haddu g'oyati yo'q aning.
Ne sud xorani gar qilsa dudi ohim mo'm
Ki, ko'ngli ichra shararcha siroyati yo'q aning.
Agarchi shahduru ushshoq aning ranyatidur.
Vale ranyati sari rioyati yo'q aning.
Ne zulmdur buki, hajr etsa qasdi jon nogah,
Anga madadduru bizga himoyati yo'q aning.
Jafovu javri damo-damdur, ey ko'ngul, demakim,
Asiru shiftalarg'a inoyati yo'q aning.
Bu dayr aro birav osudadurki, mug'bachadin
Ne kelsa, shukr etar, ammo shikoyati yo'q aning.
Navoiy ilgida ne sabru ne umidi visol,
Kishiki bo'lmasa naqdi, kifoyati yo'q aning.
351

Qilsa ko'ksun chok tig'i zahrparvardi aning,
Qo'ymangiz marhamki, o'lursun meni dardi aning.
Ko'yi tufrog'i aro o'ldum, dam urma, ey Masih
Kim, hayot istab yuzumdin uchmasun gardi aning.
Gul yuzungdin ayru bog'edur ko'ngulkim, ochilur
Hajr o'ti uchqunlaridin otashin vardi aning.
Ohim andoqdurki, la'ling shavqidin bir qatra qon
To'ksa ko'z, yoqutdek bag'landurur bardi aning.
Buylakim soldi samandin po'yag'a, vah, ne ajab,
Olam ichra solsa o't barqi jahongardi aning.
Sotma, ey gul, noz ko'p, boqqil xazon bog'ig'akim,
Bor emish gulrang bir kun chehrai zardi aning.
Ber Navoiy komini yo jonin ol, ey umrkim,
Zulmni elga fig'oni haddin o'tkardi aning.
352

Ne ajab, sarvi sihiga inmasa boshing sening
Kim, emastur qaddu ra'noliqda bo'ydoshing sening.
Gar nihoni fitna ta'lim aylamas, bas ne uchun
Boshini chekmish banogo'shungg'acha qoshing sening?
Sangboroni g'amingdin bosh ne yanglig' yoshuray
Kim, saodat gavharidur boshima toshing sening.
Obi hayvon birla go'yo qildi la'li rang hal,
Suvrat ichra chun labingg'a yetti naqqoshing sening.
O'ta olmas xonaqaxi quds eli, ey mug'bacha,
Dayr eshikinda chu tuzgay bazm avboshing sening.
Dema, ey nosihki, qilmaysen so'zum birla amal,
Xotirimda qayda qolmish muncha qolmoshing sening.
Ey Navoiy, bo'ldi qonlig' dushmaningkim, yoshurur
Yordin sarig' yuzung rangini qon yoshing sening.
353

Yuzung oq, ey g'amki, ashkim rangini ol aylading,
Jon fidong, ey dardkim, jismimni pomol aylading.
Holatim xalq anglamas, yo rab, sen-o'q rahm aylagil,
Chun g'ame berdingki, ayturdin tilim lol aylading.
Sen tarahhum qil, xudoyo, bu qotig' holatdakim,
Meni zoru dilbarimni forig'ulbol aylading.
Safhai ruxsor uza xatkim chiqarding - fitnadur,
Fitna uzra nuqtalardurkim, otin xol aylading.
Sharhi ishqing yozg'ali jismim quruttung xomadek,
Har taraf jon rishtasin ul xomag'a nol aylading.
Vah, ne hol erdiki, majlis ichra la'ling jomidin
Elni xushhol etting, ammo bizni behol aylading.
Elga javlon ichra solding tig', yuz ming voykim,
Har qachon yetting Navoiy sari, ihmol ayladng.
354

Ichmading may - to burunroq bizni rasvo qilmading,
Chunki rasvo qilding - andin so'ngra parvo qilmading.
Mayni zahri hajr sog'inding magarkim, totqali
Bir fidoyi men kebi davronda paydo qilmading.
May ichardin qasding ermish bizni rasvo aylamak,
Aysh fikrin mundin o'zga ishga go'yo qilmading.
Shahr badnomi meni aylab, o'zung ishrat aro
Vahki, bu badnomni bir yod qat'o qilmading.
Shoh bazmi ichra chun loyiq emas ermish gado,
Ey xirad, nevcun burunroq bizga imo qilmading?!
Ey ko'ngul, rahmat senga, har nechakim ko'rdung jafo,
Olam ahlidin vafo hargiz tamanno qilmading.
Ey Navoiy, shukrkim, garchi seni shahr ichra yor
Shuhra qildi, sen aning sirrini ifsho qilmading.
355

Orazing guldur, gul uzra sunbuli tar kokulung,
Olloh-Olloh, gul yuzin qilmish muanbar kokulung.
Qomatingdur sham'u ruxsoringdur aning shu'lasi,
Shu'laning dudidur, ey sho'xi sitamgar, kokulung.
Ochqaningda nega har tori arodur yuz girih,
Gar ko'ngullar band qilmaydur sarosar kokulung.
Ne ajab, husn ahlining sultoni bo'lsang xossakim,
Mushk'din qo'ydi quyosh boshig'a afsar kokulung.
Sunbuledurkim, sarosar chirmashibdur sarv ila,
Naxli qadding birlakim bo'lmish barobar kokulung.
Istasangkim, bo'lmag'ay oshuftayu darham, degil,
Qilmasun bizni parishonholu abtar kokulung.
Gar Navoiyg'a dimog' oshufta bo'lsa, tong emas,
Chun separ har dam yuzung o'tig'a anbar kokulung.
356

Ishq o'tidin qismatim dardu balomu qilmading,
Dudi birla xonumonimni qaromu qilmading.
Kuymakimga barqi ofat qilmadingmu ohni,
O'lmakimga ashkni sayli balomu qilmading.
Zulm tig'idin tanimni qilmadingmu band-band,
Furqatingdin band-bandimni judomu qilmading.
Dema, ey ko'z kim, ne qildim, gar seni ko'r istasam,
Bir boqib, yuz ming balog'a muftalomu qilmading.
Ey ko'ngul, holimni qilding arzu afzun qildi zulm,
Bilmadingmu yo bilib yaxshi adomu qilmading.
Shikva qilsak sendin, ey gardun, ravo ermas dema,
Bizni bekom aylab, el komin ravomu qilmading.
Bahri ishq ichra, Navoiy, oshnolig' topmading,
To bu bir ko'zni Aras, ul birni Omu qilmading.
357

Ne bo'ldi dardima, ey bevafo, davu qilsang,
Vafog'a va'da qilib, va'dag'a vafo qilsang.
Tanimni qurb fizosida xoki rah etting,
Boshimni vasl eshikiga oshno qilsang.
Sunub qo'lumni yuzungga, murod etib hosil,
Ochib yuzungni, ko'zum hojatin ravo qilsang.
Visol avji biyik, ey ko'ngul qushi, sen past,
Yetishmak anda ne mumkin, agar havo qilsang.
Jahon g'amin chu olur, ber qadahni, ey soqiy,
Olurmen, ikki jahon mulkiga baho qilsang.
Zamona ahli jafosin tag'oful aylarsen,
Alar tag'oful etib, kosh sen jafo qilsang.
Agarchi ahli navodur vale ul oy boqmas,
Navoiyo, necha bulbul kebi navo qilsang.
358

Otashin ruxsora ochib, xonumonim o'rtading,
Xonumonim xud ne bo'lg'ay, jismu jonim o'rtading.
Dema, ne qildim, ne qildim, jonu ko'nglungni olib,
O'rtading, ey qotili nomehribonim, o'rtading!

Dilraboliq birla chun yoqting jamoling shu'lasin,
Xasta ko'nglum olg'ach-o'q, ey dilsitonim, o'rtading.
To'lg'anib kuysam, ajab yo'q, o'tqa tushkan rishtadek,
Chun firoq o'tig'a jismi notavonim o'rtading.
O'tqa soldnng sabru aqlu jonu ko'nglum barchasin,
Yo'qu borim kuydurub, yaxshi-yomonim o'rtading.
Sog'aring jonu jahondin ortug' er mish, soqiyo,
Lekin ul o't birla-o'q jonu jahonim o'rtading.
To Navoiydek belu og'zing xayoli birlamen,
Ushbu yo'q savdoda paydovu nihonim o'rtading.

359

Elga ishqidin g'araz mehru vafosidur aning,
Gar meni o'ltursa, maqsudim rizosidur aning.
Bo'lmas ul begonavash chun oshno, bo'l, ey ko'ngul,
Bir kishiga oshnokim, oshnosidur aning.
Novaki zaxmin ko'zumdin chiqmasun deb, zaxmini
Kiyr ila tuttum, sog'inmangkim, qorasidur aning.
O'qi sufori ko'ngulda gar qizardi, ne ajab
Kim, bag'ir pargolasi har dam g'izosidur aning.
Sabr xaylin ko'nglum o'z girdinda qo'yimas, go'yiyo
Kirpiku qoshing xayoli o'qu yosidur aning.
Dahr bo'stonida bukim chok erur gul ko'nglaki,
Bulbul ahvolig'a go'yokim azosidur aning.
Shod o'lubtur faqr ko'yida Navoiy, uylakim,
Saltanat farshi gadolig' bo'ryosidur aning.

360

Zulfikim, bog'liqdurur har jong'a bir tori aning,
Tandin el jonin, ajab yo'q, cheksa raftori aning.
Tig'i zaxminkim tikarmen, sihatim ermas g'araz,
Chiqmasun dermen hazin ko'nglumdin ozori aning.
Dona-dona xol ila g'unchangni istab, ko'rki bor
Toza-toza dog' ila ko'nglum namudori aning.
Lablaring shavqida o'lgan xalqdin ko'yungda zog'
To'ma aylabdurki, bo'lmish la'l minqori aning.
Mumkin ermas ul pariy majnunig'a hush, ey hakim
Kim, junun xattidurur bo'ynida tumori aning.
Ey musulmonlar, fig'onkim, kofire ko'nglumdadur
Kim, emas jon rishtasidin o'zga zunnori aning.
Tashnamen, soqiy, shafaqgun may to'la tut sog'are
Kim, falakni nuqta qilg'ay davr pargori aning.
To quyub og'zim'g'a andoq sipqaray ul maynikim,
Qolmasun ul nav' sog'ar ichra osori aning.
Ayta olmon, asray olmon ishq sirrin, ohkim,
Sa'b erur ixfosiyu mushkildur izhori aning.
Ey Navoiy, fard bo'l, vasl istasangkim, xalqdin
Har kishikim yorlig' uzgay, xudo yori aning.
Mujda, ey tolibki, yerdin olmag'i mumkin emas,
Bir qadam matlub boshqarmay talabgori aning.

361

Ohimni sarsar aylabon, ashkimni to'fon aylading,
Bu sarsaru to'fon bila olamni vayron aylading.
Bir dam yuzin ko'rgan zamon mahrum etarga vaslidin,
Ey yig'lamoq, zo'r aylabon, ey ashk, tug'yon aylading.
Ey hajr, ashkim qonidin yer go'yin etting la'lgun,
Bu go'y shaklin uylakim bir qatrai qon aylading.
Har qatra ashkim qonidin xirqamni aylab dog'-dog',
Jismimda har yerdin nishon bir dog'i hijron aylading.
Gardun baliyat o'qlarin otqanda, ey gul, go'yiyo
Purxori hajring dashtidin har birga paykon aylading.
Chun jonu ko'nglum xirmanin kul aylading, ey barqi ishq
Asrarg'a hajr o'tin magar ul kulda pinhon aylading.
Ey mug', zuloli hajr edi jomi Jam ichra dayr aro,
Sing'an safol ichra solib, durdiga ehson aylading.
Davr ahlidin, eykim, vafo mumkin emas, deding, sanga
Tuttuq musallam, har nechakim man' imkon aylading.

Ey ko'nglum, irshodim bilakim tuttung oyini fano,
Kavnayn ranjiddin xalos o'ldung, ne nuqson aylading.
362

Ko'rgan el bedodi hijrondin meni yer birla teng,
Ko'rsangiz ishq ahlini, mendin o'pub yer, ishq deng.
Sarv teng tutsa o'zin qadding bila, ul nav'dur
Kim, giyoh o'lg'ay qad ichra sarvi ra'no birla teng.
G'uncha ichra jola lof ura tishing birla ne tong,
Bu adam kunjiga qolib, ul topibdur yerni keng.
Turfadurkim, kufr shomi raf' o'lub, qilg'ay tulu'
Subhi imon zulfin ochib, oshkor etsa ul eng.
Turfaroq bukim, saodat subhida chiqmish degay
Tiyra baxtim axtarikim, ko'rsa ul eng uzra meng.
Aql vasvosi xarob etmish meni hujjat bila,
Soqiyo, bir aysh jomi tut mangavu ani yeng.
Ey Navoiy, yengda pinhon etma ul oy ruq'asin,
Chun sanga uldur hamisha ashk oritmog' birla yeng.
363

Mening firoqimu aning visoli tun bila tong,
Bu nav' dahrda yo'q ehtimole tun bila tong.
G'arib zulfu yuz ermasmukim, jahon eliga
Ko'runmamish bu ikining misoli tun bilan tong.
Tongim yorug'u tunum tiyradurki, chirmashadur
Ko'ngul aro yuzu zulfung xayoli tun bila tong.
Ne tunda aysh nasimi, ne tongda mehr, magar
Ki, bo'ldi zulfu yuzung poymoli tun bila tong.
Tunung xujasta, tonging qutlug' o'lsun, ey mahvash
Ki, ikki banda sanga bo'ldi xoli tun bila tong.
Biravki, tongu tunin boda birla o'tkargay,
Yaqinki, bo'lmag'ay aning maloli tun bila tong.
Navoiy etmadi zulfu yuzung visolin kashf,
Valek erur g'aminging ittisoli tun bila tong.
Lom Harfining Lu'batlarining Latoyifi "Badoye" din
364

Ey ko'ngul, bir nav' o'lubmen ahli davrondin malul
Kim, erurmen kimki andii yaxshi yo'q, andin malul.
Hajr agar budur, netay men jonni, jon netsun meni
Kim, erur har lahza mendin jonu men jondin malul.
Tengri xalq etmish meni go'yo malolat chekkali
Kim, dame yo'qkim, emasmen xalqi nodondin malul.
Necha dinim uzra titray dilrabolar ko'yida,
Ey, musulmonlar, bo'lubmen kofiristondin malul.
Istasang maqsad, qadam qo'y, ta'n toshidin ne bok,
Ka'ba topti bo'lmag'ay xori mug'ilondin malul.
Ey ko'ngul, fikringni qilkim, do'stu dushmanlar yuzun
Ko'rmas erdi, bo'lmasa sen zori hayrondin malul.
Ey mug'anniy, tut "Iroq" ohangiyu ko'rguz "Hijoz"
Kim, Navoiy xotiri bo'lmish Xurosondin malul.
365

Ey ko'ngul, men tarki ishq ettim vale fosh etmagil,
Men senga sirrim dedim, sen elni sirdosh etmagil.
Ey ko'z, emdi ayladim har chehradin qat'i nazar,
Qil tahammul dog'i atrofimni qon yosh etmagil.
Soqiyo, qo'y dum ayog'ingg'a sirishkim la'lini,
Lutf etib, bu mayg'a jomi hajr podosh etmagil.
Rishtai mehr uzdum, ey mashshota, zulfi qissasin
Ko'p uzatib, notavon ko'nglumga chirmosh etmagil.
Gar desang qadding bo'lub xam, qolmag'aysan fitnag'a,
Ko'z solib husnig'a, mayli ul ko'zu qosh etmagil.
Hajr toshin yog'durubkim qavdi, o'lsam, ey rafiq,
Qabrim ustida to'kar toshing juz ul tosh etmagil.
Ey Navoiy, faqr yo'linda yer o'pkil har qadam,
Ya'ni ul yo'lda qadam sayr ichra juz bosh egmagil.
366

Qosido, ollinda ahvoli xarobimni degil,
Mufrit anduh birla muhlik iztirobimni degil.
Ishqi ichra za'flig' jismim shikanji sharhin et,
Toru zulfidek o't uzra pechu tobimni degil.
Ko'yi sayrida ko'rub ani muloyim g'ayr ila,
Ravzai jannat aro do'zax azobimni degil.
Tan tiriklarning hisobi topmag'anni dog'i ayt,
Jonda ham dardu baloyi behisobimni degil.
Hajr dardidin vujud uyida bir dam to'xtamay,
Har zamon mulki adam sari shitobimni degil.
So'rsakim, g'am bazmida mensiz tuzarmu bazmi aysh,
Qon yoshimdin boda, bag'rimdin kabobimni degil.
Ey Navoiy, g'am bila bexudlug'umdin nukta so'r,
Yor hajrinda bu yanglig' xo'rdi xobimni degil.
367

Eyki, ishq oshubida holim so'rarsen, so'rmag'il,
Ko'zlarimda su ko'rub, ko'nglum aro o't anglag'il.
Ey pariy devona deb ko'nglumni qavma har zamon,
Da'voyi dildorlig' qilsang, ko'ngulni asrag'il.
Ey, bahori husn, barqi vasl ila kul qil meni,
Notavon ko'nglumga lekin dog'i hijron qo'ymag'il.
Sho'xluqtin buki bog' ichra tilarsen o'ynamoq,
Ko'zlarimning bog'i serobinda bir ham o'ynag'il.
Telba ko'nglumni hamisha qilma majruh, ey pariy,
Tig'i kin yuz qatlakim sursang, biror ham aldag'il.
Kirdi ishq ahli fano dashtig'a, ey majnun ko'ngul,
Istasang yo'l ozmag'aysen, korvondin qolmag'il.
Ey Navoiy, dayr aro bo'lsang gadolig' birla mast,
Bosh qo'yar bo'lsang, safolingni boshing'g'a yostag'il.
368

Ne atovu ne o'g'ul, sen shah yigit, men qori qul,
Hech ato ko'rmaydur erkin sen kebi badmehr o'g'ul.
Ishqing otashgohig'a har nechakim qildim nazar,
Shu'lasi o'tluq nafasdur, axgari qonlig' ko'ngul.
Ro'zgorim hajr dashtida qorarg'an, ayb emas
Kim, aning mushkin nasimi dud erur, tufrog'i kul.
Domi ishqingdin gar ozod aylasang ko'nglum qushin,
O'zga yon qilsa havo, sing'an paru bolini yul.
Necha qilg'ay dardi dil har dam sanga jon, ey ajal,
Rahm etib, andin meni qutqar, o'zung dog'i qutul.
Istasang maxlas qora qayg'udek anduh shomidin,
Subhdek olling'g'a davrondin nekim yuz bersa kul.
Ey Navoiy, sa'y ila chun vasl hosil bo'lmadi,
Yor lutfig'a tikil emdiyu g'ayridin to'ngul.
369

Gah-gah, ey sho'x, meni boshing uchun yod etgil,
Yo boshingdin evurub bir yo'li ozod etgil.
Biymi hijroning ila necha qilursen g'amnok,
Netti bir mujdai vasling bila ham shod etgil.
Bordingu uzr bukim tuzmadi bedodimg'a,
Kel dog'i onchaki mumkin esa, bedod etgil.
Noladin ishqki ko'nglumni yitib, yetti firoq,
Emdi, ey telba, fig'on chekkilu faryod etgil.
Bazmdin surdingu ketmakka erur moni' za'f,
Soqiyo, bir-ikki sog'ar bila imdod etgil.
Faqr dashtida desang forig'u ozoda boray,
Kir tavakkal bilayu vahmni barbod etgil.
Ey Navoiy, tilasang ishqda emganmagasen,
O'zni hijron g'amiyu dardi bila mu'tod etgil.
370

Qoshlaringdinkim erur qonlig' ko'ngul ichra xayol,
Ul qizil kog'azda nundur, bu shafaq ichra hilol.
Tutmayin ko'nglumda taskin qaddi vaslin istamon,

Qayda payvand etsalar, tutqay o'zi, tutmay nihol.
Sarvning seni kebi boshinda dastor uzra chin,
Nargis uzra nuqta monandi ko'zung ustida xol.
Za'flig' jismimdadur har yon bo'g'inlardin girih,
Nol torig'a erur garchi tugun tugmak mahol.
Lolagun may tobidin ul oy qizarmish yo magar
Sho'xluqtin lolazor ustida ag'naptur g'izol.
Davr elida gar vafo yo'q, sen vafo qilg'il, valek
Kimni xushhol etsang, andin tut o'zungga yuz malol.
To Navoiy zulfi yanglig' poybo'sin istadi,
Gah parishonhol erur ul zulfdek, gah poymol.
371

Do'stlar, ul sarvqad hajrinda chun bo'ldum qatil,
Sarv eking, gar qo'ymoq istarsiz mazorum uzra mil.
Ko'hi hajr egnimda istarmen ani sur'at bilan,
Shavqdin xasdek tanimg'a ermas andoq yuk saqil.
Za'f aro sunbulni gar zulfung dedim, tong yo'qki, bor
Xastag'a javzo tuni yaldo tuni yanglig' tavil.
Rashkdin bir-birga qiymas mehrini jonu ko'ngul,
Rost andoqkim hasud el molig'a bo'lg'ay baxil.
Buki hijron tig'idin ko'ksumni yuz chok aylading,
Yuz dalilim bor, agar har chok bo'lsa bir dalil.
Dayr jannat, huri ayndur xo'bluqtin mug'bacha,
May zuloli birla ko'p aynan tusammo salsabil.
Gar yuzung istab Navoiy ko'zlaringga xordur,
Ne ajab, din ahli kuffor ollida bo'lmoq zalil.
372

Hajring kunin bir yilchavu har soatin bir oycha bil,
Hayrat mahalli bo'lmag'ay o'n ikki oy gar bo'lsa yil.
Ul ishvagar chun ochti yuz - ko'zga nazar yo'q, tilga so'z
Kim, ashkkin bog'landi ko'z, hayratdin ul yanglig'ki til.
Chun shahsuvorim otlatur, andin falak la'b o'rganur,
Ishqida jismim to'lg'anur, ul nav'kim o't uzra qil.
To chiqmas ul gul bog'din, bo'lmish bu dardu dog'din,
Dardim og'irroq tog'dnn, xoshokdin jismim yengil.
Ey husn aro soxib g'ino, xurshid otangdur, oy ano,
Istar esang nisbat yana, ham sarv og'o, ham gul singil.
Ko'k mehridin ayyorroq, Bahromdin xunxorroq,
Sen yo falak g'addorroq, ey mehri yo'q mohim, degil.
Ko'rdi Navoiy jon aro g'am shu'lasir hirmon aro,
Ko'z mardumidek qon aro, ko'rgach libosingni qizil.
373

Ul guli ra'nog'a nomam xo'b emas yakson qizil,
Safhasi bo'lsa kerak bir yon sarig', bir yon qizil.
Hajr o'tidin qoni ko'nglumning qurubtur, gar ul o't
Zor ko'nglumni qizitmaydur, nedur paykon qizil.
Sarvg'a gulnor bargidin libos etkan kebi,
Chekti gulgun hulla naxli qaddig'a jonon qizil.
Besutun Farhod qabridur qizarg'an loladin,
Yo aning qonidin o'lmish tufrog'i har yon qizil.
Orimas ashkim bila ko'zning qizarg'an raglari,
Bahr mavjiddin oqarg'udek emas marjon qizil.
Qon yoshim serob qildi bog'ni, mundin nari
Anda tong ermas ko'karmak sabzavu rayhon qizil.
Gar ko'zung zaxmin ko'ngullar qonin etmaydur g'izo,
Bas, nedin qon to'kkali bo'lmish nachukkim qon qizil.
Charx bahridin bu yanglig' bo'lsa qon yutmoq mudom,
Yo'q ajab, emdi sadaf bermak durri g'alton qizil.
La'li shavqidin sarosar lolagundur ko'z yoshim,
Ey Navoiy, kim ko'rubtur bahri bepoyon qizil.
374

Yor hijronida sarvaqtim'ga yetting, ey ajal,
Jon fidong etsam hanuz ozdurki, kelding darmahal.
Jon talashmog'liqqa qo'yima la'li hajridin meni,

Chun erur ta'xir aro ofat, ko'p qilma hayal.
Jonni bot olmoq sanga mushkul esa, jon chekma ko'p,
Qo'yki, bu mushkulni bot aylar aning hijroni hal.
Hajridin o'lmay visoli no'shidin topsam umid,
Aylagumdur sa'y o'lmaktin tirilmak filmasal.
Hajr bemorig'a qotil zahr erur hayvon suyi,
Ey Masih, asra nafas bu nuktada, qilma jadal.
So'ngg'i kundin xalq tarson, men burun kundin vahim,
Elga g'am shomi abad keldi, manga subhi azal.
Ich Navoiy, g'ussa tahlilig'a gulgun bodakim,
Bir piyola la'li mahlul o'lmadi andin badal.
375

Jong'a zulmungni nechakim ko'nglung istar, oncha
Qil, Men cheka olg'ancha demon, sen qila olg'ancha qil.
Qo'zg'adi ko'nglumni bedod aylabon xayli g'aming,
Gar rioyat aylasang, ul mulk qo'zg'olg'ancha qil.
Jonima ming dard solding, ayla mingdin birni daf',
Aytmon anda davo ham dardni solg'ancha qil.
G'am yuki ostida tavshaldurdi hijroning meni,
Iltifot etsang dog'i men zor tavsholg'ancha qil.
Javru bedoding tunganmay qolg'an ersa jonima,
Charxdin ham untuj olsang, ol demon, qolg'ancha qil.
Va'dai mehrin manga yuz qatla yolg'on etti charx,
Sen dog'i bemehrlik qilsang, yuz ul yolg'ancha qil.
Ey Navoiy, navha ohangida ko'p qilding fig'on,
Emdi majlis mutribi bu nag'mani cholg'ancha qil.
376

Bu ne qomat, bu ne raftoru na shaklu na shamoyil
Kim, etar aqlni madhush, dog'i hushni zoyshek
Yuzi kuydurmakima o't, sochi yig'latmog'ima dud,
Ko'zi torojima soiy, qoshi xunrezima qotil.
Jonfizo husni niqob ichra, dog'i el talashib jon,
Qolmag'ay erdi tirik bir kishi, ul bo'lmasa hoyil.
Tig'in egnimga tushurmakni hamoyil tilayolmon,
Qayda ul baxtki, bo'lg'ay qo'li bo'yning'a hamoyil.
Ey habib, etma Masih ollida izhori fasohat,
Chun erur dam ura olmasqa labing ollida qoyil.
Aqlu hushu xiradu jonni aning yo'lida qo'yidum
Topmadim vasl muhayyo qilibon muncha vasoyil.
Chunki ushshoq uni yoqmas emish ul gul qulog'ig'a,
Ey Navoiy, necha bulbul kebi bu na'rai hoyil.
377

Ey musavvir, orazin ko'r, mehri raxshon chekmagil,
Jondin ortiqdur labi, zinhorkim jon chekmagil.
Keldi ul mir'oti husnu uchmoq istar jon qushi,
Ey ko'ngul, bir lahza urma ohu afg'on chekmagil.
Novakidin jon topib erdimki chekting, ey rafiq,
Emdi bore zaxmidin bir lahza paykon chekmagil.
Eyki, bo'yning bog'lading ko'yida jurmi ishq ila,
Asra gardanbasta qulni, lek har yon chekmagil.
G'amza tig'idinki ko'nglumni qovorsen oshkor,
Chin esa qullob, zulfung birla pinhon chekmagil.
Mumkin ermas qismat o'lg'an rizqning afzunlig'i,
Bas xaloyiq minnatin, to bo'lg'ay imkon, chekmagil.
Ey Navoiy, xonaqah shayxi ko'p etkay zarqu makr,
Yo'qluq asbobini mug' dayridin oson chekmagil.
378

Nachukki dard qirog'i ayog'ing ostida dol,
Uzor nuqtasi yanglig' uzoring ustida xol.
Alif kebi qading ul ikki lomi zulf ichra
Ko'rungach, o'ldum alar vasfin aylamaktin lol.
Taningki moviyi behol hulladin ko'runur,
Tanimni su kebi, tong yo'q, gar aylasa behol.
G'arib holim agar yor so'rmasa, ne ajab

Ki, og'zi yo'qlug'idin yo'qturur mahalli savol.
Malolat etti meni gard, lek qo'rqarmen
Ki, yetkay, ani desam, xotiringg'a gardi malol.
Bu bog' gullari chun bevafor, ey bulbul,
Xush ul qusheki, taalluqdin o'ldi forig'bol.
Navoiy, istasa dilbar seni firoq ichra,
Murod topma, agar xud muroding o'lsa visol.
379

Iki ko'z manziling, ey mohi mahmil,
Ko'ngulga azm qil manzil-bamanzil.
Ko'zung qotildur, ammo zahr chashming
Erur o'lturmakimga zahri qotil.
Eshikingda yozarmen ohlar, lek
Bo'lur, bir oh cheksam, barcha zoyil.
Meni majnun dedi laylivashim, voy
Ki, bu devonani sog'indi oqil.
Ko'zung chun nimxob erdi, ne tong, gar
Ko'ngul saydini qildi nim bismil.
Erur bir xol birla mabdai fayz,
Sanga gar yetmas, ayla o'zni qobil.
Navoiy, o'z'lukung raf' etkim, ul but
Erur maqsud ruxsorig'a hoyil.
380

Yoqing o't bergali, ey ishq, hayotimg'a xalal,
Dog'i hajr o'rtagucha o'rtasa nodog'i ajal.
Deb emishsenki, firoqimdagi ushshoq ichra
Nechasin aylagum oxir, meni bori avval.
Nomai hajrim aro safhai taqvim kebi
Ashk qoni bila har sari chekilmish jadval.
Barqi tig'ingki vujudum xasini kuydurdi,
Dudidin tiyra gar o'lsa, kulidin ber sayqal.
Boshima shu'lai hijron tutashibdur, ne osig'
Kim, yorutmas qora hajrim kechasin bu mash'al.
Zohido, boda gunah bo'lsavu lekin ne gunah
Bizga bu ishni nasib etti chu qassomi azal.
Ishqdin ko'p gala nazm etti Navoiy, bilmon,
Naylagay, turfa g'azolig'a yetushsa bu g'azal.
381

Go'yo labu xattingni tarh etkanda naqqoshi azal,
Shingarfu zangor o'rnig'a la'lu zumurrad qildi hal.
Fosh etti gohi riqqati ko'z qoni tomg'an hay'ati
Kim, ko'z qorasin furqati qon birla aylabtur badal.
Dog'i firoq, ey dilrabo, andoq ko'zum qildi qora
Kim, ko'z qorasidek manga matlub erur dog'i ajal.
Sen furqat istab kin ila, men yer o'pub tamkin ila,
Qatl ahliga taskin ila qilmoq namoz erur hiyal.
Hajring o'tidin har zamon andoq kuyar ozurda jon
Kim, sog'inur bog'i jinon do'zaxqa kirsas filmasal.
Yuz yilg'a umr o'lsun qarini bir dam ko'rar ahli yaqin,
Bas nedur, ey xilvatnishin, muncha sanga tuli amal.
Vaslu zamoni bul-ajab, soqiy, qadah tut lab-balab,
Mutrib, tuzat savtu tarab, o'tkar, Navoiy, bir g'azal.
382

Ishqing o'tidin tanim kul bo'ldi, ey badmehr, bil,
Mehr uyi qilsang bino, ul kul bila tarh aylagil.
Gar buzuqta chug'z nolon ko'rmamishsen, zaxmi ko'p
Tan aro afg'on chekar ko'nglum qushin nazzora qil.
Keldi chun ohimdin o't olmoqqa Majnuni zaif,
To'lg'anib churkandi ul o't ichra ul yanglig'ki qil.
G'am tuni za'f ettim andoqkim sahar ul ko'ydin
Subh anfosi uchurg'udek tanim bo'lmish yengil.
Ko'nglaki gulgun behol o'ldi chun jismin quchar,
Naylasun behol bo'lmay, en ko'ngul, oxir degil.
Umrig'a hech e'timode yo'qtur, ey g'ofil ko'ngul,

Oyu yilni necha mast o'tkargasen, bir ham oyil.
Necha ul kirpik sinonig'a Navoiy ko'nglini,
Har zamon ilg'aysen, ey badmehr, ani bir ko'zga il.
383

Kim dedi mehringni ul mahvashqa ravshan aylagil,
Kuch bila joningg'a jononingni dushman aylagil.
Ul pariy chun bordi, xohi telbalardek dasht tut,
Xoh zuhdu ofiyat kunjini maskan aylagil.
Chun bo'lur ul turfa qush ko'prak ramida, ne osig',
Har zamon yuz qatla gar faryodu shevan aylagil.
Ey quyosh, ishqingda gar sargashta bo'ldi zarraye,
Garm o'lub kuydurma, balkim mehr anga fan aylagil.
Bo'lmasa ul sarvi gulrux, ey ko'ngul, do'zaxcha bor,
Xohi azmi dasht qil, gar mayli gulshan aylagil.
Har ne davrondin kelur, taslim xushtur, ey rafiq,
Naf' chun yo'q, o'zni gar yuz qatla tavsan aylagil.
G'am sipohi qatlig'a mayxonadur dorul-omon,
Ey Navoiy, zinhor ul uyni ma'man aylagil.
384

Ey pariy, yuz yoraliq ko'nglum sari nazzora
Qil, Yorasiz har qaydakim topsang, ani ham yora qil.
Pora-pora aylagach bir-bir aning ajzosini,
Yuzlarin borining ohim dudi birla qora qil.
Xayli hindudekki, dushman ilgida bo'lg'ay asir,
Har birisin olam ichra bir taraf ovora qil.
Chun alar ovora bo'ldi, ko'zlarimni ham o'yub,
O'tqa tashlab, uylarin ham tosh bila yuz pora qil.
Ul ikavdin boshima kelgan balovu g'ussani
Aylabon mundoq uqubatlar zamone chora qil.
Ko'zu ko'nglum bo'lmasa netkung agarchi, ey sipehr,
Xo'blarg'a sarvdin qad, mehrdin ruxsora qil.
Ey Navoiy, o'ynag'ung yo'q ishq to yuz ko'rmagung,
Uzr aytib, yer o'pu so'z tarkini yakbora qil.
385

Ey ko'ngul, hijron kunidur, tortib afg'on yig'lag'il,
Vay ko'z, ayrulg'ungdur ul gulchehradin, qon yig'lag'il.
Ko'z tutarmen, ey bulutkim, o'tsang ul gulshan sari,
Chun sog'insang bizni, un tortib, farovon yig'lag'il.
Rostliq haqqi uchun, ey sham', bir tun bazmida
Chiqsa so'z mendin, kuyub behaddu poyon yig'lag'il.
Ey qadah, qon yutmag'imni majlisinda sog'inib,
Cheksa gulgun boda ul gulbargi xandon, yig'lag'il.
Ko'nglum olg'an chog'da, ey ko'z, man'i ashk ettim, valek
Qasdi jon ham qildi chun ul ko'nglum olg'on, yig'lag'il.
Yo'l qotiq, maqsud mubham, ya's g'olib, ey ko'ngul,
Un chekib bu holinga, to bordur imkon, yig'lag'il.
Ey Navoiy, belu og'zidin sanga yo'qtur nasib,
Xoh paydo nola chekkil, xoh pinhon yig'lag'il.
386

Hajr o'qidin, ey ko'ngul, har yon qanotlar soz qil,
Ul pariy vasli havosin istabon parvoz qil.
Istasang bir qissa, ey roviyki, el ko'p yig'lag'ay,
Ishq aro ko'rganlarimning sharhidin og'oz qil.
Biz niyoz ahliyu sen noz ahlisen, rahm et gahe,
Qo'y niyoz etmakka bizni goh, o'zung ham noz qil.
Gar desang qatlim so'zinkim yo'q degum yo'q, ey Masih,
O'lgum armon birla, bir dam ham meni hamroz qil.
Rahm ozu javr ko'p qilmoq sanamlar da'bidur,
Gar qila olsang ani ko'prak, bu birni oz qil.
Berma, ey zohid, taayundin o'zungga imtiyoz,
O'zni eldin betaayunluq bila mumtoz qil.
Gar begonamassen Navoiyning nihoniy dardini,
Yona, ey ishq, ohi birla ashkini g'ammoz qil.
387

Tig'i hijroning bila ko'nglumni yuz parkand bil,
Har birin yuz yoralig bag'ring'a bir payvand bil.
Dema har torida zulfining nedindur yuz girih,
Har birin ul torlardin yuz ko'ngulga band bil.
Oyu kun gar volidayi o'lsa ul afzun husn aro,
Ayb emas, ikki sadafqqa dur kebi farzand bil.
Yolg'on ahli ishq yanglig' qatlim etma, chehra och,
Bir ko'rub ishq ichra o'lmakka meni xursand bil.
Husnig'a o'xshatting, ey gardun, quyoshingni, valem
On anga monanddek, ani munga monand bil.
Eyki shahsen, lek qilmaysen ravo el hojatin,
O'zni ham o'zdin ulug'roq shahg'a hojatmand bil.
Ey Navoiy, pand eshitmay telba ko'nglung bo'ldi gum,
Desang andoq bo'lmay, ahvolin o'zungga pand bil.

388

Hullasin ul sarv qildi naxli ra'nodek yashil,
Lek ohim dudidin vahm aylab osrodek yashil.
Evrulur boshig'a bulbullar kebi parvonalar,
Qilg'ali ul sham' kisvat sarvi ra'nodek yashil.
Rangi la'li gar durur qonlig' mujam, tokim erur
Vusma birla qoshi mino tusluq yodek yashil.
Istamas bo'lsa qora el ro'zgorin ul quyosh,
Hullasin bas nevcun etmish charxi xazrodek yashil.
Gar muallim lavhi mino javrin o'rgatmas, nedin
Lavhai ta'limin etti lavhi minodek yashil.
Revu rang ahli muridi bo'lmag'ilkim, Xizr emas,
Xirqasin har ahmaq etsa baqli hamqodek yashil.
Ey Navoiy, yuz gul ochti joninga ul sarvinoz,
To libos etti bahori olamorodek yashil.

389

Yuziga, anglamadimkim, niqob erur hoyil,
Quyosh jamolig'a yoxud sahob erur hoyil.
Uzori ustida kokilmu bo'ldi oshufta,
Yo'q ersa gul yuziga mushki nob erur hoyil.
O'qung ko'runmas esa pora-pora ko'nglum aro,
Ne tongki, six ko'rarga kabob erur hoyil.
Buzug' ko'ngul aro ul ganji husndur, yuz shukr
Ki, el ko'zidin anga bu xarob erur hoyil.
Fig'onki, turfa mug'anniy uni bila xushmen,
Vale netayki, yuziga kitob erur hoyil.
Ko'rarsen ani, gar o'zruk hijobin etsang raf,
Agarchi ko'rgali yuz ming hijob erur hoyil.
Navoiy, aylama ko'rmak xayol ul gulni
Ki, bargdin yuziga behisob erur hoyil.

390

Orazingni bog' aro chun ko'rdi, hayron bo'ldi gul,
Bargsiz qoldi, nedinkim, bas parishon bo'ldi gul.
Bodadin gul-gul ko'rub ul yuzni, aning hajridin,
Chok-chok o'lg'an ko'nguldek tah-batah qon bo'ldi gul.
Guluzorim kishvari husn ichra bo'ldi podshoh,
Rost andoqkim, chaman mulkida sulton bo'ldi gul.
Sayri bog' aylarda davron chashmi zaxmi daf'ig'a,
Har taraftin chobukum davrida qalqon bo'ldi gul.
La'li komimdur, qoshimda kelsa ul gul xirmani,
May tilar ko'nglum, chu bazmimda farovon bo'ldi gul.
Kecha-kunduz qilma gulbongingni bas, ey andalib
Kim, sanga besh kun bu gulshan ichra mehmon bo'ldi gul.
Gul chog'i yori safar aylab, Navoiy jonig'a
Har biri bir toza qonlig' dog'i hijron bo'ldi gul.

391

Otashnn gul g'unchasidur o'tlug'u qonliq ko'ngul,
Zor bulbul tumshug'i chokidin afg'onliq ko'ngul.
Bo'stonafro'z erur har yon nihon tuxmi aning,

Hajr xunobi aro yuz dog'i pinhonliq ko'ngul.
Xasta jonning so'gida devonayedur motami,
Ko'kragimning zaxmidin choki giribonliq ko'ngul.
To bo'lub yuz pora, har bir pora zulfung toridin
Birga bog'landi, base topti parishonlig' ko'ngul.
Birki hayron bo'ldi ul orazg'a, ko'rdi xalqdin
Har nafas yuz qatla o'z holig'a hayronlig' ko'ngul.
G'unchalar ermas tikonlar ichrakim, ushshoqdek
Charxdin ko'rguzdi ul ham necha laykonlig' ko'ngul.
Ey Navoiy, ko'nglung oldurma, yo'q ersa sen o'lub,
Ne osig', yuz qatla gar qilsa pushaymonlig' ko'ngul.
392

Yuzini ko'rdi badan chokidin xarob ko'ngul,
Uzuldi, baski ayon qildi iztirob ko'ngul.
Chu bo'ldi jilvagar ul ganji husn hasratidin,
Xaroblig' qiladur har zamon xarob ko'ngul.
Magar shikanjai zulfungg'a qoldikim, urdi
O'ziga g'uncha kebi muncha pechu tob ko'ngul.
Balodurur g'ami ishqing sening vale yuz voy
Kim, ul balodin eta olmas ijtinob ko'ngul.
Sharori oh masallik ul oy havosida ko'r
Ki, pora-pora qilur ko'k sari shitob ko'ngul.
Rioyat ayla sudek sof xalq ko'nglinikim,
Sinar nafas bila ul nav'kim hubob ko'ngul.
Navoiy oncha labingdin dediki, bo'ldi anga
Teshilmaki bila qon ichra la'li nob ko'ngul.
Mim Harfining Mahbublarining Malohati "Badoye" din
393

Bormu ul ikki o'rulgon gesuyi anbar shamim,
Yo etak solmish Muhammadda yozilg'an ikki "mim".
Hamd vajahida biri sarchashmai obi hayot,
Haddi lutf ichra biri sarxalqai ahli na'im.
Ul biridin ruhparvar topti anfosi Masih,
Bu birisidin asosin ajdah ko'rdi kalim.
Jahl aro o'lgan ko'ngullarga dami Iso bo'lub,
Chun esib tanlar quburig'a riyozingdin nasim.
Ko'rmagan bo'lsang ato, ma'ni anga bu bo'ldikim,
Sen kebi chiqmay nubuvvat bahridin durri yatim.
Turfa bukim, bul bashar keldi atolarg'a ato,
Lek Bulqosim dedi farzand ani bevahmu biym.
Qidmat ichra barchadin bo'ldung muqaddamroq, valek
Ulki sendindur muqaddamroq, erur hayyi qadim.
Yo nabiilloh salomatdin bo'lub men munharif,
Bir inoyat birla ahvolimni qilg'il mustaqim.
Tong emastur, gar navo bo'stonida topqay maqom,
Chun Navoiy o'zni na'ting ko'yida qildi muqim.
394

Necha hijrondin buzug' ko'nglumda bo'lg'ay dam-badam
G'am uza g'am, dard uza dardu alam uzra alam.
Yor hijroni, vatan tarkiyu g'urbat shiddati,
Charx bedodiyu davron mehnati, el javri ham.
Sabr ozidin azob, anduh ko'pidin iztirob,
Ashkdin sayli balo, oh o'tidin har dam alam.
Subhu shom emgak ko'pidin ko'ngluma yuz ming balo,
Shom to subh uyqu yo'qtin jonima yuz ming sitam.
Barcha bir sari, mangavu yor za'fi bir sari,
Kosh anga sihat bo'lub, bo'lg'ay manga yuz muncha g'am.
Sadqa aylarga anga loyiq, manga yo'q tuhfaye,
Xasta jonim naqdi bordur elt, ey payki haram.
Ey Navoiy, sharhi holimni dedim irsol etay,
So'zidin ham safhag'a o't tushti, ham kuydi qalam.
395

Subhidam gul yoqti sham'u lola zohir qildi jom,
Ya'ni yoqib sham', ol jomi sabuhiy birla kom.

Jomi gulgun xushturur bir sarvqad sho'x ilgidin,
Ul nafaskim, tong yelidin gulga sarv aylar salom.
Subhkim bulbul maqomi "rost" tuzgay sarv uza,
Bazm uchun tut sen dog'i bir sarv ayog'inda maqom.
Subh nevcun umrdin may birla kome topmag'ay,
Kimsakim, umrig'a yo'qtur e'timod o'lg'uncha shom.
Soqiye xushtur sabohatlig' sabuhi vaqtida,
Lek andin xushroq uldurkim, bu aysh o'lg'ay mudom.
Gul arusig'a berur ziynat chaman mashshotasi,
Su bila har subh to bo'lmish zilol oyinafom.
Sen dog'i bir gul isi birla dimog'ingni qizit,
Vasl savdosin pishur, garchi erur savdoi xom.
Men xud ul sarvi xiromonni dedim, umri aziz,
Vahkim, ul sarvi xiromon bas itik aylar xirom.
Ey Navoiy, umr ishida xud ko'p ihmol aylading,
Qilmasang dunyo ishiga ham bo'lur ko'p ihtimom.
396

Xoli xatting uza, ey turfa sanam,
Aylading nuqta xat ustida raqam.
Tushti ko'z zulf ila og'zingg'a, ne tong,
Aylasa ishq vujudumni adam.
O't solib boshima ishq tan aro,
Sham'ning rishtasidek pech ila xam.
O'qi zaxmi uza kuydurum dog',
Qorasi zaxm uza bo'ldi marham.
O'ziga qilmag'an o'zluqni harom,
Harami ishq aro bo'lmas mahram,
Soqiyo, oyinagun jom bila
Bir dam etgil meni Iskandaru Jam
Ki, na Jam qoldiyu ne Iskandar,
Itti ul jom ila ul ko'zgu ham.
Shod bo'lkim, ikki olam komi
Arzimaskim, yegasen bir dam g'am.
Ey Navoiy, sanga sa'b o'lsa xirad,
Telbalik silsilasin tut mahkam.
397

Yorg'a yetkach alam, tutti ko'ngul xaylini g'am,
Shahg'a chun ranje yetar, ranjur o'lur mulk ahli ham.
Yor uydin chiqmasa, olam ko'zumga tiyradur,
Chun quyosh chiqmas, jahondin murtafi' bo'lmas zulam.
Ne haroratdur sangakim, kuydi andin olame,
Uylakim o'rtar jahonni mehr o'ti urg'ach alam.
Ne araqdurkim, ichinda g'arqadur nozuk taning,
Bargi guldekkim, gulob ichra cho'mar sar to qadam.
Sarvg'a bog' ichra har yon jilva qilmoq xushturur,
Soyadek nevcun yotibdur sarvi gulzori Eram.
Sensiz ichmak uyladurkim marg jomi ichra zahr,
Obi hayvon birla gar bo'lsa labolab jomi Jam.
Ey Navoiy, sadqasi bo'lg'il alam daf'i uchun,
Men o'lub, gar ul salomat bo'lsa, hech ermas alam.
398

Yer uzra tim-tim qon yoshim go'yoki tommas dam-badam
Kim, naqdi vasling bay'ig'a ko'zlar sanar bir-bir
diram.
Ishqingda bo'lg'ach xoki rah, bo'ldum balokashlarg'a shah,
G'am xaylidin tortib sipah, oh o'tidin chektim alam.
Bir qatla ko'rsang ani, bas, ta'n etmagay erding havas,
Ishqig'a, eykim, har nafas bizni qilursen muttaham.
Ey sarv qaddi mahliqo, tengri qachon ko'rgay ravo
Mendin vafo uzra vafo, sendin sitam uzra sitam.
Yo'q fikri bu devonaning, titrar ichi hamxonaning
Kim, saqfi bu vayronaning ashkim suyidin bo'ldi nam.
Mutrib, navoye kom tut, mug' dayrida orom tut,
Soqiy, labolab jom tutkim, qasdi jonim qildi g'am.
Berganga g'am dahri dani mayxona basdur maskani

Kim, boda daf aylar ani, yetsa kishiga har alam.
Dayru haramda sar-basar, ul yuzdin istarlar xabar,
Ko'p ham nizo' etma agar ul der samad, bu der sanam.
Deding topib jonon isi, toptim labidin jon isi,
Kelur bu so'zdin qon isi, tinma, Navoiy, asra dam.
399

Tutqali bodai gulgun qadi savsan mohim,
Savsani xonadurur har kecha manzilgohim.
Vahki, vasfida tilim loldurur savsandeK,
Savsani to'n ila to jilvagar o'lmish mohim.
Ko'rgali qaddini savsan sari tuz boqmaymen,
Ushbu so'z tuzlugiga tengri erur ogohim.
Manga dilxoh aning qaddu yuzidur, garchi
Savsanu gul sari ko'p mayl qilur dilxohim.
Qomating xijlatidin savsan o'lubtur necha rang,
Yo bu nav' etmish ani shu'lavu dudi ohim.
Bu chaman savsanu sarvig'a baqo chun yo'qtur,
Bo'lsa gul gashtidin aning, ne ajab, ikrohim.
Ey Navoiy, netayin sarv ila savsanki, erur
Savsani to'n bila ul sarvi ravon hamrohim.
400

Qachon ko'rsam ul oyni, kuydurur jonimni afg'onim,
Agar ko'rmak muyassar bo'lmasa, miskin mening jonim.
Ko'zum yoshi tanim zaxmi bila ko'yung yo'lin tuttum
Ki, bir sari borur ashkim, yana sari borur qonim.
Tanimda buki pinhon dog'lardur, aylagay pinhon
Tanimni, har tarafdin bo'lsa paydo dog'i pinhonim.
Quyundek dasht uza sargashtadur xoki tanim, yoxud
Libos etmish quyunning pardasidin jismi uryonim.
Tanimg'a kelmadi ovora ko'nglum ko'yidin, go'yo
Unutmish xonumonin ul aloxonu alomonim.
Yonimg'a keldi ul mahvash, dam urmon, lek naylaykim,
Ko'ngulning iztirobidin teshilgudekdurur yonim.
Ayoqchi mahvashu may dilkashu ahli tarab sarxush,
Qadah kelturki, qilmoq porsoliq yo'qtur imkonim.
Zamon ashobining hajri qoshimda vaslidin xushroq
Ki, xushroqdur visolimdin alar ollida hijronim.
Navoiy ishq aro zunnor bog'lab kirdi dayr ichra,
Mug'ona bir qadah bermas hanuz ul nomusulmonim.
401

Ne g'am, ko'rguzsa ko'ksam yorasin choki giribonim,
Ko'runmas bo'lsa ko'nglum yorasidin dog'i pinhonim.
Bag'irdin o'zga yo'qtur to'ma, ko'ksam chokidin yerga
Ichimga boshini solib iting gar bo'lsa mehmonim.
Bo'lubtur za'fim ul yanglig'ki, bossam mo'rni o'lmas,
Vale ul jismim uzra chiqsa, dardidin chiqar jonim.
Tanimg'a muncha za'f o'ldiki, rangin ashk ifroti,
Ne tong za'fim, chu ikki zaxmdin turmay borur qonim.
Sabohi vasl ul oy istab meni tufrog' aro topmas
Ki, shomi hajr ko'p gardi fano yog'durdi vayronim.
Chamandin yel ravonoso kelur har dam, ajab ermas
Ki, gulgashti chaman aylar bugun sarvi xiromonim.
Tiyarmen ohu ashkimni ulus bedodidin, yo'qsa
Olur dodim alardin ushbu sarsar birla to'fonim.
Meni maqsuddin mahrum etibsen, ey ko'ngul, har dam
Jafo dog'i bila kuydurmakim, bas dog'i hirmonim.
Qilibtur va'dai vasl, ey Navoiy, vah, ne xush bo'lg'ay,
So'zin bir qatla gar chin aylasa ul ahdi yolg'onim.
402

Sahar ko'rdum yuzin - aqshomg'acha kuydi hazin jonim,
Bu erdi subhi vaslim to ne bo'lg'ay shomi hijronim.
Quyosh kulbamg'a ingandin manga yuz qatla xushroqdur
Qora shomimni ravshan aylagan sham'i shabistonim.
Ne yanglig' yoshuray hijron g'aminkim, fosh etar har dam

Og'izdin shu'laliq ohim, nazardin ashksiz qonim.
Ajabtur toiri vasl istamak kulbamg'a qo'nmoqkim,
Yaqindur nasri voqi'ni uchurg'ay ko'ktin afg'onim.
Qading naxli xayoli ko'zdadur, ey navbahori husn,
Maozolloh, agar ani qo'ngarg'ay sayli mujgonim.
Dedim, so'zon ko'nguldin chekmagil bir dam xadangingni,
Dedikim, qolsa bir dam su bo'lur ul o'tda paykonim.
Baliyat toshi yog'durg'an kebi vayronima gardun,
Mazallat gardi har dam yog'durur boshimg'a vayronim.
Qadah davrin evur, ey dayr piri, toki mumkindur
Ki, davron ranjini tortarg'a emdi yo'qtur imkonim.
Dema jomi fano ichra ezilmishtur ajal zahri,
Navoiy, jon berib, ul jomni chekmakdur armonim.
403

Suda ko'rmak yuzung dushvor edi, ey husn aro mohim,
Xususankim, anga tahrik bergay sarsari ohim.
Ne yanglig' ul quyosh ko'yiga yolg'uz azm qilg'aymen
Ki, bo'lmoq istamon ul yon borurg'a soya hamrohim.
Ko'ngulni istadi ul, ani ko'nglum istadi, yuz shukr
Ki, holo dast bermish har nekim bor erdi dilxohim.
Biravni ko'z ko'rub, ko'nglum asir o'lg'anni yoshursam,
Gah ashkim imtidodi fosh etar, gah ohi nogohim.
Gar o'lsam itlari hamkosasi, ahhob, ta'n etmang,
Alar ikrohi gar yo'qtur, mening xud qayda ikrohim.
Necha dog' istaram ko'nglum aro, tengri uchun o'rta
Ki, soyilmen, bu ikki-uch diramdur shayalillohim.
Mavokib gardi ul yondin, bu yondin xalq nazzora,
Magar yo'linda men o'lgan, tamoshog'a kelur shohim.
Ajab yo'q pirlarning nuktasidin bo'lmog'im ogah,
Fano yo'li suluki ichra bo'lsa piri ogohim.
Tanimni, ey Navoiy, har taraf ko'yida oh eltur,
Tilab ul xirmani gulni, uchar har yon pari kohim.
404

Junundin uyla tufrog' o'ldi jismi ranjparvardim
Ki, har tosh ursalar atfol jismimg'a, chiqar gardim.
Necha hajrinda o'lsam ohu ashkimdin solib to'fon,
Vale qo'ymang, ko'rarga kelsa sarvi nozparvardim.
Yo'lida baski qo'yidum chehra sanchilg'an xasu xoshok,
Somonlar bilki chekmish kahrabodek chehrai zardim.
Payopay ne ekin abri bahordin choqin tushmak,
Bulut uzra bir uchqun soldi go'yo shu'lai dardim.
Quyundek gar talab dashtida yo'q men yetmagan vodiy
Ne g'am, sargashtalikda uchrasa mohi jahongardim.
Vafu bo'stonin ashkim birla serob ayladim, umre
Erur g'am novaki-sarvim, bag'ir pargolasi vardim.
Muhiqdur, ey Navoiy, ul pariy mendin malul o'lmoq,
Nedinkim, ko'yida devonalig'ni haddin o'tkardim.
405

Ey, yuzu qadding oshiqi gulu sarvi ravon ham,
Munung ichida o'qdur, aning bag'rida qon ham.
Ko'yung erur ul ravzaki, xijlat topib andin,
Gum bo'ldi gulistoni Eram, bog'i jinon ham.
Og'zing bila la'lingni tilar jonu ko'ngulkim,
G'unchangg'a ko'ngul sadqa, fido la'linga jon ham.
Ko'nglum kebidur g'uncha, ekan lolaki bordur,
Paydo toshida qon, ichida dog'i nihon ham.
Gah bul-ajab ahvolima, gah dardima bo'lmish
Ul ko'yida har kechaki g'avg'ovu fig'on ham.
Men telbaki ko'rgach ani faryod etib o'ldum,
Gar yaxshi emas erdi, emas erdi yomon ham.
G'am xayli hujum etsa, yugur maykada sari,
Nevchunkn, erur hisni hasin dori omon ham.
Tut mug'tanam, o'ldung esa xushhol zamone,
Nevchunki, zamon hosid erur, ahli zamon ham.
Har yon borur ul sho'xu Navoiyg'a ham ummid

Kim, sahv ila shoyad qilg'ay mayl bu yon ham.
406

Ishq o'tidin tanda andoq sa'b o'lubtur kuymakim
Kim, shararlar toridin go'yo to'qilmish ko'nglakim.
Bag'rimu ko'nglum itiga to'maliq dushvor edi,
Shukrkim, chok o'ldi ishqing tig'i birla ko'kragim.
Za'fdin ko'yungga bordim surganib atfoldek,
Rahm qilg'ilkim, bu yo'lda haddin oshdi emgakim.
Dema uyqusiz ko'zung hajrim tuni ochilmadi,
Ne qila olg'ay ajal uyqusi birla sergakim.
Bir qadam vayronima qo'ykim, g'amingdin tunu kun
Yuzga ilgimdur sutun, tufroqqa botib tirsakim.
Dard ko'rkim, dev siyaratlar bilandur ul pariy,
Garchi bor andin malak xaylig'a dog'i tergakim.
Ey Navoiy, hajridin yillar quyub, ul bevafo
Demadikim, naylar ul ushshoq ichinda ertakim.
407

Hajringda qonu g'ussadur ichmak-emaklarim,
Ishrat surudi nolai zor aylamaklarim.
Maxfiy g'aming yozarda yig'ilg'an bitikcha bor
Darding nihon tutardin oqarg'an so'ngaklarim.
Jonu ko'ngul firoq hujumida ittilar,
Mendin zabunu zorroq ermish ko'maklarim.
O'pmak izingni yo'q haddim, ammo xayol ila
La'lingni yolqitur mutaoqib muchaklarim.
Gardi balo boshimg'a yog'ar onchakim, magar
Chambarlaridin ayladi gardun elaklarim.
Yuz pora bag'rima tish urar men yutarda qon,
Bu bo'lsa may, ne tong, alar o'lmoq gazaklarim.
Og'zing gumoni erdi Navoiyda, shukrkim,
Nutqung yaqing'a qildi badal barcha shaklarim.
408

Yig'larimni, eyki, ko'p man' aylading, yo'qtur shakim,
Ashking o'lmoqda sadim gar bo'lsa darding sad'yakim.
Ul quyosh vaslin tilarda po'yam ul g'oyatdadur
Kim, emas mumkinki, bir kun soya bo'lg'ay hamtakim.
Jon berib, vaslingni bay' etkanni yozdim ko'ngluma,
Dardu ishq ikki guvohim, choklik ko'nglum chakim.
Shomi hajr uyg'oqmen behad kelurdin ko'zga yosh,
Uyqug'a qo'yimas yugurmakdin bu xayli go'dakim.
Ko'ngluma juzv o'ldi paykoningki, chiqmas tortibon
Juzv-juzv o'lsa ko'ngul, ul juzv erur loyanfakim.
Soqiyo, mir'oti idrokimni maydin ravshan et
Kim, emas bu korgahda bir sarimo' mudrakim.
Ey Navoiy, og'zidin ko'nglumda gar bor erdi shak,
Qatlina chun demadi so'z, bartaraf bo'ldi shakim.
409

Kishi ham ermas emish ishq sirrig'a mahram,
Taxayyulig'a ko'ngul ham, hadisig'a til ham.
Nasime g'uncha ichidin chu yoydi gul atrin,
Dimog'larg'a yetardin ne chora, ey hamdam.
Yoshurdi odam agar tengri sirrini, ko'runguz
Ki, xalq sirrini tutmas nihon bani odam.
Taashshuqum so'zini, ey rafiq, ko'p so'rma
Ki, bu fasonaning avlodur o'lmag'i mubham.
Agar gunohim esa dardu ishq izhori,
Bu so'zda yaxshi yomonning qoshida men mulzam.
Hayot bo'lsa qililg'ay talofiyi mofot,
Fig'onki, umr binosi emasturur mahkam.
Xush ulki, mast o'lub o'lg'ay xalos olamdin
Ki, keldi olami behushluq ajab olam.
Men o'lmadim esa g'amsiz dame, g'am ermastur
Ki, g'am hujum etar, o'lg'an zamon dame xurram.
Ne tong, Navoiy ulustin gar o'ldi ozurda

Ki, ko'rdi ko'p alam uzra alam, g'am ustida g'am.
410

Furqati za'fida qon yosh ichra yotmish paykarim,
Guluzorimdek qizil atlastin o'lmish bistarim.
Yuz bila ashkim oritti yor, shod o'lsam ne tong
Kim, tulu' etti saodat matla'idin axtarim.
Otashin la'ling g'ami qonlig' tanimg'a soldi o't,
Uchqunum gulbarg o'lub, la'l o'lg'usidur axgarim.
Oh shoyad ko'yi sari eltgay deb shodmen,
Garchi gard o'ldi yo'linda jismi mehnatparvarim.
Uyla hijron birla xo'y ettimki, gar derlar birav
Yori birla vasl topmishtur, emastur bovarim.
Itlaring sing'an safoli ichra bo'ldum durdkash,
Bo'lmasun hargiz tihi ul bodadin bu sog'arim.
Ey Navoiy, hajr o'qidin par chiqarmog' ne osig',
Chun pariy ro'yumg'a yetmakka yaramas bu parim.
411

Ko'nglumu jonim fido og'zig'a, guftorig'a ham,
Kufrimu dinim dog'i zulfig'a, ruxsorig'a ham.
Itti qonlig' ko'nglum, uzgil g'unchalarni, ey sabo
Kim, anga ko'z solmayin, balkim namudorig'a ham.
Zor ko'nglumga agar boqib ani zor aylading,
Joni bemoring'a ham boq, jismi afgoring'a xam.
Borg'ach ul sarvi ravon, jismimda jon qolg'aymukim:
Qaddig'a jon rishtasi bog'landi, raftorig'a ham.
Men kimu din, ey musulmonlarki, bir kofir ko'rub,
Jon fido qildim chaliposig'a, zunnorig'a ham.
Dahr bog'ining guli o'tdur, biyik ashjori dud,
Yelga ber ul gulni ham, o't solg'il ashjorig'a ham.
Ey Navoiy, dahr yo'qu bori tinmaslig'durur,
Ting'asen, gar qilmasang parvo yo'qu borig'a ham.
412

Emas junundin, agar tog'larda bo'lsa qarorim
Ki, qoldi bahri sirishkim tubida mulku diyorum.
Jamoling oyinasin xat chu tiyra ayladi - o'ldum,
Ne ayb, qilsa quyosh ko'zqusini tiyra g'uborim.
Chu itlaring yaladi qonlarimni zaxmlaridin,
G'arib marham edi buki topti jismi afgorim.
Sirishk qoni chu naqsh ayladim, nigor yetishti,
Bihisht qildi buzug' manzilimni naqshu nigorim.
Halokim ul qadu yuzdin chu bo'ldi, tufrog'im uzra
Bo'lur, chu sarv uza gul egilsa, sham'i mazorim.
Qadah olib labi jon baxshinga, quy og'zima, soqiy
Ki, jonni aylagudekdur halok ranji xumorim.
Navoiyo, su agar qilsa toshni, ne osig'dur,
Nigor ko'ngliga qilmas asar chu nolai zorim.
413

Ne rafiqekim, davosiz dardi holimni desam,
Ne shafiqekim, nihoyatsiz malolimni desam.
Yetti charx avroqi to'lg'ay, yetti bahr o'lsa midod,
Ul quyosh vaslig'a bir damliq xayolimni desam.
Istimo' o'lsa xirad savdoi o'lg'ay shammaye,
Zulfi zanjirida savdoi muholimni desam.
Chunki kozibdur munajjim o'ksa mehrin ordur,
O'truda ul axtari farxunda folimni desam.
Dema to'bidinkim, ul eski daraxt o'trusida
Nomunosibdur, agar navras niholimni desam.
Rind emasmen dayr aro, gar jomi Jamdin o'tsa so'z,
May gadolig' qilg'ali sing'an safolimni desam.
Ey Navoiy, xo'blar ichra mening mohimdadur
Tab'i mavzunni desam yo zihni solimni desam.
414

Firoq o'tidin aningdek qizibturur badanim

Kim, ani sokin etar jonni o'rtagan tuganim.
G'amingdin uyla o'luklar hisobi bo'lmishmen
Ki, hujra madfanu idbor gardidur kafanim.
Sirishk bahri aro uyla xo'y qilmishmen
Ki, su kishisidek o'lmish tengiz aro vatanim.
Farishtalig' tilamon, istaram iting bo'lsam,
Agar bo'lur esa zulfung kamandidin rasanim.
Agarchi yuz tikan ul g'amza tikti bag'rimg'a,
Yuz ochsang, ochg'usi yuz gul bag'irda har tikanim.
Xush ulki, yig'lar edim zor-zor dayrda mast,
Sanam g'amidin o'lub chok-chok pirahanim.
Navoiyo, qani ul fayz xonaqoh ichra
Azimat etki, erur xushroq anda-o'q ekanim.
415

Ishq tarkin qildimu chiqti ko'nguldin yodi ham,
Sizga vaslining nishoti, hajrining bedodi ham.
Ishq buzsun deb ko'ngul mulkini obod ayladim,
Yer quyi emdi aning vayroni ham, obodi ham.
Zor edimkim, shod emas ishq ichra ko'nglum xotiri,
Emdi ko'nglum qolmadi, ul xotiri noshodi ham.
Ko'rsa Layli birla Shirin ruhi javrin, rahm etib,
Kuygay aning xasta Majnuni, munung Farhodi ham.
Dahr bog'idin, ko'ngul, naf'i vafo ko'z tutmakim,
Besamardur sarv ham, sarkashdurur shamshodi ham.
Men vafo kimdin topay, bu shevani chun topmadi
Ofarinishda pariy jinsi, bashar avlodi ham.
Yorsizlig'din Navoiyni yana qo'rqutmangiz
Kim, bu sa'b ishga yurak bosti ko'ngul to'qtodi ham.
416

Keldi tirguzgali za'fim ko'rub ul Iso dam,
Kelgani ham o'z ishin qildi, vale ketgani ham.
Kelmaki jon beribon qayturi o'lturdi yana,
Go'yiyo qaytg'ali boshima yetkurdi qadam.
Borib o'lturmadi jon naqd nisor etti ko'ngul,
Uylakim, xalq sochar, shoh ayog'ig'a diram.
Shomi hijroniki, g'oyatsiz erur tiyraligi,
Adam iqlimig'a ul keldi savodi a'zam.
Ko'zni surtub, gar itingning tobonin resh ettim,
Hal qilib ko'z qorayu oqini aylay marham.
Vah, ne yanglig' bu xarobot aro hushyor bo'lay
Ki, daqoyiqdur anga bir-birisidin mubham.
Men kimu vasl, ani xoslaringg'a yetkur
Kim, Navoiyg'a yetar hajr aro bedodu sitam.
417

Hajr qonim to'kkudekdur, buylakim zor o'lmisham,
Bot qutulg'um garchi bas qottig' giriftor o'lmisham.
Uylakim, uryon tanimg'a yog'di tosh hijronida,
Ey Masih, asra damingkim, behad afgor o'lmisham.
Kecha tegrang aylanib, kunduz yuzum devor uza,
Uydagi parvonadin go'yo namudor o'lmisham.
Mumkin ermas men qori soyilg'a ko'yung furqati
Xossakim, ishq ofatidin sa'b bemor o'lmisham.
Ko'yi devorig'a orqam yopishib, men volihi
Suvrati nazzorasida naqshi devor o'lmisham.
Gar ko'runmas ul pariy, istab anga yakranglik,
Za'fdin men telba ham emdi parivor o'lmisham.
Ey sabuh ahli, meni bir jom birla tirguzung
Kim, o'lum holi xumor ilgida bedor o'lmisham.
To mulozim piri dayr o'ldi, murodim mug'bacha,
Sokini dayru muqimi ko'yi xammor o'lmisham.
Ey Navoiy, sarv birla gulni naylay, chunki men
Volai bir gul uzori sarv raftor o'lmisham.
418

Qarig'an chog'da bir mahvash yigitga mubtalo bo'ldum,
34 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

O'zum o'z jonima bedod qilmoqtin balo bo'ldum.
Manga ham oshno begona ham begona xasm o'ldi,
Ham ul chog'dinkim, ul begonavashqa oshno bo'ldum.
Junun sahosida demang qachondin bo'ldung ovora,
Aning ishqida tokim aql mulkidin jalo bo'ldum.
Yuzumga charxdin yuz koju ul oy ollida mardud,
Qorarg'an ro'zgorimdek ajab yuzi qora bo'ldum.
Hino yoqg'an kebi jismimg'a marhamni suvadiklar
Ki, boshtin to oyoq hajr o'qlari birla yaro bo'ldum.
Manga dorul-qazoyi ishq aro qon davo etti shavq,
Anga xunrez ko'z birla bu davog'a guvo bo'ldum.
Mug'ona nag'ma birla mug'bacha may tutti ollimda,
Chu bir irshodi birla sokini dayri fano bo'ldum.
Muraqqa' bas manga yuz dog'liq tan, chunki dayr ichra,
Safol ilgimda durdi boda istardin gado bo'ldum.
Navoiy barcha el bir yonu sen bir yon, yomon ermas
Gar ahli ishq toptilar navo, men benavo bo'ldum.

419

Ko'ngul jarohatig'a vaslidin davo ko'rsam,
Nazar murodin aning husnidin ravo ko'rsam.
Bu nomurod yuzin bir nazar ko'rub har dam,
Murodim ushbudururkim, ani yono ko'rsam.
Ne nav' el ko'zi ollida ko'rmakiga chiday,
Erur chu mardumidin rashk ko'z aro ko'rsam.
Qora ko'rub, ne balo qo'zg'alurlar el manga ham,
Ne aybu ham xatidin qora balo ko'rsam.
Ulus jafosidin etmon shikoyat ulcha kelur,
Ne shikva, ul ulus oshubidin jafo ko'rsam.
Qoshimda jomi Jamu saltanatcha bor o'rni,
Safol alimda xarobot aro gado ko'rsam.
Bu korgahda xato kelmadi chu bir sarimo'y,
Xato mening nazarimdandurur, xato ko'rsam.
Qachong'acha bo'lay o'zluk muziyqi ichra batang,
Xush ulki, jilvagahim vodiya fano ko'rsam.
Navoiyo, meni gar yor benavo qilsa,
Ko'p ortug' andinkim, g'ayrdin navo ko'rsam.

420

Jong'a ko'ksun chokidin jononni mehmon ayladim,
Gavhare toptim, ani ko'nglumda pinhon ayladim.
Kavkab ermas, paxtalar tiqmish qulog'ig'a sipehr,
Ul quyosh hajrida tunlar, baski, afg'on ayladim.
Jong'a, ey gul, xori g'am ko'p urdung, et vahm emdikim,
Har birin bir novaki ohimg'a paykon ayladim.
Ko'ksun uzra har ne marham erdi, ashk oqizdi, voy
Kim, salomat tarhin ul su birla vayron ayladim.
Fitna toshi yo salomat sohili tengdur manga
Kim, hubobi ashkdin boshimg'a qolqon ayladim.
Boisi maqsud b' b' zohid zuhd qildi, men - fano
Faqr iqbolidin ul mushkulni oson ayladim.
Ey Navoiy, bog'lab erdi Ka'ba ehromin ko'ngul,
Ko'yidin bir nukta sharh aytab, pushaymon ayladim.

421

Bodadin jon isi kasb etti mashom,
Go'yiyo la'linga yetmish edi jom.
Ko'rmagan Xizr suyining borishin,
Kelu ko'r obi hayotimg'a xirom.
To'lin oyni nedin el vasf qilur
Ki, mushobihdurur ul yuzga tamom.
Mehri gardun chamani vardidurur
Kim, erur ko'zga yuzungdek gulfom.
Qadam, ey ruxi ravon, boshima qo'y,
Negakim, ruh biyik topti maqom.
Xolu zulfig'a ko'ngul bermangkim,
Qushni bandur etar ul donau dom.
Og'zi vasfida Navoiy so'z der

Muxtasar, chunki erur xayr kalom.

422

Lahza-lahza kunduz aning zulmini yod aylaram,
Kecha o'z jonimg'a bedod uzra bedod aylaram.
Aql yod aylab, yana hijronida bo'lsam xamush,
Chun junun tug'yon qilur, bexost faryod aylaram.
Bo'yni bog'liq qul qilur, ko'rgach agarchi hajrida,
O'zni yuz ta'kid ila ishqidin ozod aylaram.
Ishq sayli chun o'tar, topmon tilab osorini,
Har necha ko'nglumga tarxi sabr bunyod aylaram.
Qush qochar sayyod domidin, ajab qushmenki, men
Zulfin istab orzui domi sayyod aylaram.
Aqlu xush, avroqu ajzosin junun ohi bila
Devbod o'tkan kebi borini barbod aylaram.
Soqiyo, muhlikdurur qayg'um ushul ummid ila
Kim, mayi jonbaxsh tutqung, xotirim shod aylaram.
Faqrin yuz yilchiliq yo'l men yiroq, avval dalil
Buki, faqr oyinini o'zumga isnod aylaram.
Ey Navoiy, zulmkim, nomehribon mohim qilur,
Mehribon shohimni ko'rgach, qichqirib dod aylaram.

423

Dardoki, lahza-lahza fuzundur malolatim,
Hijron malolatidin erur sa'b holatim.
Boshimki, tig'i kasrati yetkach, tushar quyi,
Altofi o'trusida bu erkan xijolatim.
Desamki, ey jamol elining shohi, qilma zulm,
Der, shohliq tariqidadur bu adolatim.
Menda maqol quvvati no'q za'fdin, valek
Har anjuman orasida yo'q juz maqolatim.
Ko'nglum o'tinki sharh qilurmen, bo'lur samum,
Ul gulga tong nasimi gar etsa risolatim.
Dashti junung'a kirmangiz, ey ahli ishqkim,
Gum aylar anda xalqni dudi zalolatim.
Yor etmay iltifot Navoiyg'a bo'lsa ya's,
Ne g'am, chu qatl va'dasi bor istimolatim.

424

Bo'lg'anda hajr tunlari behushlug' ishim,
Ko'z mardumidurur yuzuma su urar kishim.
Demangki, yor ochsa uzor, ayla jon nisor,
Ne hojat aytmoq, ul erur xud mening ishim.
Hajrida uyla telba bo'lubmenki, telbarar
Har itni yor ko'yidakim zaxm etar tishim.
Ko'p surdi tig'i qatl firoq, emdi sen dog'i
Bir qatl tig'i sur, yetishibdur chu varzishim.
Jonon murodi qatlim o'lub, qilsa jon ibo,
Jonimg'a qarq'ishimduru jonong'a olqishim.
Ul gul harimi gulshanida bir giyoh edim,
Nav'e qo'ngardi hajrki, qolmadi qirtishim.
Demang, Navoiy asru tirik qoldi hajr aro,
Vasli ummidi birladurur muncha qolmishim.

425

Kuyar hajringda jismi notavonim,
Ne jismi notavonkim, xasta jonim.
Gar o'ltursang meni, qil tig' ila qatl
Ki, bo'lsun ko'yunga og'ushta qonim.
Firoqing so'zidin bir shu'ladurmen,
O'ti ul shu'laning so'zon fig'onim.
Meni qovma eshikdin, chun itingmen,
Ajab yo'q, gar erur ko'yung makonim.
Yorib ko'ksun, seni jonimg'a tortay,
Tarahhum qil, ko'rub dog'i nihonim.
Amon bermas edi davron jafosi,
Xarobot o'lmasa dorul-amonim.
Aning ko'yida qil qabrim, Navoiy,

Der ersangkim, yetushsun yerga yonim.
426

Firoq dashtida tufroq bo'lub edi boshim,
Ko'tarmasa edi tufrog'din ani yoshim.
Boshimni go'y qilibmen yo'lungda, ey chobuk,
Oting ayog'i qayon bo'lsa, andadur boshim.
Yo'l uyla qat' etaram ul quyosh havosinda
Ki, soya qilg'udek ermas o'zini yo'ldoshim.
Hayot naqdini naylayki, mayfurush olmas,
Ushancha mayg'aki ochqay xumor qalloshim.
Yuzung xayolida ohim sharar sochar har yon,
Samumi hajrdurur bu nasimi gulposhim.
Ketur piyolaki, har nechakim vafo qildim,
Jafodin o'zga ulustin yo'q erdi podoshim.
Navoiyo, agar ikkinchi Odam ermasmen,
Nedin jahon yuzini tutti sar-basar yoshim.
427

Qorig'an vaqtda bir tiflg'a shaydo bo'ldum
Kim, g'amidin qoriyu tifl aro rasvo bo'ldum.
Xayli atfol aro tosh yog'durubon qovlarlar,
Har qayondinkim aning ko'yida paydo bo'ldum.
Qaysi Majnun sog'olur, ko'rsa meni telba bo'lur,
Telbalar xaylig'a sarmoyayi savdo bo'ldum.
Itlari silsilasida kechalar nola chekib,
Xayli ahhobqqa sarhalqayi g'avg'o bo'ldum.
Gohi eng uzra, gah tim-tim ko'runur ko'z yoshim,
Ishq bog'i aro shohi guli ra'no bo'ldum.
Demakim, tavbayu taqvoni qachon tark etting,
Soqiyi gulrux dame shiftasi to bo'ldum.
Labi vasfida Navoiy dami tirguzdi o'luk,
Fayzi quds chu madad qildi - Masiho bo'ldum.
428

Ey pariy, rahm etki, ko'nglum zor erur, bechora ham,
Ishqu savdo dashtida Majnun erur ovora ham.
Tandag'i paykonlaru ashkim yorutmas uynikim,
Dudi ohimdin qorarmish sobitu sayyora ham.
Zaxmi ko'p bag'rimni tikmak mumkin ermas, ey rafiq
Kim, erur goz poravu majruh erur har pora ham.
Vasli iqboliyu men, hayhotkim, ruxsorini
Toqatim yo'qtur yiroqtin qilg'ali nazzora ham.
Uyla su qildi balo ko'hsorini ohim o'ti
Kim, olib ko'ksung'a urg'uncha topilmas xora ham.
Charx makru fitnasidin g'ofil o'lmang zinhor,
Chunki bu shohid base fatton erur, makkora ham.
Telbarab ittim Navoiydek junun sahrosida,
Qilmadi yodimni hargiz bir pariy ruxsora ham.
429

Hajr arokim, o'zni may birla fasona aylaram,
Yig'lamoqqa boda ichmakni bahona aylaram.
La'lgun har mayki ichtim ul mayi lab hajridin,
Ko'zdin ashki la'lgun yanglig' ravona aylaram.
To icharmen may, qadahdek yig'laram bexud bo'lub,
Topmasam bir dam, fig'oni bexudona aylaram.
Zavraqi may bo'lmasa, bilkim, o'larmen, ey rafiq,
G'ussa bahridin aning birla karona aylaram.
To to'la tutsun debon soqiy manga yetkach qadah,
Toshqi davri xattini aning nishona aylaram.
Soqiy, tut bodakim, ko'prak meni mabhut etar,
Nechakim andishai bu korxonona aylaram.
Ne osig', chun yor ko'ngli aylamas bu yon kashish,
Ey Navoiy, nechakim dilcash tarona aylaram.
430

Xirqai zuhd o'rtamak ko'nglum shiori ayladim,

Subha torin uzdumu ko'kurd tori ayladim.
Chun tutashti o't, bir ovuch donasin tasbihning
Ustiga sochmoq bila ul o't sharori ayladim.
Daftaru sajjodavu na'layinni ham dam-badam
Tashlamoq birla ravon ul shu'la sari ayladim.
Zuhdu taqvo, balki chun o'zluk nishoni qolmadi,
Rasm sayr aylab, fano dayri guzori ayladim.
Ichmayin bir jur'a andoq jilva qildi mug'bacha
Kim, qoshinda sajda qilmoq ixtiyori ayladim.
Muncha davlat kasbikim aylab ekin olam aro
Kim, fano iqbolidin men xasta bore ayladim.
Ey Navoiy, menda bir jon naqdi qolmish erdi bas,
Shukr, ani ham mayu mutrib nisori ayladim.

431

Ey, hilolingg'a nigun qad bila payvastalig'im,
Dilkusho g'unchai xandoningga dilbastalig'im.
Tushkali jonima bemor ko'zung hijroni,
O'lgudekmenki, base sa'bdurur xastalig'im.
Chun fano ahlig'a qayd o'ldi soching silsilasi,
Qilmadi naf' tajarrud bila vorastalig'im.
Yuz shikast o'ldi junun toshlaridin jismim aro,
Garchi ko'nglumda erur oncha yuz ishkastalig'im.
Ishq sahrasidakim po'ya urub sekremen,
Bu ekin zumrai ushshoq aro barjastalig'im.
Istiqomat chu zamon tab'ida yo'qtur, ne ajab,
Bir zamon tezligim, bir nafas ohistalig'im.
Yuz baliyatqa Navoiydek o'lub shoyista,
Ne balodurki, anga bo'lmadi shoyistalig'im.

432

Noma yozdim yor uchun, lekin javobe topmadim,
Jismima ul nomadek juz pechu tobe topmadim.
Har kishiga jon berib, qildim tama' mehru vafo,
Bu gunah podoshi juz nozu itobe topmadim.
Dardi keldi qasdima, itmish edi vayron ko'ngul,
Qo'yg'ali bu ganjni, vahkim, xarobe topmadim.
Chirmadim jon rishtasin novaklaringg'a nay kebi,
Uyla qushlar qaydig'a mundoq tanobe topmadim.
Chun xayoling ko'zda mehmon o'ldi, may qon yosh o'lub,
Bag'lag'an kirpikda qonlardek kabobe topmadim.
Nechakim matlub ruxsori dedim aylay nazar,
O'zlugumdin o'zga ul yuzga hijobe topmadim.
Ey Navoiy, hajr aro qil ishq birla mashvarat
Kim, men istab aqldin royi savobe topmadim.

433

Xilvate topib, seni jismim aro jon aylasam,
Balki jon xilvatsaroyi ichra mehmon aylasam.
Xilvat eldin yoshurun, xilvat aro tan yoshurun
Tanda jon yanglig' seni jon ichra pinhon aylasam.
Anda ham jon pardasin har sari osib satr uchun,
Vasling ixfosin nechakim, bo'lg'ay imkon, aylasam.
Chun bu xilvat ichra ne o'zluk erur mahram, ne men,
Har ne nomahram durur, o'zdin parishon aylasam.
Daf' o'lub ag'yor, topsam bor ul xilvat aro,
Bezabonlig' birla sharhi dardi hijron aylasam.
Umri boqiy topqamen, bir lahza ushbu hol aro
O'zni bexud, ko'zni ruxsoringg'a hayron aylasam.
Ey Navoiy, dema iqror ayla ishq tarkini
Kim, inong'ay, gar o'zumga buyla bo'hton aylasam.

434

Kimga qildim bir vafokim, yuz jafosin ko'rmadim?!
Ko'rguzub yuz mehr, ming dardu balosin ko'rmadim?!
Kimga boshimni fido qildimki, boshim qasdig'a
Har tarafdin yuz tuman tig'i jafosin ko'rmadim?!
Kimga ko'nglum ayladi mehru muhabbat foshkim,

Har vafoga yuz jafo aning jazosin ko'rmadim?!
Kimga jonimni asir ettimki, jonim qatlig'a,
G'ayr sari xulqu lutfi jon fizosin ko'rmadim?!
Kimga soldim ko'z qoravu oqini ishq ichrakim,
Qon aro pinhon ko'zum oqu qorosin ko'rmadim?!
Sen vafo husn ahlidin qilma tavaqu', ey rafiq
Kim, men ushbu xaylning husni vafosin ko'rmadim.
Ey Navoiy, tavba andin qilmadim shayx ollida
Kim, bu ishda dayr pirining rizosin ko'rmadim.
435

Soching savodig'a hargiz nazora aydamadim
Ki, dudi oh ila olamni qora aylamadim.
Yo'lungda kimsa boshin ko'rmadimki, g'ayratdin
Boshimni yerga urib, pora-pora aylamadim.
Bag'irni choklar etkandin aylama inkor,
Men ani tig' ila xud muncha pora aylamadim.
Manga g'aming aro bechoralig'durur chora,
Ne g'am, agar meni bechora chora aylamadim.
Yorang hisobini kasratdin anglamon, ey ishq,
Sanab tuganmadi, yo'qkim, shumora aylamadim.
Tavakkul aylayu kir ishq yo'lig'a, ey shayx
Ki, men qilurda bu azm istixora aylamadim.
Navoiy ohni ifshoi ishq uchun yozg'ur
Ki, ko'nglum o'tini men oshkora aylamadim.
436

Orzu tuxmig'a bar hirmon ekanni bilmadim,
Vasl naxlig'a samar hijron ekanni bilmadim.
Hajr vodiysig'a kirgan chog'da bildim to'li bor,
Lek muncha behadu poyon ekanni bilmadim.
Angladimkim, sa'b emish bemori furqat ranji, lek
Sharbati zahru g'izosi qon ekanni bilmadim.
Bistari hijronda bildim sanchilur xori firoq,
Har sarimo' tanda bir paykon ekanni bilmadim.
Charx afsun berdikim, bot o'lg'usi hajringg'a vasl,
Muncha aning va'dasi yolg'on ekanni bilmadim.
G'am tuni bildim bo'lur oshiqning ohu ashki, lek
Ul biri sarsar, bu bir to'fon ekanni bilmadim.
Ey Navoiy, vasl agar topsang, g'animat bilki, men
Ro'zgori vasl xush davron ekanni bilmadim.
437

Shomi vaslingni ko'rub, subhi dilafro'z dedim,
Subhi hajringg'a yetib, shomi jigarso'z dedim.
Teng ko'rundi ko'zuma vasl aro qadu zulfung,
Kecha kunduzni ko'rub teng, ani navro'z dedim.
Ishqidin tondi ko'ngul, soldi qora kunga firoq,
Ajab ermas, gar ani qalbi siyahro'z dedim.
Chini zulfung g'ami muhlik dedim, o'lturma meni,
Chin dedim, har neki men zori g'amando'z dedim.
Yangi o'rgandi ko'ngul bulbuli ul gul yuziga,
Tong emastur, agar ul qushni nav'omuz dedim.
Tikti pand ignasidin dahr eli ko'nglum yarasin,
Xalq nishini bu ma'ni bila dildo'z dedim.
Ey Navoiy, yorudi shomim ul oy partavidin,
Ne taajjub, gar ani mohi shabafro'z dedim.
Nun Harfining Nozaninlarining Nozi "Badoye" din
438

Ey, kelib minbaring uch poya bila sidrag'asen,
Sen chu anda tutub orom, bo'lub sidranishin.
Ul safar ichraki sen sidra sari aylab azm,
Markabing ruhi ravon, payking o'lub ruhul-amin.
Sidrani minbar etib, nukta desang erdi, rusul
Jam'i bo'lg'an edi eshitkali oyoti mubin.
Uylakim, sidra kebi minbar uza gohi hadis,
Yig'ilur har sari ashobi risolat oyin.

Dargahing arshdurur, anda maloyik, ne ajab,
Zikru tasbih debon surtsa har sari jabin.
Sen chu arsh uzra chiqib, charx nisoringg'a yasab
Bu to'quz xon ichida anjum ila durri samin.
Jurmu isyon ko'pidin bo'ldi Navoiy bexud,
Bir nazar ayla aning sariki, bor asru hazin.
439

Bizga ul oy hajridin bir yilchadur har tiyra tun,
Kunduzin angla bu tundin ham qorong'u, ham uzun.
Balki yo'qtur bu tunu kunda tafovut, lek bor
Har birida bir g'ami muhlik bu mahzun jon uchun.
Gar o'tar yuz ming suubat birla kunduz mehnati,
Voyu yuz ming voy, men bekasga bo'lg'ach kechqurun.
Gar butun ermas yoqam, ey do'st, hayrat qilmakim,
Tosh urardin ko'ksun ichra bir so'ngak ermas butun.
Hajridin o'rtansa jismimda so'ngaklar, tong emas
Kim, erur o't asru itik, dog'i bas qoqshol o'tun.
Ishq naxlining bari hijron emish, ey do'stlar,
Bu nasihatdin yengiz bar oshiq o'lmastin burun.
Necha tun hijron aro oldi Navoiy jonini,
Kimga yetsa vasl, tutsin mug'tanam bir necha kun.
440

Ishq dashtin hech g'urbatkash musofir ko'rmasun,
Men g'arib ul dasht aro ko'rganni kofir ko'rmasun.
Yormangiz Farhodu Majnun ollida ko'ksunimkim,
Botinimning dardu dog'in ahli zohir ko'rmasun.
Dahrni qil tiyra, yo rabkim, aning tufrog'idin
Har ne ko'z mumkin esa bo'lmoqqa nozir, ko'rmasun.
Har boqishda qatli om aylar ko'zungkim, dahr eli
Hech kimni sen kebi bu fanda mohir ko'rmasun.
Voizo ko'p vasf qilding somirining sehrini,
Hozir o'lg'ilkim, seni ul ko'zi sohir ko'rmasun.
Kimki oshiqlik asiridur, taxayyul birla ham
Ishq ko'yida o'zin osuda xotir ko'rmasun.
Kim, Navoiydek fano vodiysida istar huzur,
Kechsun o'zdin, balki xud o'z'lukni hozir ko'rmasun.
441

Subh chun borg'ung, kelib kulbamg'a pinhon kechqurun,
Hajr o'qin jonimg'a sen otma tong otmasdin burun.
Necha el mendin yoshurg'aylar seni, vah, bir kecha
Netti kulbam sari kelsang, barcha eldin yoshurun.
Jon magar chiqqay va yoxud sayli ashkim ko'yidin
Chiqqudekmen, bori ul ko'y ichra tutmay men o'run.
Jilva qilg'anda ko'runmaslar ko'zumga sho'xlar,
Ey pariy, sen bori bu devonag'a gohi ko'run.
Nolam andoq bo'ldi, bag'rin yorasi islang'ali
Kim, yonimdan o'tmas, el tutmay quloq birla burun.
Chirmabon berkit surohi og'zini, ey piri dayr,
Qayda ko'rsangkim, uzulmish choki xirqamdin burun.
Ey Navoiy, tifllar qovg'on zamon majnun debon,
Bu bahona birla o'z laylivashing sari urun.
442

Bog'ladim afg'ong'a bel naydek, seni ko'rgan zamon.,
Za'fdin qilding meni oxir beli bog'liq somon.
Emdi ruhing toza et ul otashin ruxsordin
Kim, meni mahjur ani ko'rmak hamon, kuymak hamon.
Ko'z yumulmish hajrdin, ul yuzga ochmoq istaram,
Lek hijron ko'z yumub ochquncha ham bermas omon.
Dasht aro derlar meni Majnun, ani men ko'rgan el,
Charx zoli bizni go'yokim ketirmish tav'amon.
Yaxshilardin yaxshidur yorim, ne nav' aylay tama'
Vaslin aning, menki bordurmen yomonlardin yomon.
Qil zuloli vasl ila bulbulni, ey gul, shodkim,
Bu chamanda doimo shodobliq yo'qtur gumon.

Azm etib ermish Navoiyini so'rarg'a ul Masih,
Ey ajal, joning uchun jonimg'a rahm et bir zamon.
443

Mahvashekim chehra davrinda qiron etmish ayon,
Davarning mahvashlarida uldurur sohibqiron.
Ne qiyig' erkin ul oy to'nidakim, tikkan chog'i
Mehr anga zarrishta yetkurmish, farisa osmon.
Tugma gulgun deklayida la'l paykoni emas,
Gulga bog'labtur ko'ngul bulbullar, ammo barcha qon.
Titraguch ermas murassa'kim, quyosh boshi uza
Xo'shai parvin shioi xat aro qilg'il makon.
Vo'smayu gulgunadin ul orazi zebo erur,
Sabzayu guldin nachukkim zeb topqay bo'ston.
Olloh-Olloh, anglamonkim, hursen yoxud pariy,
Odami bu shakl ila hargiz kishi qilmas gumon.
Ey Navoiy, yaxshi ermas erdi ul yon borg'aning,
Chun borib o'tluq yuzin qilding tamosho, emdi yon.
444

G'unchai xandon uza xolingmudur, ey mahjabin,
Yo magar shahd istay ul gulbarg uza qo'nimish chibin.
Dasht uza Majnun kebi sargashtadurmen, to erur
Ul musofir mahvashim Layli kebi sahrinishin.
Chin-bachin zulfung tushar el bo'ynig'a, yuz voykim,
Bizni chun ko'rdung - tushar qoshing uza chin uzra chin.
Korvoni mushk erur zulfu bapogo'shingda xol,
Nofai mushk o'g'risi bir go'shada qilg'an kamin.
Yuzung uzra zulfu zulfung halqasidin yuz erur,
Kishvari din ichra kufri halqai kufr ichra din.
Yuz o'tidin o'rtading bulbul kebi ko'nglummn, lek
Gar to'kulmas, xushtur ul gulkim ochilmish otashin.
Uyla mahzundur Navoiy yor hijronidakim,
Gar chekar ishrat surudi xalqni aylar hazin.
445

Dog'i ko'p tanniki xirqam yopmishu ey siyminbadan,
Angla har tevrak yurun ostida bir tevrak tujan.
Ey quyosh, oncha shahiding bordururkim, yetmagay
Pardai afloktin gar qilsalar yirtib kafan.
Buki ruhulloh quyosh charxig'a ruhum ko'yiga
Bo'ldilar moyil, ne tong, har kim qilur mayli vatan.
Yuzu zulfung hajridin har tun sirishkim kavkabi
Charx yanglig' ko'rguzur sunbul uza bargi suman.
Ashk ila kirpikni ko'p yurmenki, bo'lg'ay nisbati,
Tutsa bir kun nogahon ul pok etakni bu tikan.
Xonaqah ichra riyoiy zuhddin bo'lsang malul,
Ey ko'ngul, shod o'lki, yo'qlug'dur fano dayrida fan.
Har qayon azm aylasang, qolmas Navoiy, negakim
Tori zulfungdin aning bo'ynig'a bog'liqdur rasan.
446

Labingda nilgun xolingdur, ey jon,
Nachukkim sharbat ichra tuxmi rayhon.
Qizil raglar ko'zumda hajr o'tidin
Balo bahrida butkan shohi marjon.
Yuzungkim, maydin o'lmish gul uza gul,
Ko'ngul bog'lanmish andin qon uza qon.
Seni barmog' bila ko'rsatmas elkim,
Bilib o'lmakni arz aylarlar imon.
Ko'ngul saydi ko'zungdin chun qutulmas,
Ne mundu tuzdilar ul xayli mujgon.
Vafo ahli esang, ich davr ayog'i
Kim, asru bevafo dur ahli davron.
Senu gulbong, ey bulbulki, tortar
Navoiy gulruxidin ayru afg'on.
447

Xizrvash xat birla chun husnung samandin surgasen,
Yuz Skandarni sug'a eltib, susiz kelturgasen.
O'rtanurmen, g'ayr ila har kecha ichsang, vah, necha
Sham'i bazmingni yorutmaqqa meni kuydurgasen.
Bo'ynuma yetkurding ilgin tig' urarg'a, ey sipehr,
Men xud ul ermanki, ilgim bo'ynig'a yetkurgasen.
Yo'qki ko'rmaydur, ko'rib umdo nazar solmas pariy,
Bir boqish ummididin, ey ko'z, necha telmurgasen.
Ul jamol avjida sen munglug' ne mumkin, ey ko'ngul
Kim, fusun birla quyoshni charxdin indurgasen.
Ashk ila ko'nglum o'ti o'chmas, qadah tut, soqiyu
Kim, bu su birla magar ul shu'lani so'ndurgasen.
Telbalik aylar Navoiy, ey sabo, holin magar
Ul pariyg'a hazl taqribi bila bildurgasen.
448

Vah, necha tortay ul oy dardu g'amin,
Yo g'amu dardi yo'q elning sitamin.
Manga ortuqsidur ag'yor alami,
Torta olsam bas erur yor alamin.
Xalq ko'nglini parishon qildi,
Tong yeli tarqatib ul turra xamin.
Ishq yorutti tamug' hiymasini,
Yetkurub ohim o'tining alamin.
Ey falak, bu kecha ul oy bilamen,
Subhning bir nafase asra damin.
Adam istar chu vujudumni sipehr,
Teng ko'ray emdi vujudu adamin.
Piri dayr ollida kam xidmat esam,
Tengri bor aylasun aning karamin.
Istagan Ka'bai maqsad vasli,
Olmasun faqr yo'lidin qadamin.
Qil Navoiy kebi tinmog'ni harom,
Istasang yor harimi haramin.
449

G'amingda buzdi ko'ngul xonumonini hijron,
Tarahhum aylamading xonumoning obodon.
Ko'ngul shikofi emaskim, yaqosin ayladi chok,
Yaqoda tugmalar o'rnida har taraf paykon.
Ne ayb, ohim o'ti ko'nglung ichra qilsa asar
Ki, barq toshqa ham tegsa, qolur anda nishon.
Qiliching elga tegib, rashkkin men o'rtandim,
Ne la'b erurki, su ichra qilibsen o't pinhon.
Firoq za'fida sihat manga ne mumkinkim,
G'izo yerida bag'ir bo'ldi sharbat o'rnida qon.
May ichki, mug'bachalar suhbat g'animatdur,
Bir-ikki kunki bu dayri fanoda sen mehmon.
Navoiyo, neki olam ishida mushkildur,
Desangki qilg'asen oson, o'zungga tut oson.
450

Qani ulkim, ko'zum ko'rgay jamoli olamoroyin,
Qo'zumni surtmak qilsam havas, sung'ay kafi poyin.
Meni mundoqki zahri hajri aning talxkom etmish,
Emas insof, o'pmak istasam la'li shakarxoyin.
Mening vaslim kunin chun xajri shomi ayladi tiyra,
Ne sud ar yor orazdin olur zulfi sumansoyin.
Tarab sham'i, ajabkim, nur zohir aylagay bu nav'
Ki, men ko'rdum qorang'u hajr shomi mehnatafzoyin.
Kelur chun rizq isi, rozi emasturmen, agar zohid
Rido birla olishsa dayr piri bodapoloyin.
Bukim andishavu g'am yomg'uri mayxonadin o'tmas,
Suvar go'yoki piri dayr tomi uzra ko'p loyin.
Navoiyg'a deding hijronda bir o'q yodgor otqum,
Tirik qolsam, alifdek ani jonim ichra asroyin.
451

Qizil yoxud qora yo ko'k to'nung har bir erur mavzun,
Nechukkim oy libosi ham shafaq, ham kecha, ham gardun.
Chu men ko'rgach seni behush o'lub, shafqat bila eltib,
Kirib ikki qo'lumg'a yig'layu Farhod ila Majnun.
G'amim xayli tuz etti tog'ni, tog' etti sahroni,
Bu homun birla tog' erdiki, bo'lmish tog' ila homun.
Yuzung shavqida ohimdin bulutlarga tutashmish o't,
Sahob ermas quyoshning partavidin har taraf gulgun.
Gar ermas nassi qoti' qatl uchun har ko'z bila qoshing,
Nachuk bas zohir etmish har biri sod ustida bir nun.
To'lub, la'ling xayoli oqizur ko'z shishasidin qon
Aningdekkim, to'kulgay boda bo'lsa zarfdin afzun.
Eshit mayxona ichra dayr piridin haq asrori
Ki, voiz xonaqahda goh der afsona, gah afsun.
Sog'inma bodag'a mash'ufmen, ey mug'bacha, billah
Ki, usruk ko'zlarining fitnasi qilmish meni maftun.
Navoiy, olam ahli gar vafosiz keldi, may ichgil,
Anga chun chora yo'q, bore o'zungni tutmag'il mahzun.
452

Erur sargashta xoki tan aro majnun ko'ygul har yon,
To'n etkandek quyundin jismig'a Majnuni sargardon.
Yolang jismim ko'rub oncha balo tig'ini yondurdung
Ki, zaxmim bog'lamoqtin emdi ermastur tanim uryon.
Jununum hayratig'a vahsh davrumg'a urub halqa,
Musha'bid la'big'a hangoma ahlidek bo'lub hayron.
Meningdek toza dog'i zaxmidin qon g'arqidur lola,
Magarkim dog'ini bag'rig'a qo'ydi shu'lai hijron.
Tuzaldi Nuhning to'fonidin so'ng dahru ashkimdin
Qiyomat oshkoro bo'ldi ul to'fonu bu to'fon.
Ichib garduncha sog'ar, kosh andoq bexud o'lsamkim,
Ikinchi surdin ham bo'lmag'ay uyg'onmag'im imkon.
Jahon osoyishin o'lingda mushkil qilmakim, bordur
Tutay mushkil desang - mushkil va gar oson desang вЂ”oson.
Ko'p, ey gul, urma bulbul jonig'a bedod xorinkim,
Senu mendek gulu bulbulni ko'p o'tkardi bu bo'ston.
Navoiy, qilma ayb afg'onu faryodimki, davrondin
Ne bir faryodu o'n afg'onki, yuz faryodu ming afg'on.
453

Ishqing o'tig'a quruq jismim o'tun,
Ko'ngul axgardur anga, oh-tutun.
Tig' ila yordimu ko'ksungni, demang,
Aylamas tig' ila xud ani butun.
Ro'zgorim qorarib zulfungdin,
Tori umrumg'a tugun uzra tugun.
Vasl aro debsen olurmen jonin,
Hajring olmaymudurur angla burun.
Va'dai vaslin etar tongla netay,
Intizori meni o'ltursa bukun.
Boda zarfi boshig'a tiqmaq uchun,
Soqiyo, qolmadi xirqamda yurun.
O'ynab o'lturdi Navoiyni, ko'ring,
Chini ne erkin, agar budur o'yun.
454

Ko'yida itlar meni gah tirmabon, gah tishlabon,
Za'fdin o'lganda bir-birdin uzarlar sudrabon.
Men kimu qilmaq havas aning qo'lidin muttako
Ko'yida bas yotsam ilgimni boshimg'a yostabon.
Ne junundur, vah, bukim yirtuq yaqoni chok etib,
Ashkim oqqanda kulub, turg'an zamoni yig'labon.
Elni g'ofil aylabon o'zni solurmen ko'yiga,
Har tarafdin ursalar tosh, it masallik qavlabon.
Tifli maktabdek qochib borur yana ul oy sari,
Telba ko'nglumni necha topib ketursam albadon.
Umr o'tub bir uchrabon holimni so'rsa, voykim,
Ayta olmasmen javob, oshufta ko'nglum to'xtabon.

Hazl ko'nglum bila ul sho'xu ko'nglum tortar oh,
Tifldekkim, dud etar o't birla har dam o'ylabon.
Aql uchub bexudlug' aylarmen, yo'luqsang nogahon,
Kimsadekkim, telbalik qilg'ay pariyg'a uchrabon.
Soqiyo, muhlik xumorim uzrig'a solma quloq,
Bir qadahni og'zima quyg'il qulog'im to'lg'abon.
Umr torin chun kesar davron jafo tig'i bila,
Jazm bilgilkim, anga bo'lmas ko'ngulni bog'labon.
Ey Navoiy, chun zamon ahlig'a aslo yo'q vafo,
Topmag'ung hargiz vafo ahli, alarni tanlabon.

455

Jilvai qadding ko'rub, sarvi ravondin kim desun?
Javhari la'ling borinda naqdi jondin kim desun?
Do'st ko'yunda vatan chun tuttilar ahli visol,
Men kebi ovorai bexonumondin kim desun?
Ko'p dema voizki, ul qaddu labu yuz ollida,
To'biyu kavsar bila huri jinondin kim desun?
Og'zi vasfida deyilgay xurdadonlar, ey ko'ngul,
Sen kebi ma'dum, benomu nishondin kim desun?
Bordurur ani yuzungdakim, quyoshta oncha yo'q,
Sen borinda xud quyoshkim bo'lg'ay andin kim desun?
Yorg'a holin demakka oncha yaxshi yori bor,
Ey ko'ngulkim, yaxshi boqsang, men yomondin kim desun?
Shayx anda juz fano yo'q har qayondin kim desun?
Gah zamondin shikva, gah ali zamon javrin dema,
Boda ich, ahli zamon birla zamondin kim desun.
Gar Navoiy desa ul yuz gulshanidin qilma ayb,
Demayin bulbul hikoyat gulsitondin kim desun?

456

Buki zulfung domig'a ko'nglum qushi urmish o'zin,
Ko'rmaking erdi murodi, tikmagil bore ko'zin.
To seni ko'rdum, ko'zumdin o'zlugum bo'ldi nihon
Kim, seni ko'rsa, yana ko'rmas emish hargiz o'zin.
Yo'qki oshiqlik, so'zumdin fahm o'lur ma'shuqluq,
Baski, dermen o'z-o'zum birla aning bir-bir so'zin.
Subhi davlat tal'ati boshida durri shabcharog',
Tong boshida ko'r tulu' etkan saodat yulduzin.
Xoni husni ichra sabzi xatti sabzu tuz labi,
Sen ne ogah ul naimi ravzadin, totmay tuzin.
Bahra xo'rdu xobdin ul topti, bu davrondakim,
Qildi ehyo kechasin, soyim kechurdi kunduzin.
Ko'nglini istay Navoiy bu sababdin ittikim,
O'z bila qilg'ay ikavlon ul g'aribi yolg'uzin.

457

Manga har nechakim yo'q zahra dam urmoq visolingdin
Va lekin kom olurmen ulcha mumkindur xayolingdin.
Vafo bog'ida tufrog' o'ldum, ammo, voykim, tushmas
Gahe bir gul bu tufrog' ustiga sarkash niholingdin.
Visolingdin ko'ngul navmid esa, darding chekar nevchun
Ki, andin dog'i ko'p navmidrokdur chun misolingdin.
Iki zulfung ko'ngul domi, ne yanglig' asray ul qushni,
Ani tutmoqqa jidd ma'lum o'lur chun "jim"u "dol"ingdin.
Nachukkim bo'lsa dil lafzig'a nuqta "zul", bo'lur hosil
Mazallat ikki ayrilg'on ko'ngulga yetti xolingdin.
Latofat suyi ul yuz, "jim" ila "lom" ikki yondin zulfu
Bu so'zni fahm aylar bahravar bo'lg'on jamolingdin.
Tama' eldin vafo qilg'on, sudin o't istading chiqmoq,
Agar topsang, dog'i kuygung bu savdoi maholingdin.
Durust mehr zarfida to'la hayvon suyi ichmak
Emas ichkancha durd, ey mug'bacha, sing'an safolingdin.
Navoiy, gar boshing go'y etsa ul chobuk, yomon ermas,
Yomon budurki, ermas voqif ul sargashta holingdin.

458

Qo'ngulki, har sari chok o'ldi tig'i hijrondin,

Bir uydururki, topibdur shikast har yondin.
Sirishkim ayladi aflok javfini mamlu,
Kishi ne so'z degay aning qoshida to'fondin.
Yaqosi chokini Majnunning asru ko'p o'kma,
Uyal bu ko'ksi uza chok jismi uryondin.
Xayoli ko'nglum aro sokinu parishonmen
Ki, g'ayri gardi fano yog'mas ushbu vayrondin.
Balo o'qi ko'zi yog'durdi, ey musulmonlar,
Nelar kelur manga ul ikki nomusulmondin.
Yetur ko'ngulga necha davr ayog'i birla nishot,
Necha malol sanga yetsa ahli davrondin.
Navoiy, aytma, gar jon keraktur, andin o't,
Nedinki o'tsam yuz jondin, o'tmagum andin.
459

Hajr shomi baski sayli ashk oqizdim qayg'udin,
Ko'zdin o'ldum noumid ul nav'kim, ko'z uyqudin.
Uz ko'zung birla o'zungni garchi ko'rdung ko'zguda,
Ko'zgu aksidek va lekin muztaribmen ko'zguzin.
Chok etib yonimki, ko'rguzdung so'ngak dandonasin,
Bul-ajab holimg'a qildi za'f jismim kulgudin.
Ko'yunga borurda gohi vahm, gah rashk o'lturur,
Soya tebransa keyindin, mehr chiqsa o'trudin.
Qon yoshim sayliki tutmish dasht birla tog'ni,
Arg'uvonu loladin o'zga ne butkay ul sudin.
Charx mino sog'aridin istama no'shi hayot,
Ne uchunkim, bodasi mamzuj o'lubtur og'udin.
Masti ishq o'lmish Navoiy, bermagil pand, ey hakim
Kim, magar soqiy ayildurg'ay bu mayning bexudin.
460

Charxdin jonimg'adur yuz tig'i qotil har zamon,
Davrdin jomimda ming zahri halohil har zamon.
Asru mushkildurki, yuz mushkil g'amimdin birni charx
Qilmayin hal, yetkurur yuz oncha mushkil har zamon.
Umrida Farhodu Majnun hosil etkancha balo,
Ishqdin bordur meni mahzung'a hosil har zamon.
Har zamon ko'nglumga ishq afsonasin yozmoq ne sud,
Chayqalib daryoyi g'am aylar chu zoyil har zamon.
Jannati vasl istamang, ahbobkim, sahosida
Bir tomug' ermish safar ahlig'a manzil har zamon.
Sihatim tutmoq vujud imkoni yo'qtur, ey tabib
Kim, erur jonim adam ko'yiga vosil har zamon.
Demang osoyish hadisinkim, bo'lur aflokdin
Yuz baliyat oyati sha'ning'a nozil har zamon.
Dahr aro yo'q no'shu yuz ming nish har dam, ey rafiq,
Yetmagay yo'q no'sh uchun yuz nish oqil har zamon.
Bo'lsa yuz jonim berib o'lmakni olsam, muft erur,
Jong'a mundoqkim yetar yuz tig'i qotil har zamon.
To abad bo'lsun jahon mulki aning farmonida,
Yuz jahoncha mulk bu mulkiga dohil har zamon.
Ey Navoiy, nazm mulki chun seningdur aylagil,
Shoh G'oziy vasfi ichra tilni qoyil har zamon.
461

Dema gulgundur libosim ashkning xunobidin,
Shu'ladurkim, o'rtanurmen hajr o'tining tobidin.
Ko'zlarin kofir desam yo'q, ey musulmonlar, ajab
Kim, ikovlon yuz evurmishlar qoshi mehrobodin.
G'unchai serobi hayvon chashmasidur go'yiyo,
Anda su inmish oqib har yon guli serobidin.
Qush solib sayd etmagilkim, maxlasi yo'q berkishib,
Jon qushi boshingg'a sanchilg'an gajak qullobidin.
Xo'blar oshiqclarig'a mehrin etkan chog'da arz,
Lofdur, har neki sen dersen muhabbat bobidin.
Bodai sof, harifi sodayu mushfiq rafiq,
Gar muyassar bo'lsa bas, olamda aysh asbobidin.
Uyqudin ko'z ochmading, go'yo ani baxtim kebi

Aylading yag'mo Navoiy didayi bexobidin.

462

Har qatra qonki tom di ko'ngul toza dog'idin,
Bir toza lola ochti g'aming hajr tog'idin.
Demon, ichinda xurda nihon qildi g'unchakim,
La'ling g'amida o't chiqar aning dimog'idin.
Tengdur shahu gado xatikim, duda birdurur
Shah bazmi sham'idin, dog'i gulxan charog'idin.
Ermas uchuq, shakarga yopishti chibin pari,
Ikki labim bila ani olsam dudog'idin.
Mast uyqu ichra topsamu bir kecha olmasam
Ikki ko'zumni tongg'acha aning ayog'idin.
Gulda vafo yo'qin qayu bir qushki angladi,
Hargiz vafo guli tilamas dahr bog'idin.
Doim yuzung xayoli Navoiy ko'zindadur,
G'oyib emasturur pari aning bulog'idin.

463

Sirishkim la'li otashnoku xatti mushkboridin,
Chiqardi dud jonning o't tutashqan ro'zgoridin.
Yel eltur xorniyu sel xoroni bil, ey bulbul
Ki, g'am yo'q dashtu tog' ahlig'a Majnun rahguzoridin.
Sarig' kog'azda jadval mashqidur shingarf ila yoxud
Yuzumda chekti xatlar ishq gulgun ashk toridin.
Tanimda dog' ila qonmu ekin yoxud bu Majnunni
Vuhush o'tkardi sudrab ishq dashti lolazoridin.
Dema kun tushkacha uyqug'a qolmishkim, ocha olmas
Ko'zin yo nozdin yoxud sabuhi may xumoridin.
Maloyik ishqsiz gar erdi sen bor ulki hajringda,
Tutashti barchag'a o't shu'lai ishqim sharoridin.
Ayoq izzat bila bos yergakim, har sabzavu lola
Nishon bir yuz gulidin ayturu bir xat g'uboridin.
Ajab yo'q, dasht aro Majnun quyundek sadqasi bo'lmoq,
Qayon bir noqa ko'rsa sog'inib Layli qatoridin.
Navoiy istagan yor ixtiyori birla maqsudin,
Magarkim kechkay o'z maqsudi birla ixtiyoridin.

464

Vafo yo'linda, eykim, topmading istab asar mendin,
Degaysen bilganing ul bevafo so'rsa xabar mendin.
Tanimda qaddingu la'ling firoqi tiyri boronin
Kishi ko'rsa, gumon qilg'ayki, butmish nayshakar mendin.
Jigargun bo'ldi qasring toshi la'ling hajrida baskim,
Sirishk o'rnig'a hajr oqizdi qon bo'lg'an jigar mendin.
Aningdek soldo ishqing shu'la jonim ichrakim, shaksiz,
Maloyik barcha kuygay, ko'kka tushsa bir sharar mendin.
Bo'lubmen ul parivash furqatidin telba it yanglig',
Qayon yuzlansam, ey ahli saloh, aylang hazar mendin.
Kilib Farhodu Majnun ishq'i o'tin sharh, ey roviy,
Bo'lub garmi takallum forig' o'lmishsen magar mendin.
Ne tong, siymob yanglig' oqsa ko'z din siymgun ashkim
Ki, siymob aylamish hushu xirad bir siymbar mendin.
Amal sarrishtasin qilma mutavval, kelganin xush ko'r,
Tutung ahbob, yod ushbu kalomi muxtasar mendin.
Jahonu jonni tark aylab, aning ko'yiga azm ettim,
Navoiy, bas munosib erdi bu yanglig' safar mendin.

465

Yo'qturur majlisda ayshe furqating bedodidin
Yuz fig'on, gar bo'lmasam xursand vasling yodidin.
Nechakim tushsam yiroq bu maslahatqa, yaxshikim,
Ting'asen har kecha ko'nglum nolavu faryodidin.
Zulfu qadding furqatidin necha qilsam gashti bog',
Ovuna olmon chamanning sunbulu shamshodidin.
Pand ila sabrim uyin, ey aql, ma'mur istama
Kim, qo'ngarmish ko'z yoshim sayli ani bunyodidin.
Deb eding jononsiz o'lsang, joning olg'um, ey ajal,

Jon fidong, ar va'dani o'tkarmasang miyodidin.
Savmdin ko'nglum qushi mayl etti suyu donag'a,
Lekin og'zin bog'ladim, qo'rqib ajal sayyodidin.
Ey Navoiy, kimdurur bu dayr aro ahli najot,
Ulki chiqmas dayr piri amriyu irshodidin...
466

Ko'zgu har dam sudur ul ruxsori olams'o'zdin,
Muz aningdekkim erir mehri jahonafro'zdin.
Yuz ochib, bildirdi qad birla sochi teng erkanin,
Zohir o'lg'ondek tunu kun tengligi navro'zdin.
Istasangkim, tikkasen yuz pora ko'nglum chokini,
Yaxshiroq hech igna yo'q ul novaki dildo'zdin.
Ishq gard etkan tanimdin hajr o'ti uchqunlari,
Tir har yon lam'a ko'rguzgan kebidur to'zdin.
Ovlading ko'nglum, chu soid ko'rguzub qovmaq nedur,
Javr ila ketmak chu kelmas saydi dastomuzdin.
Soqiyo, davron g'amidin ranjamen, ko'nglum aro
Past qil anduh o'tin jomi nishot anduzdin.
Kech, Navoiy, jonu ko'nglungdinki, yo'qtur ishq aro
Chora ohi jongudozu nolai dilso'zdin.
467

Ey musulmonlar, fig'on ul kofiri xudkomdin
Kim, chiqardi ko'kka afg'on lashkari islomdin.
La'li ruhafzosidin bir bo'sa payg'om ayladi,
Garchi yolg'on erdi, men jon toptim ul payg'omdin.
Zulfu ruxsoringdin ayru garchi yo'q shoming'a subh,
Sham'dek har kecha to subh o'rtanurmen shomdin.
Zulfidin ko'nglumki maxlas topti, bor ul telbakim,
Banddin qochmish vayo qushkim qutulmish domdin.
Furqat ayyomidakim yod etmas ul mahvash meni,
Vasl topsam, men dog'i yod etmay ul ayyomdin.
Jomi mayda bo'ldi chun ul but jamoli jilvagar,
Kofiri ishq o'lg'amen, gar bosh ko'tarsam jomdin.
Dayr aro, eykim, Navoiyding tilarsen nomu nang,
Bilkim, ul bu yerga qochib keldi nangu nomdin.
468

Vasl etti yor va'da labi jonfizosidin,
Go'yo bu so'zni aytti jonim arosidin.
Gar ko'rmading shafaq uza xurshid, ey ko'ngul,
Ehsos qil ani yuzu gulgun qabosidin.
Munglug' ko'ngulning ohidin etmas raqib vahm,
Yo'q itka bok ishq gadoyi asosidin.
Ishq ichra o'ldum, ohki, qutqarmadi meni,
Davv ofati ul ofati davron jafosidin.
Olamni hajr zulmati tutqay, sovrusa yel
Kuygan fatilani yangi dog'im qorosidin.
Charx danida bodai g'am to'lmish, ey rafiq,
Juz hajr zahri qilma tama' davr kosidin.
Sabt o'lmasa, Navoiy, ani nazmi zaylida,
Fahm aylar ahli dard kalomi adosidin.
469

Yana ne chehrag'a o't soldi mayki, hayronmen,
Yana ne turrani yel ochtikim, parishonmen.
Uchurki, ey quyun, ul oy boshig'a evrulayin,
Bu damki yo'lida tufroq birla yaksonmen.
Biri fusunu biri simyog'a haml etarlar el,
Chu za'fdin kelibon ko'zlariga pinhonmen.
Vuhush aro meni dasht ichra ko'rdi chun Majnun,
Tasavvur ettikim, ul xaylg'a nigahbonmen.
Chu xalqdin qochibon dayr sari yuzlandim,
Rafiqlar, bilingiz, vahshiyi biyobonmen.
Chu bilmay elga vafo ayladim - jafo ko'rdum
Ne sud emdi, agar nechakim pushaymonmen.
Navoiy emdi qilurmen Hijoz ohangi,

Sog'inmag'il yanakim azimi Xurosonmen.

470

Shahru kishvardin ilik yub, xonumondin kechkamen,
Xonumondin kim desun, ikki jahondin kechkamen.
Har zamon boshimg'a yuz tig'i balo aylab qabul,
Umrudin tortib etak, billahki, jondin kechkamen.
Shahru kishvar, xonumon, ikki jahonu, umru jon,
Xud ne bo'lg'ay, muncha yuz kom o'lsa, andin kechkamen.
Gar Skandar mulki birla Xizr umri bersalar,
Uyla mulku buyla umri jovidondin kechkamen.
Mumkin ermastur valek, ey mehribonlarkim, dame
Qilsa yuz bedod, ul nomehribondin kechkamen.
Voizo, aylab yengillik, nechakim kavsar mayin
Maqtasang, hoshoki men ratli garondin kechkamen.
Ey Navoiy, qon yoshim bahr o'ldi bu dam istasam
Kim, yetay ul qotilimg'a, emdi qondin kechkamen.
471

Har tarafkim borur ag'yor ila jonon talashurmen,
Chun ajal qasd qilur o'lmakima, jon talashurmen.
Hajr tig' ura, taloshimni o'lum xavfi sog'inma
Kim, shahiding bo'layin deb meni hayron talashurmen.
Boshog' ustida talashqon kebi mazra'da gadolar,
Dashti ishqing aro ushshog' ila paykon talashurmen.
Ey pariy, chun kiyik o'xshar iki ko'zunga biaynih,
Bu jihatdin meni devona biyobon talashurmen.
Garchi ag'yordin olmog'lig' emastur seni mumkin,
Turmog'umdur boqibon, onchaki imkon, talashurmen.
Achchig'im kelgali kavsarni achig' bodag'a tarjih,
Xirad ahli chu qilurlar meni nodon, talashurmen.
Qo'l solib hajr o'tida ul kishi yanglig'ki su urgay,
Ey Navoiy, chu oshar shu'lai hijron, talashurmen.
472

Orazing naqshin ko'ngul lavhida tasvir etkamen,
Bo'lmasa taqdir ani ko'rmak, ne tadbir etkamen.
Ey qora ko'z, bo'lmas ul yuz shavqidin yuzdin biri,
Ko'z qorasidin agar yuz noma tahrir etkamen.
Yoshurun qolg'aymu ishqim, buylakim ul sho'xdin
Chiqsa bir so'z bexabar, yuz qatla taqdir etkamen.
Ne junundur buki, har tun ul parivash vaslig'a,
Yuz xayol aylab, yana borig'a tag'yir etkamen.
Eyki, dersen vasl koming bo'lsa, jon qilg'il fido,
Ul muyassar gar bo'lur, men xud ne taqsir etkamen.
Ishq azaldindur nasibim, nosiho, man' etmagil,
Man' qilsang ham, netib men man'i taqdir etkamen.
Ey Navoiy, naqdi jon bergil deding savdosig'a,
Buyla savdo gar muyassar bo'lsa, tavfir etkamen.
473

Bazm ichinda andoq ul mahvash xayoli birlamen
Kim, xayol andoq qilurmenkim, visoli birlamen.
So'zlashurda o'z-o'zum birla junun ahli kebi,
Ul parivash belu og'zi, qilu qoli birlamen.
Gah kulub, gohiki yig'larmen xayol aylab ani,
Vasli ummidiyu hijroni maloli birlamen.
Demagil maydin yuzum rangin, qulog'imdur qiziq
Kim, bu yanglig' hajr koju go'shmoli birlamen.
Og'ziyu zulfi g'amidinkim erur nolamda mad,
Buyla mad tortarda aning "mimu" "doli" birlamen.
Soqiyo, bir jomi may birla meni devona qil
Kim, mushavvash aql savdoyi muholi birlamen.
Ey Navoiy, aql sari emdi bo'lma rahnamun
Kim, bo'lub devona, ishq louboli birlamen.
474

Bir yuzi o'tluq sharori ishqidin mahrumen,

Do'stlar, o'rtansam, etmang aybkim, ma'zurmen.
Ishqini ne sud pinhon tut demaktin, ey rafiq,
Emdikim ishq ichra rasvoliq bila mashhurmen.
Men kimu uyqug'a ko'z yummoq, chu yo'qtur toqatim,
Orazidin ko'z yumub ochquncha gar mahjurmen.
Ne ajab Farhodu Majnun zikrikim, bo'lmish unut,
Kim, men el ichra jununu ishq ila mazkurmen.
Obi hayvon ichmagaymen istabon daf'i xumor,
Menkim ul maygun labi jonbaxshdin maxmurmen.
Kimsaga chun yo'qturur bu korgahda ixtiyor,
Yo'q manga aybu hunar, gar mast, agar masturmen.
Ey Navoiy, vasl umidin yoqmog'il to'hmat manga
Kim, men ul mahvashni bir ko'rmak bila masurmen.
475

Azimat aylama, ey sho'xi bexabar, har yon,
Meni firoqing aro qilma darbadar har yon.
Firoq shomida anjum emaski, ohimning
O'ti shafaq bo'lub, o'ldi judo sharar har yon.
Dema tanimda yangi dog'larki, ishqing o'ti
Chu tushti ko'nglum aro, ayladi asar har yon.
Yuzungda xollar ermas, ko'zung g'azolidur
Ki, tushti nofasidin qatra mushki tar har yon.
Ko'rung zaif tanim tegrasida javri toshin,
Yag'och tubida sochilg'on kebi samar har yon.
Qadamni faqr tariqida har taraf urma,
Tuz uyla qat'ki, bordur base xatar har yon.
Navoiy uchqali shavqungda tig'i hajringdin,
Aliflar anglama jismida, chiqti par har yon.
476

Soqiyo, ochting chu may tutmaqqa jomi Jam yuzin,
Yuz g'amim daf' ayladingkim, ko'rmagaysen g'am yuzin.
Uyla ruhafzo labing anfosidin toptim hayot
Kim, gar o'lsam, ko'rmagaymen Isoyu Mar'yam yuzin.
Yor mehmon bo'lmoq ermish, boring, ey jonu ko'ngul,
Istaramkim ko'rmagay, albatta, nomahram yuzin.
Gar vafo ahlig'a olam zulm qilmas, bas nedur,
Dudi ohimkim qora aylabturur olam yuzin.
Tun emas, baskim, falak jonimg'a qo'ymish dog'i zulm,
Ul tugonlar dudi tutmish nilgun toram yuzin.
Eyki, ko'nglung choki butti vasldin, shukr aylagil
Kim, mening zaxmimdur ulkim ko'rmamish marham yuzin.
Oncha yuzsizlik ulustin ko'rmisham, gar bersa dast,
Istaramkim, ko'rmasam hargiz bani odam yuzin.
Baski, ko'rmishmen quyosh yuzluk ulustin tiyralik,
Dermen ohim tiyra qilsa nayiri a'zam yuzin.
Ey Navoiy, tushsa mast ilgingga bir kun, o'pkasen
Ham qabog'in, ham saqog'in, ham dudog'in, ham yuzin.
477

Ming o'tum bor, ayla olmasmen ayon mingdin birin,
Dahr kuygay, zohir etsam nogahon mingdin birin.
Ming tugon jismimda ko'rsang, ko'p taajjub qilmakim,
Ichdagidin zohir aylabmen ayon mingdin birin.
Dema dardingni nihon tutqilki, yuz ming dardni
Maxfi etsam, qilmish o'lg'aymen nihon mingdin birin.
Uyla yuz ming pora ko'nglumni parishon etti hajr
Kim, topa olmon tilab men notavon mingdin birin.
Garchi qildi hajr o'ti o'rtanmakimni birga ming,
Olam o'rtangay, agar qilsam bayon mingdin birin.
Ohkim, ahbobdin har kimga aylab ming vafo,
Topmadim yaxshi o'zumga men yomon mingdin birin.
Ey Navoiy, dahr eli gar ming gar bir tonima
Kim, vafolig' aylay olmasmen gumon mingdin birin.
478

Labing mayi havasidin mudom yig'larmen,

Piyoladek bo'lubon talxkom yig'larmen.
G'aming tunida kuyub sham'dek saharg'a degin,
O'zumga uyquni aylab harom, yig'larmen.
O'zumni har nimaga kunduz aylaram mashg'ul,
G'arib holima, chun bo'ldi shom, yig'larmen.
Toriqti charx yig'imdin, magarki bilmas edi
Ki, dardi hajr zamonin tamom, yig'larmen.
Xayol ila anga deb, dam-badam salomimni
Berib o'z-o'zuma, andin payom yig'larmen.
Bo'lub ichim to'la qon davr eli nifoqidin,
Sarig' uzor ila andoqki jom yig'larmen.
Navoiyo, yana bir lolarux firoqinda,
Ko'zum yoshin qilibon lolafom, yig'larmen.

479

Gar desa ko'z birla ruxsoring tamosho qilmayin,
Vaslini naylab ko'ngul birla tamanno qilmayin,
Gavhari ishqig'a ko'nglumni netib qilmay sadaf,
Muncha baskim ko'zni ifshosig'a daryo qilmayin,
Oh o'tiyu ashk saylidin bo'lur yer-ko'k to'la,
Necha dermen ishq asrorin huvaydo qilmayin.
O't tushub ko'nglumdavru ko'ksumda ravzan zaxmidin,
Dudini aning ne yanglig' oshkoro qilmayin.
Ul pariy har jilvasida aqli kul shaydo bo'lur,
Telbalikdindur, desam ko'nglumni shaydo qilmayin.
Qilmag'il, ey shayx, usruklar unidin shikvakim,
Mast o'lub mayxonada bo'lmas alolo qilmayin.
Soqiyo, andoq to'la tut bodakim, bexud bo'lay,
Toki davr oshubig'a bir lahza parvo qilmayin.
Qildi ul ko'z yodidin ko'nglum kiyiklar sari mayl,
Necha men Majnun dedimkim, azmi sahro qilmayin.
Ey Navoiy, olamoro husn nevchun ochti yor,
Bo'lmas emdi o'zni olam ichra rasvo qilmayin.

480

Qil bu yon javlonki, jonni xoksoring aylayin,
Boshinga evrulgali qo'pqon g'uboring aylayin.
Bu bahona birla chunkim jonni sadqang ayladim,
Aqlu hushu sabr naqdin ham nisoring aylayin.
Yuz agar ochsang, nazarning qushlarin sayding qilay,
O'q agar otsang, ko'ngul saydin shikoring aylayin.
Qochib el nazzorasidin gar kirarsen aksdek,
Ko'zguidek ko'nglumni temurdin hisoring aylayin.
Sen labingdin jon berib, vaslingdin elning ko'nglin ol,
Men hazin jonu ko'ngulni xoru zoring aylayin.
Xonaqahda, eyki, o'zluk jomidin maxmursen.
Kir fano dayrig'akim, daf'i xumoring aylayin.
To'lsa paymoning, Navoiy, dayr aro may birla yub,
Boshining xum kirpichin xishti mazoring aylayin.

481

Ohu vovayloki, olam ahlining badholimen,
Har nafas bir dardu mehnat xaylining pomolimen.
Ko'zdin oqqon tiyra qonim zorjismimni bo'yab
Kim, qurubtur xoma yanglig'durmen aning nolimen.
Toki ko'nglum ittiyu forig' bo'lubmen dardidin,
Ishq aro ko'nglin iturgan xayli forig'bolimen.
Baski bedoding yukiin tortib qadim bo'lmish nigun,
Go'yi ul bedodning ostida qolg'on dolimen.
Ruhi Majnun magar jismim aro qilmish xulul,
Buylakim, za'fu junun birla aning timsolimen.
Ishq aro vasl istamon, qonimni to qildim halol,
Har nekim ishq ahlig'a mushkuldurur, hallolimen.
Yor ila ushshoqu men mahjur holim so'rmakim,
Ey Navoiy, bu jamoatning xarob ahvolimen.

482

Jong'a har dam ishqidin yuz ming balo kam istamon,

50 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

O'zgaga ming yil o'tub, yuzdin birin ham istamon.
Yor chun istarki, g'amnok o'lg'amen hijronidin,
Ne ajab gar vaslidin ko'nglumni xurram istamon.
Tig'i ishqing zaxmidin jonim bir osoyishdadur
Kim, agar yuz qatla o'lsam, dog'i marham istamon.
Dev siyaratlar bila ko'rsam ne hol o'lg'ay manga,
Ul pariyg'a chun malak xaylini hamdam istamon.
Ne tahammul, gar yuziga tushsa nomahram ko'zi
O'z ko'zumni ayni g'ayratdin chu mahram istamon.
Oncha el javrin ko'rub menkim tilarmen fardliq,
Bo'lsa yore ham vafoliq, jinsi odam istamon.
Ey Navoiy, ishq agar olamg'a rasvo qilmasa,
Men xud o'zni kuch bila rasvoyi olam istamon.
483

O'lturur ko'yida ishq ahlin alolosi uchun,
Shoh qatl etkan kebi itlarni g'avg'osi uchun.
Tiyra zulfidin ko'ngul ruxsori aylar orzu,
Go'yiyo ravshan su istar dafi savdosi uchun.
Chun bo'lur har tun shabiston ichra sham'i anjuman,
Xayli anjum evrulur ul oy tamoshosi uchun.
Qaddida gulgun libos ermashi, ustodi azal
Bargi guldin hulla qilmish sarvi ra'nosi uchun.
Zulfi zanjirig'a haddim yo'q, iti zanjiri ham
Yaxshidur, qayd etsa bu majnuni shaydosi uchun.
To tirikdursen, qadah davrin g'animat tutki, charx,
Evrulur tegrangga naqdi umr yag'mosi uchun.
Ey Navoiy, tarki dunyo ayla, izzat istasang
Kim, mazallat keldi sa'y aning tamannosi uchun.
484

Maskanim hijronda bo'lsa erdi Marvi shohjon,
Bergay erdi hajrdin o'lsam, tanimg'a shoh jon.
Rashkdin jonu ko'ngul bir-birga dushman bo'ldikim,
Goh vaslingni ko'ngul aylar tamanno, goh jon.
Noma sabt aylarda chiqti jon, vale kuydi ko'ngul
Kim, qoshingg'a noma birla bormag'ay hamroh jon.
Jon bila ko'nglumni asrarmen fido aylay debon,
Yo'qsa ermas ham ko'ngul matlubu ham dilxoh jon.
G'ayrdin xoli visolingni tilarmen, ohkim,
Ko'rmagay ko'z, bo'lmag'ay voqif ko'ngul, ogoh jon.
Furqatingda boda qo'ymas o'lgalikim, qaytarur,
Chiqqali og'zim sari mayl aylasa nogoh jon.
Ey Navoiy, uyla jon og'zimga yetmishkim, chiqar,
Furqatida har necha ohista cheksam oh, jon.
485

Yo'q damekim, ul quyosh yodida faryod aylamon,
Aylamon faryodkim, gardunni barbod aylamon.
Nola qilmonkim, xaloyiq ko'nglini qilmon hazin,
Navha chekmon el arokim, elni noshod aylamon.
Orazu qaddi xayoli bas menga, ey bog'bon,
Gul sari qilmon tamosho, mayli shamshod aylamon.
Qo'yma yuz huru pariy vasfig'a, ey roviyki, men,
Qiblai jon g'ayri ul huri parizod aylamon.
Aylamon ma'mur aqlu sabr ila ko'nglum uyin,
Chun meni buzdi, men ul vayronni obod aylamon.
Har necha qildim vafo, ko'rguzdilar javr, ey ko'ngul,
Ayb qilma, gar zamon abnosidin yod aylamon.
Ey Navoiy, tarki ishq etkim, qutulsam men dog'i,
Kimsaga ko'nglumni mundin nari mu'tod aylamon.
486

Ko'z bila qoshing aro ul xoli mushki nobdin,
Nuqta kofir uzra tushmish yo quyi mehrobdin.
Ul og'iz ollidakim har la'lidur obi hayot,
Nomunosibdur demak so'z g'unchai serobdin.
Uylakim, zulfung g'amin olamg'a tarqatmish nasim,

Ne ajab, sudralsa yuz jon bo'yni har qullobdin.
Nuqtai mavhum erur og'zing, netib kom istayin
Kim, tamattu' kasb qildi javhari noyobdin.
Hajr tobu pechidin qisqardi umrum rishtasi
Tor ul yanglig'ki bo'lg'ay qisqa pechu tobdin.
Olam asbobidin o't, gar istasang ko'nglungni jam'
Kim, parishonlig'din o'zga yetmas ul asbobdin.
Ey Navoiy, yor ko'yida qora tufroq aro
Qolibon ortuq ko'rarmen bistari sinjobdin.
487

Necha g'amim o'tin ahli zamong'a yetkurayin,
Sharoru dudidin aning osmong'a yetkurayin.
Qadam boshimdin etib kuyi azmi qildimkim,
Bu makr ila ani ul ostong'a yetkurayin.
Labingg'a may bila no'shi hayot yetkandek,
Aning xayolini men dog'i jong'a yetkurayin.
Ko'ngul chu ko'yida gum bo'ldi, ne ko'ngul birla
O'zumni kom tilay gulsitong'a yetkurayin.
Ko'ngulni istayu vayron badang'a elturmen
Ki, xonumonini bexonumong'a yetkurayin.
Jahonda fitnadur aylab surog' mayxona,
O'zumni sa'y ila dorul-among'a yetkurayin.
Navoiy ohi sanga za'fdin chu yetmas, kel
Ki, vasldin madad ul notavong'a yetkurayin.
488

Ishq ichra qani men kebi zeru zabar o'lg'an
Har kimki yo'q andin batari, andin batari o'lg'an.
Chun dilbari kirpiklar o'qi har sari otqan,
A'zosi aro har sarimo' nishtar o'lg'an.
Menmen labi jonbaxshing uchun la'l masallik,
Bag'ri teshilib, g'arqai xuni jigar o'lg'an.
Dehqon deki, mendek yana davron chamanida
Kim ko'rди vafo naxlig'a hijron samar o'lg'an.
Jismi sharar ayrilmoq ila bilki tugandi,
Ko'nglida muhabbat shararidin asar o'lg'an.
Mast ulki, jahon mehnatidin topti farog'at,
Davrong'a kelib ketkanidin bexabar o'lg'an.
Faqr ichra, ne tong, o'zluqidin kechsa Navoiy,
Fard o'ldi fano shevasidin bahravari o'lg'an.
489

Oy botti munfail bo'lubon ul jamoldin,
Shoyadki, chiqmag'ay yana bu infioldin.
Zulfung xayoli ko'nglum uyi ichra to'lg'ali
Xoli emasturur nafase ul xayoldin.
Kim ko'rди husn bog'ida sarve qading kebi
Hargiz tajovuz aylamagan e'tidoldin.
Sabrim uyini yiqsa qading naxli, tong emas,
Hargiz sutunkim ayladi navras niholdin?
Dardoki, o'ldumu anga dardimni demadim,
Ko'nglin mukaddar aylamayin deb maloldin.
Yuz jon berib, vafo bani odamda topmading,
Kech emdi, ey ko'ngul, bu xayoli maholdin.
Xursandliq Navoiyg'adur bu umid ila
Kim, vasli toshqori xud emas ehtimoldin.
490

Raxshingki, xirom ichra o'tar kabki daridin,
Istarmen aning na'lini tovu paridin.
O'tgan yo'lida na'lidin o't jonima tushti,
Jonimg'a nelar keldi aning rahguzaridin.
Gulgunmudurur yo julini ayladi ul nav',
Xayyoti falak san'ati gulbargi taridin.
Gulruxlar aro chunki so'rarsen, xabar aytur
Eskan gulu sarv uzra nasimi saharidin.
Otinki, pariy chehra deding, sendadur ul ot,

Anglar kishikim, ori emas tab' asaridin.
Nehojat edi sur'at anga, munchaki oshiq
Ko'zni yumubon ochqucha o'tkay nazaridin.
Mujgon bila istar qashig'ay surtub anga ko'z,
Fahm o'lsa Navoiy'g'a rizo siymbaridin.
491

Kuydum g'ami ishqimni ayon aylamakimdin,
Chekkay edilar kosh tilimni ko'makimdin.
Bir loladururkim, ichida dog'i nihondur,
Har qonki tomar dog'i nihoni yurakimdin.
Dasht ichra junun ahlig'a bo'ldi alami ishq,
Har xor uza pargolaki qoldi etakimdin.
Ishq ichra tiriklikda parishonlig'im anglar,
Ko'rgan kishi sahroda yoyilg'on so'ngakimdin.
Majnundek elarmen etakim birla chu tufrog,
Go'yoki fano gardi yog'ar ul elakimdin.
Hasrat ilikin tishlab icharmen g'amidin qon,
Ayshimni xayol et bu mayyu ul gazagimdin.
Hajrida Navoiy kebi matlubum emas umr,
Har kimni tilarmen chu yiroqmen mirakimdin.
492

Kishi oyirsa bir bedilni yori dilpaziridin,
Umid ulkim, ayirg'ay tengri ani noguziridin.
Agarchi men asiri bo'ldum ul badmehrnig, yo rab,
Judo qilma asirin andinu ani asiridin.
Deb ermishkim, zamirimda anga zulm aylamak yo'qtur,
Chiqarg'il, yo rab, ushbu zulmni aning zamiridin.
Dimog'im topmasun maqsud isi, gar ko'ni tufrog'in
Topib, ani muattar istasam jannat abiridin.
Menu, qon yutmog'u mayxona tufrog'i, demang zinhor
Manga Jamshid jomi birla Afridun sariridin.
Ochildi chun eshiklar dayrg'a, may ichmay o'ldum mast,
Nechukkim ahli rahmat jannat abvobi sariridin.
Navoiy shodmondur barcha, gar o'lturgali ul shah
Qilibtur yod ahli ishq aro ushbu faqiridin.
493

Kelsa bir kun, necha kun kelmasligidin lolmen,
Bir kun o'z holimda bo'lsam, necha kun beholmen.
Necha kunkim kelmasa, aylar o'lum holi meni,
Kelsa bir kun o'lturur, bu ishvalardin lolmen.
Yo'lida tufrog' agar bo'ldum, g'araz pobo'sidur,
Bo'lsa bu komim ravo, g'am yo'q agar pomolmen.
Dilbarim Shirin bila Laylig'a gar aqron esa,
Men dog'i Majnun birla Farhodg'a amsolmen.
Hindu o'ldum, hajr etkach ro'zgorimni qora,
Yo balog'a nuqta, yo anduh yuziga xolmen.
Soqiyo, hijron g'ami tug'yondadur, lutf aylakim,
Dam-badam oshuftai bir jomi molomolmen.
Ey Navoiy, boshima ko'rkim nelar kelturdi ishq,
Piri aql erdim, bu dam bozichai atfolmen.
494

Ul pariy mahjub bo'lg'ay deb meni devonadin,
Chug'zdek chiqmon tunu kun go'shai vayronadin.
Oshnolar ta'ni ishqida halok aylar meni,
Muncha shiddatliq emas, nekim kelur begonadin.
Aytsamkim, sadqang o'ldum, nega kuydurdig meni?
Derki, bu mushkulni fahm et sham' ila parvonadin.
Yor mehmon bo'lsa, bermasmen rizo, chun bir nafas
Mehnatu g'am xayli chiqmaslar bizing koshonadin.
Chunki yoyildi havodis fitnasi har go'shada,
Maslahat ermaski chiqsam go'shai mayxonadin.
Men ichib mayxonada may, jannatu kavsar so'zin
Voiz aytib, bo'lmadi ko'ngli malul afsonadin.
Bir pariydin gar sanga bandi junun tushti, ne tong,

Ey Navoiy, qochmag'ay devonalar zulonadin,
495

Necha ko'rgan soyi ajzim javr og'oz etkasen,
Anglag'an soyi niyozim shiddatin noz etkasen.
Mumkin ermas chun quyosh vasli kecha xuffoshqa,
Ey ko'ngul, ul yon necha hijronda parvoz etkasen.
Bo'lsa haddim, der edim o'lingda ko'nglum rozini,
G'ayrni rag'mimg'a garchi mahrami roz etkasen.
La'li ul kofirning elga jon bag'ishlar, ey Masih,
Necha anfosing bila da'voyu e'joz etkasen.
Dam-badam shavqum sanga ko'prakdur, ammo sabrim oz,
Garchi sen bedodni ko'p, mehrni oz etkasen.
Ey falak, zulmu sitam ichra o'z ovozing uchun,
Necha bizga har zamon bir ish sarovoz etkasen.
Ey mug'anniy, baski yig'latg'aysen elni bazm aro,
Gar Navoiy ohi birla nag'mani soz etkasen.
496

Qorig'an chog'da bir mahvash yigit shaydosi bo'lmishmen
Ki, ishqidin qari birla yigit rasvosi bo'lmishmen.
Quyundek po'yada maydon manga gah tog' erur, gah dasht,
Magar Majnun bila Farhodning hamposi bo'lmishmen.
Bag'irdin itlariga to'ma qon yoshimni may qildim,
Junun bazmi aro ul xayli bazmi orosi bo'lmishmen.
Meni ko'rgach bo'lur ishq ahli majnun, berma pand ey aql,
Chu men devonlarning moyayi savdosi bo'lmishmen.
Bo'lur ishq ahli ta'lim olsalar devonalig' mendin,
Nedinkim, men bu nodon xayilning donosi bo'lmishmen.
Demang ahli xirad ishq junun savdosidin chiqkim,
Meni bexonumon bu dashtning nasnosi bo'lmishmen.
Navoiydek qorig'anda yigit bo'lsam tong ermaskim,
Qorig'an chog'da bir mahvash yigit shaydosi bo'lmishmen.
497

Kecha asru muztar erdim, vahki, shaydomen bukun,
Tun xud o'tti, lek onsiz noshikibomen bukun.
Ne so'zumni fahm etarlar el, ne men elning so'zin,
Bilmon elniyu o'zumni - asru rasvomen bukun.
Ro'zgorim zulfu, xolu xattidin bo'lmish qora,
Ey xirad ahli, bilingkim, mahz savdomen bukun.
Elga jon bermakka chiqti, go'yyokim rashkdin,
O'lmagay ollida aning kimsa illoh men bukun.
Multafitdur elga, men mahrum, bu damkim chekib
Tig', istar bir kishi qatlin, men ovlimen bukun.
Ey ko'ngul, sen onsiz ermassen dame, bu damki men
Vaslig'a yettim, sen o'lg'ung ollida yo men bukun.
Yo'qturur Farhod ila Majnun magarkim bildilar,
Tog'cha anduhi birla dashtpaymomen bukun.
Ul pariy ishqida o'z'luk tarki tuttim, soqiyo,
Bodakim, devona bo'lmoqqa muhayyomen bukun.
Do'stlar, qoching Navoiydinki, zulmi hajr aro,
Dardi dil ayturdin elga mehnatafzomen bukun.
498

Tugun bir-bir demon, yuz-yuz musalsal zulfi toridin,
Nishondurlar sarosar mo'r xaylining qatoridin.
Yuzi gul, zulfi sunbul, og'zi g'uncha, qomati savsan,
Nazohatda uyatlig'dur behisht aning bahoridin.
Havodis shomi solsa ro'zgor ichra parishonlig',
Nishon bil zulfida ko'nglum parishon ro'zgoridin.
Ani ko'rgach necha ishqim yoshursam, xalq anglarlar
Ko'ngulning iztirobidin, badanning iztiroridin.
Men onsiz tufrog' o'ldum, ey sabo, sen rahm etib bore,
Qotishtur ko'yining tufrog'ig'a jismim g'uboridin.
Meni ishq ila rasvo qildikim, emas mening sari,
Nasime kelsa nogah ofiyat mulku diyoridin.
Bu dayr ichra fano rasmin biravkim ixtiyor etkay,

Kushod imkoni yo'qtur kechmayin ul ixtiyoridin.
Mayi vasl, eyki, no'sh aylab, o'zungni aylading sarxush,
Guvoro bo'lsun, ar biym o'lmasa bu may xumoridin.
Navoiy sabru ishqidin ul oy forig'durur, ya'ni
Xabar yo'qtur anga bu benavoning yo'qu boridin.
499

Ko'rsa ne fikri tanim zaxmiyu ko'nglum kuyganin,
Ulki na'lu dog'din hayf etmas o'z nozuk tanin.
Qayda ko'rsun, ko'rsa ne qilsun yoqam choki asar,
Mastlig'din ulki har dam chok etar pirohanin.
Xirman sabrim kuyardin ne g'am ul kofirg'akim,
O't solibtur bodadin, ko'rgil jamoli hirmanin.
Garchi ranjim sa'b erur, vah, qayda parvo aylasun,
Qotilekim, ko'rdi tirguzmakcha o'lturmak fanin.
Anglag'ach qatl aylar erdi, shukrkim, bilmas kishi
Bazmi g'avg'osi aro ahli musibat shevanin.
Necha tavsaniq sukun andin burunroq ko'z lakim,
Olmag'ay kome, necha sursang yigitlik tavsaniq.
Gulshani ishratqa siz azm aylangiz, ey ahli aysh
Kim, Navoiy bas og'ir olmish mazallat gulxanin.
500

Kirpikimdur ashk qoni birla shohi arg'uvon,
Rahm qil, ey arg'uvoni rang to'nluq navjuvon.
Ul iki ko'zdurmu yo ishqingda ayni za'fdin
Go'shai gulzor aro yotmishlar ikki notavon.
Dudi ohimni shararlar birla ko'rgan sog'inur
Kim, yetishti dard mulkidin yuz o'tlug' korvon.
To labing naqshi ko'zumda la'lgun ashkim kebi
Tutti yer, hayvon zuloli yuz sari qildim ravon.
Shod edim husn ahli onidin, qani ul ahli husn,
Ey ko'ngul, men g'ofilu ermish g'animat ul avon.
Ey visol ahli, sizu izzat bisoti uzra aysh
Kim, yetibdur bizga qismat ishqdin hajru havon.
Ey Navoiy, yor agar zulm etsa, shahg'a qil duo
Kim, anga tobi'durur adl ichra yuz No'shiravon.
501

Yozarda ishqing o'tin sekrir ohimdin sharar har yon,
Varaqda nuqtalar iynak shararlardin asar har yon.
Raqib ilgi jafu toshi ko'p o'tsa, bois ohimdur,
Aningdekkim, itik yel shoxidin sochqay samar har yon.
Dam urmassen, labing shirinlig'in vasf aylasam, go'yo
Iki la'lingni bir-birga yopishturdi shakar har yon.
Ko'kargan dog'idur g'am toshlarining xasta jismimda,
Qurug' shox uzra chirmashib ochilg'ay nilufar har yon.
Suda gul barglar oqqon masallik la'li hajrinda,
Oqar ashkim aro har qatra qon bo'lg'an jigar har yon.
Ko'ngulda o'hlarindin bar yesam bir kun, ajab ermas,
Munungdekkim bu bog' atrofida ekting shajar har yon.
Beling sarrishtasig'a muhtalo bo'lg'on ko'ngul saydi,
Kiyikdekkim, mahkam aylamish yo'lin kamar har yon.
Ne muhtalik vodiy ermish Ka'bai maqsad biyoboni
Ki, adno mo'rdin bor ajdaholarg'a xatar har yon.
Navoiy rishtai zuhdi uzulsa, qilmangiz hayrat.
Munungdekkim ani usruk chekar bir siymbar har yon.
502

Ichimdagi yoshurun g'amki, ayta olmasmen,
Bir o't solur manga har damki, ayta olmasmen.
G'amiki, o'lsam emas ayta olmag'i mumkin.
Agarchi o'lturur ul hamki, ayta olmasmen.
Desamki, dardini dey, ishqilgi bo'g'zumni
Tutar aning kebi mahkamki, ayta olmasmen.
Ne nukta ishqdin aytay desam, meni ul sho'x
Qilur aning kebi mulzamki, ayta olmasmen.
G'aming nihon meni o'lturdi zulm tig'i bila,

Erur bukun manga motamki, ayta olmasmen.
Ketur piyolaki, ish sirrini hakimi azal
Aningdek ayladi mubhamki, ayta olmasmen.
Navoiy aytsun o'z dardiniki, dard meni
Qilibtur ul sifat abkamki, ayta olmasmen.
503

Ko'ngul toshlar qorasin dog'larkim, qo'ydi g'am har yong
Junun ifrotidin devona sochqondek diram har yon.
Men ashk ichra cho'mub, har tun qilib hamsoyalalar oshub,
Mening holimg'a yo'q o'tkan uchun uylarga nam har yon.
Erur har sari ushshoq ohidin, mendin emas bukim,
Bo'lur naxli qadig'a jilva aylar chog'da xam har yon.
Bulutqa humrat ermas mehrdin, balkim tutoshibdur,
Momuqdek baski chiqti ohim o'tidin alam har yon.
Bo'lur qon mushki, ishqing mushkini qon ettikim, bo'lmish
Qora shanjarf, holim yozg'ali qo'ysam qalam har yon.
Itibtur telba ko'nglum har taraf, ey ishq dard, istang,
So'rayin ul parivash ko'yida men xasta ham har yon.
Ne vodiy qat'i qilmoqdur, fano dayrida sokin bo'l
Ki, qay ravzang'a qo'ysang ko'z bo'lur mar'iy haram har yon.
Dame o'ksutmagil, yo rab, xarobot ahli g'avg'osin
Ki, ul undin kudurat qushlarig'a bo'ldi ram har yon.
Navoiydek qadam mayxonada berkit sutun yanglig',
Desang ollingg'a yuz g'am kelmagay, qo'ysang qadamhar yon.
504

Ahd qildim, ishq lafzin tilga mazkur etmayin,
Til nekim, xomam tilidin dog'i mastur etmayin.
Barcha elga fitna bo'lg'an ko'zga maftun bo'lmayin,
Har kishi nazzora aylar yuzni manzur etmayin.
Ishq kufri birla taqvo xonaqohin buzmayin,
But xayolidnn ko'ngul dayrini ma'mur etmayin.
Har kecha bir lab mayi vaslidin etmay jonni mast,
Har kun aning hajrida ko'nglumni maxmur etmayin.
Gar chiday olmay ko'ngul bersam birovga nogahon,
Bori el ichra chiday olg'ancha mashhur etmayin.
Ishqu may anjomi chun hajr o'ldi, qo'y, ey shayxkim,
O'zni bu iqboldin kuch birla mahjur etmayin.
Zulm ila el jonig'a o't yoqma, eykim, shohsen,
Gar desang do'zax o'tig'a jonni mahrur etmayin.
Garchi ma'zur o'ldi ma'mur, ey Navoiy, o'zni men
Do'st ma'mur aylagan xidmatda ma'zur etmayin.
505

Muzayyan qilma marmar toshi birla tufrog'im boshin
Ki, ko'nglum dudi Mashhad toshi aylar mashhadim toshin.
Bulut birla yog'in ermaski, ul oy hajrida har dam
Tiya olmon damim dudin, yig'a olmon ko'zum yoshin.
Azal naqqoshikim chekti yangi oy naqshini, go'yo
Qalam sof aylar erdi sizg'ali ul dilrabo qoshin.
Quvondi shayx zikri halqasidin naylasun miskin,
Alolo ichra ko'rmaydur malomat ko'yi avboshin.
Xaloyiq o'lganinni baxtim uyqusi sog'inmishlar,
Nechukkim tonimaslar tav'amonning ko'rsa qardoshin.
Soching fikriga to tushtum, musalsal bo'ldi ul savdo,
Qachon bildim men ul sarrishtaning bu nav' chirmoshin.
Jahonni kuydurur, ey mug'bacha, paymonai la'ling,
Magar ko'nglum o'ti birla qizitmishlar aning doshin.
Ajab mehru shafaq ermasmudurkim, topmadi hargiz
Xirad bu toq me'morin, nazar ul shamsa naqqoshin.
Navoiy, xonaqahda xirqavu sajjodang o'lmish qayd,
Bulardin maxlas istarsen, fano dayri sari yoshin.
Vov Harfining Viloyat Afzoylarining Vaqoyeyi "Badoye" din
506

Sujud etar quyosh ollinda uylakim hindu,
Yuzung qoshinda quyosh lo iloha illohu.

Quyosh yuziga boqardin nazar erur ojiz,
Yuzungdin etti magar aks zohir ul ko'zgu.
Yuzung nishonig'a har zarra gar emas tolib,
Quyosh jamolig'a zarrot nevchun etti g'ulu.
Magar tajalliy husnungg'a mazhar o'ldi quyosh
Ki, zohir ayladi oncha jilo bila yog'du.
Yuzung xijolatidin mehr ila sarg'ormish
Ki, subh aylar aning za'faronidin kulgu.
Yuzungni tusha ko'r ar mumkin o'lsa, istarmen
Aningdek uyquki, andin so'ng o'lmag'ay uyqu.
Navoiy, ista visolin, bihisht istamagil,
Kishi bihisht borinda tamug'ni istarmu?
507

Ne ajab, gar qilmasam gul rangu bo'yin orzu
Kim, erur andin dimog'im ichra o't, ko'zumda - su.
Sarvni ham istamonkim, ko'zga andin o'qdurur,
Kimsa bir o'qni ko'ziga qayda qilg'ay orzu.
Guljabinlik sarvqad mohim kerak, yo'q sarvu gul,
Ul yuzu qadsiz manga ne ul keraklikdur, ne bu.
Qomatu ruxsori komimdur, yo'q ersa bog' aro
Har taraf ko'p saf tuzatgay sarvu gul qilg'ay g'ulu.
Sarvqadlar birla gul ruxsorini ko'p istadim,
Ul qadu yuzdin yiroq ko'nglumga taskin bo'ldimu?
Azmi dayr etsang, qilib g'usli tariqat, gom qo'y,
Lekin avval din ila islomdin ilgingni yu.
Ey Navoiy, dahr bo'stonida ko'ptur lavnu atr,
Lek yo'q mehru vafodin anda mutlaq rangu bo'.
508

Yuzunga oshufta qoshlar bo'lmasa oshiq nag'u,
Bo'ldilar har qaysi bir devonai jo'lida mo'.
Bo'lmasa devona, bas, ne vajhdin zanjir etib,
Kelturubtursen ayog'i sari zulfi mushkbo'.
Ul araqnok otashin ruxsoringa mayl ettilar,
Telbalar moyil bo'lurlar, ko'rsalar o't birla su.
Telba ermas, balki ikki hindui sohindurur,
Bosh qo'shib afsun uchun go'yo qilurlar guftugo'.
Yo tamosho qilg'ali, yo sehr ta'lim olg'ali,
Zulfining hindulari har saridin qilmish g'ulu.
Sho'xlarning qoshlarig'a, ey ko'ngul, mayl etmakim,
Ofiyat ko'yiga hojiblardur ikki ro'baro'.
Qoshig'a tushkan girihlar birla ko'nglung bog'lamish,
Ey Navoiy, ishqini tark ayladim deb bo'ldimu?
509

Ro'zada lab tashnalig'din qildi za'f ul mohro',
Jon berurmen la'lig'a to bo'lg'usi jonimda su.
La'lig'a su orzu bo'lmish susizlig' tobidin
Kim, ko'rubtur chashmayi hayvon su qilmoq orzu.
Istaram ul gulni serobu bukim beob erur,
Xasta ko'nglum g'unchadek qon bog'lanibdur to'bato'.
Men solay ohim bila olamg'a zulmat, ey Xizr,
Sen su kinicha yugur chashmang sari olib sabu.
Za'fdin har dam quyoshim hushidin g'oyib bo'lur,
Ko'z soling tengri uchun xurshid g'oyib bo'ldimu.
Rindlig'din zohid hushk o'ldi ul oy ro'zada,
Garchi zuhd ahlin xarobat ichra qildi ko'bako'.
Ey Navoiy, har dam ul oy za'fdin behol erur,
Hech bilmon kim ne qilg'aymen ajab hol o'ldi bu.
510

Xating ermas, gul uzra sabzai bog'i Eramdur bu,
Ne sabza, kun yuzida tun savodidin raqamdur bu.
Gar ohim shu'lasi o'tti quyoshtin, tong yo'q, ey mahvash,
Sen ahli husn aro shahlig' uchun chekkan alamdur bu.
Latofat suyidin to'lmish zanaxdoning chahi go'yo,
Tarashshux aylagan kun chashmasidin barcha namdur bu.

Jafo dog'in qo'yibkim jonim olding, asrasam, tong yo'q,
Nihon ko'ksun arokim, jon berib topqan diramdur bu.
Ilojimdin bo'lub ojiz dedilar hikmat ahlikim,
G'aribu xasta yo'qkim, oshiqu devona hamdur bu.
Butekim kuch bila chekti boshimni sajdag'a emdi,
Vafodin bosh chekar, ko'rgilki, ne sarkash sanamdur bu.
Olib din naqdi piri dayrkim, qildi meni sarxush,
Ko'rung, oxir ne kamlik o'trusida ne karamdur bu.
Qadah davrini xush tut, charx javrin boqma, ey soqiy
Ki, ul tutqoch vujud, albatta, bilkim kal'adamdur bu.
Navoiy, g'ofil o'lma, ul sanamning qasrin aylansang,
Samad zikrini mazkur aylakim, tavfi haramdur bu.
511

Ko'p qochar yor, ani ko'p qilsam meni zor orzu,
Anda bisyor ijtinobu menda bisyor orzu.
Kufri zulfi orzusidin berurmen naqdi din,
Kim ko'rubtur, ey musulmonlar, bu miqdor orzu.
To ko'zung ayni tanosibdin manga qilg'ay nazar,
Kechayu kunduz qilurmen o'zni bemor orzu.
Chun erur har tori zulfung rishtai jon, bas ne tong,
Jon qushin ul dom aro qilsam giriftor orzu.
Jannat o'lsa maskanim ko'yung tilarmen uylakim,
Do'zax ahli aylagay jannatqa izhor orzu.
Bog' tavidin g'araz andoqki bo'lg'ay sarvu gul,
Bizga ko'yung ichra bor ul qaddu ruxsor orzu.
Soqiy, aylar xumorim qasdi jon, qilsam ne ayb,
Xasta jonimni muqim ko'yi xammor orzu.
Kundai do'zaxdurur bu ravzada bir bargi shox,
Aylaram savsan kebi o'zni sabukbor orzu.
Andin o'ldum ozimi dayri fano, ey mug'bacha
Kim, qilibmen halqai zulfungni zunnor orzu.
Zohido, boshtin ayog'ing zarq erur, qo'y pandkim,
Besarupolarg'a bo'lmas kafshu dastor orzu.
Orzu aylar Navoiy ko'yung ichra orazing,
Zor bulbul aylagandek bog'u gulzor orzu.
512

Gul sochar yel bog' aro, sarvi ravonim keldimu,
Jon isi guldin kelur, oromi jonim keldimu.
Bexud erdim aytkali ko'nglum, chu keldim holima,
Ayting: ul ovorai bexonumonim keldimu.
Qolmish erdi xasta jon, kirganda men mayxonag'a,
Anglamonkim, ul zaifi notavonim keldimu.
Demangizkim, keldi mahvashlar seni o'lturgali,
Muni dengkim, qotili nomehribonim keldimu.
Hajridin o'ldum demangkim, boshima kelmish
Masih, Ayting, ul osoyishi ruxu ravonim keldimu.
Ko'yunga ushshoq kelgandin xabar tuttung valek
Demading ul zori benomu nishonim keldimu.
Zuhd ko'yiga ko'ngul birla dedingkim, kelmading
Ey Navoiy, necha aytib ul yomonim keldimu.
513

Vah, bu ne husnu, jamolu ne latofatdur bu,
Dema ishq ahliki, din ahlig'a ofatdur bu.
Shisha yanglig' ko'runub boda o'tar bo'g'zingdin,
Xilqating javharida, vah, ne latofatdur bu.
Mehrning orazini buki kusus etti qora,
Qullug'ung aylamasa, ayni kasofatdur bu.
Manga tig' ursa rizo berdimu ag'yorg'a, yo'q
Men turub o'lturur ani, ne zarofatdur bu.
Ul pariy hoziru ko'zlardin erur g'oyib hur,
Shayx ani vasf qilur, ko'r, ne xurofatdur bu.
Yorning manzili jon ichrayu sen ani tilab,
Azimi Ka'ba, ajab qat'i masofatdur bu.
Demakim, bo'ldi junun dashtida jo'lida soching
Ul quyoshtin boshima soyai rofatdur bu.

514

To tushta yuzin ko'rdumu bo'lmish manga kom uyqu,
Lekin g'amidin bo'lmish ko'zumga harom uyqu.
Ko'nglum ne uchun yetkach zulfung'ga bo'lur bexud,
Ma'hud emas elga chun avvali shom uyqu.
El ko'zlaridin ul ko'z uyquni tamom olmish,
Bu ishtin ekin oxirkim, bo'ldi tamom uyqu.
Yo tushta ko'ray ani, yo g'ayrni ko'rmay deb,
Ko'z ochmayin istarmen hajrinda mudom uyqu.
Bu marhalada solik ko'z yumsa, qolur yo'ldin,
Yo'l ahli qachon aylar aylarda xarom uyqu.
Chun sayli sirishkimdin ko'zning qorasi bormish,
Ne nav' tuta olg'ay ul yerda maqom uyqu.
Uyqusi Navoiyning gar o'chti, ajab ermas,
To dona sirishk o'lmas, bo'lmas anga rom uyqu.

515

Tig' tortib chu kelur qatlima jonon o'tru,
Har dam og'zimg'a yetar chiqmog' uchun jon o'tru.
Ko'ngluma kelsa xayoling, chiqar o'trusig'a jon,
El chiqar, uyga kirar vaqtda mehmon o'tru.
Istabon vasl qachon ko'yiga ozim bo'lsam,
Kelmas ollimg'a bajuz novaki hijron o'tru.
Ul quyosh hajrida otsam kechalar novaki oh,
Holadin charx tutar daf'ig'a qalqon o'tru.
Dasht devonasig'a men qiluram istiqbol,
Chiqsa Majnung'a, ne tong, g'uli biyobon o'tru.
Mayda soqiy yuzi chun jilvagar o'lmish, ne ajab,
Tutsam ul ko'zguni ollimg'a farovon o'tru.
Keladur erdi habibim, meni ko'rgach yondi,
Ey Navoiy, nega chiqtim meni nodon o'tru.

516

Soching rangi anbarmudur, mushki Chinmu,
Labing ta'mi shakkarmudur, angabinmu.
Soching bo'lmadi kufr eligamu zunnor,
Bo'yun tavqig'a qo'ymadi ahli dinmu.
Kuyarga ko'ngul la'ling ermasmu o'tluq,
Gulungni qadah qilmamish otashinmu.
Ko'ngul ganjig'a qufl emasmu boshog'ing,
Yangi dog' emas anda naqshi niginmu.
Deding, mastu oshiqni qatl aylamishmen,
Degil, qoldi bir shayxi xnlvatninishinmu.
Meni bog' gulgashtig'a chekma, dehqon,
Vafolig', degil, gulmudur yo saminmu.
Navoiy, aning ko'ngliga kor qilmas,
Fig'on tortmon, yo'qsa ohi hazinmu.

517

Ne bilgay ulki qilur xudi uzra jilva yalov,
Mening o'tumniki, boshim uza yonar lov-lov.
Balo aro chu men o'ldum, balo qilichlarini,
Ne tong ititkali lavhi mazorim o'lsa bilov.
Qo'lumda bandi junun tasmasi, ne fikr etkay
Parivasheki, minib dev, qo'lg'a olsa jilov.
Firoq o'tida qorordim, magarki bu o'tni
Yorutg'ali meni davron iligi qildi ko'sov.
Soqoli shayxi riyoiyg'a garchi keldi harom,
Vale kularga eshak bo'iniga kerak g'ujg'ov.
Yuz uzra xay, gul uza shabnamin havas qilma,
Bayozi shayb ila chun yog'di boshing uzra qirov
Navoiy aylab edi garchi raz qizini taloq,
Halola bo'lsa ham ul qizni olg'usi bu kuyov.

518

Jonona tushubtur meni bemordin ayru,
Jon uylaki tushkay badani zordin ayru.

Ko'z olma ko'zumdinki, o'larmen, agar o'lsang
Bir ko'z yumub ochquncha bu bemordin ayru.
Gul rashki pariy ko'yida boshimg'a yog'ar tosh,
Atfoldin ayrudurur devordin ayru.
Jon kimsada qolg'aymu bu yanglig'ki olursen,
Guftordin ayru, qadu raftordin ayru.
Zulmungni kam etkilki, vafo ahli topilmas,
Ul zulfi xamida bu giriftordin ayru.
Matlubdin ayru gila qilma talabingdin,
Matlubni kim ko'rdi talabgordin ayru.
Ranjurdur ul ko'yi firoqida Navoiy,
Bulbul ne ajab g'amzada gulzordin ayru.
519

Pok ishq ahli nechuk vasl aylagaylar orzu,
Nomunosibdur balokashlarg'a bo'lmoq komjo'.
Lolagun ruxsoru mushkin zulfidin kom istagan
Ishq oyinida go'yo bilmadi juz rangu bo'.
Ko'ngli pok el gar malomat rangida qilsa suluk,
Bok emastur, boda bo'lmas rang qilg'on birla su.
Pok oshiq o'rtanib parvonadek dam urmag'an
Bo'lg'anidin yaxshiroq bulbul kebi bisyor go'.
Ishq tavrada ko'ngul birla tilin zabt aylagan,
O'tu suni jam' etar, kimga muyassar bo'ldi bu.
Rutba lekin bo'lsa pok elga bulut yanglig' biyik,
Barq o'tun yomg'ir aro asrar zehn pokiza xo'.
Ey Navoiy, ishq da'vosinda ko'p lof urmakim,
Fannida sohibkamol el bir taraf qilmas g'ulu.
520

Dema yuzkim, Xo'tan gulzoridur bu,
Dema xat - nofai totoridur bu.
Ko'zi o'ltursa, la'li jon bag'ishlar,
Ajoyib muddao izhoridur bu.
Desam zulfungmu ko'nglum ayladi band,
Der, ey miskin, aning bir toridur bu.
So'zi gar asru shirindur, tong ermas,
Hadisi la'li shakkarboridur bu.
O'g'urlar jon zanaxdoning aro xol
Ki, Bobul chohining ayyoridur bu.
Ko'ngul o'zhlukni bir sog'arg'a sotti,
Magar dayri fano xammoridur bu.
Navoiyg'a,- desam,- qil, ey yigit, rahm,
Kulub der, ne hayosiz qaridur bu.
Xe Harfining Humoyunvashlarining Haloqangezlig'lari "Badoye" din
521

Bu nav' o'ldum jamoling mushafining sirridin ogah,
Ki, fihrastida keldi ikki qoshing ikki bismillah.
Jamoling buki mushafdur, hadising haq kalomi ham,
Dey olur mushafi notiq seni har kim erur ogah.
Hodisi poku nutqi jonfizoingdin topib Iso
Ki, anfosi qilib ibro, agar abras gar akmah.
Gar o'lsa taxti johing arshu farsh uzra rusul xayli,
Tong ermaskim, alar bori mulozim keldilar, sen shah.
Hazizi arz agar bo'ldi makoning, faqr edi bois.
Agarchi lomakon avji edi raxshing'g'a javlongah.
Rusuldin hech rahrav hamrahing bo'lmoq emas mumkin,
Maloyiktin chu sayringda ne rahrav keldi, ne hamrah.
Qoshing'g'a "qoba qavsayn" oyatidin yo'q nima alyaq,
Soching'g'a yo'q savodi laylatul me'rojdin ashbah.
Zanaxdon chohiyu gesu kamandi gar bu yanglig'dur,
Erur vasfig'a bersam tul Yusuf qissasi ko'tah.
Sening ishqing Navoiyg'a iki olam aro bastur,
Habibullog'a oshiqliq anga garchi had ermas, vah.
522

Yuzun ko'r, qilmag'il mujgonu xattu xolidin nola

Ki, bo'lmas xorsiz gul, dudsiz o't, dog'siz lola.
Chu men dur tishlaring hajridin o'ldum, ne osig' gar charx
Nujum ashkini yog'dursa boshimg'a uylakim jola.
Emas bir-bir sirishkim qonikim, ko'z mardumi solur
Iting ollida bag'rimni uzub pargola-pargola.
Labing obi hayotin Xizri xatting no'sh etar soat,
Hubob o'lmish ushoq bir-ikki, ani dema tabxola.
Yuzungdur uyla davri chatr aro, ey xo'blar shohi
Ki, bo'lmaydur qamar davrida hargiz uyla bir hola.
Yuziga, ey falak, ne zeb ber, ne husn sotqilkim,
Quyosh husnig'a ne mashshota hojatdur, ne dallola.
Piyola birla may og'zing'a kuptin quyma, ey soqiy
Ki, ul javharg'a go'yokim munosib kayl erur kola.
Base mushtoqing erduk dayr aro, kech kelding, ey mutrib
Ki, sozing tarkidin bizga yangi oy bo'ldi har tola.
Bu bazm ahlig'a, bilkim, ofiyat juz bevafo'lig' yo'q,
Navoiy xoh lahni aysh tuz, xoh aylagil nola.
523

Yana shu'laliq ko'ngulni g'aming etti pora-pora,
Buki butrashur, erur poralari, emas sharora.
Ulus ichra orazingdin nazar oncha asradimkim,
Ola olmog'um ko'z, o'lguncha gar aylasam nazzora.
Badalu safar erur chorasi ishqning demishlar,
Badaling yo'qu safardin g'amim ortadur, ne chora.
Meni telba birla Farhod orasida farq ko'ptur,
Anga xora qazmoq ish, vahki, yog'ib boshimg'a xora.
Dema bo'lg'ay o'qlarimdin taning ichra necha paykon,
Qatarotini yog'inning kim etibdurur shumora.
Bu chaman aro gahi ovla hazor ko'nglin, ey gul
Ki, teshkusi xazon chopquni uylakim hazora.
Buki dayrdin Navoiyni haramg'a shayx istar,
Netayinki, yo'l ko'runmas, necha qilsam istixora.
524

Ko'nglakim qon ila har dog'ki bo'lmish toza,
Toza dog'im bila qonidin erur andoza.
Hajrdin kuymish edim, yana deding hajr so'zin,
Eski dog'imni yangi dog' ila qilding toza.
Derki, ishqimni yoshur, vah, netibon yoshurayin,
Emdikim tutti bari dahrni bu ovoza.
La'li avsofini gul barglari uzra yozay,
Aylayin hifzig'a jon rishtasidin sheroza.
Zeb uchun yuzunga gul bargi emastur hojat,
Hojat ul nav'iki, gul bargiga ermas g'oz.
Oqibat qabr eshiksiz uyiga chun kirgung,
Emdi giryo senga ne sud, ochuq darvoza.
Ul pariy suvratini cheksa Navoiy, ne ajab,
Qalami topsa maloyik yungidin parg'oz.
525

Orazing xoli nedin qildi meni devona,
Qushni sayd etmadi chun suda ko'rungan dona.
Kiribon oq uy aro jon qushini kuydurdung,
Garchi fonusda sham' o'rtamadi parvona.
Tiyri boroni g'aming buzdi ko'ngul maskanini,
Bizing o'y bo'ldi yog'in kasratidin vayrona.
Hajr za'fidin o'lubmen tashshasdek, ne ajab,
Oshnolar manga bo'ldilar esa begona.
Buzdi ul sho'xi qadahno'sh salohim uyini,
Manga mundin nari manzil bas erur mayxona.
Soqiyo, to'lg'u'cha paymona yerim maykadadur,
Meni mast etkali ko'p yaxshidurur paymona.
Jurm esa yor boshim uzra yetib o'lmaganim,
Ey Navoiy, meni o'turmak erur jurmona.
526

But ollida chu sujud aylagum ichib boda,

Diram yo'q ersa, garav xirqa birla sajjoda.
Uchurdi aqlim o'tin, balki yiqti dinim uyin,
Ne angladimki, ne sayli balo emish boda.
Agarchi dayrda usruk yiqildim, ammo shukr
Ki, bore mug'bacha ko'yida bo'ldum aftoda.
Yetishmagay mayi vahdat furug'i bo'lmag'ucha,
Zamir shishasi soqiy uzoridek soda.
Chu zuhd keldi riyoyu yo'q odamida vafo,
Ne bo'ldi tutsa manga boda bir pariyzoda.
Qilur mubolag'a ko'p ishq bodi tarkida shayx,
Meni ham istar o'zi yanglig' aylagay loda.
Navoiy, o'lg'il ikki kun maylidan ozod
Ki, do'st g'ayrig'a bo'lmas muqayyad ozoda.
527

Baski qon bordi alamlar yuzlanib har dog'ima,
Za'f ifroti yaqinlashturdi borur chog'ima.
Bazm aro yodim bila tufroqqa gohi may to'kung
Kim, erur ul ham yaqinkim, to'kkasiz tufrog'ima.
Bu maraz hijrondin o'lmish berma sharbat, ey tabib
Kim, zuloli xizr yetsa, zahr o'lur qursog'ima.
Jism za'fidin teri qolmish so'ngak uzra yana,
Hajr o'qi parron o'tar, chun yetsa bu yarg'og'ima.
Belga men zunnor bog'labmen, vale xayli ajal,
Vahki, sudrarlar, iliklar berkitib belbog'ima.
Ma'rifat bog'ida ul qushmenki, hayrat aylagay,
Toiri quds aylasa bir dam nishiman bog'ima.
Ey Navoiy, dard tog'inda sog'ing'ay lolazor,
Boqqan el ham toza qonliq, ham qoralig' dog'ima.
528

Xating savodig'a sun' ilgi yo'ndi chun xoma,
Hamul raqam bila qildi meni siyahnoma.
Yig'ildi, vahki, xating xayli davrasig'ayu bas,
Necha qizitti jamoling quyoshi hangoma.
Ko'zung xayoli ko'ngul maxzanin tasarruf etib,
Magarki hifzi uchun bosti muhri bodoma.
Ko'ngul xarobasida soldi tarxi mehring ishq
Ki, uy havolig' o'lur bo'ldi chun duoshoma.
Mening kebi kechar el ko'ngli komidin nokom,
Biravki, sendek erur yori mastu xudkoma.
Maoli ilmida mendin ham erdi johilroq,
Qayuki tutti o'zin olam ichra alloma.
Navoiy o'lsa kerak piri dayr bazmida xos,
Ne desa desun ani va'z ichindagi oma.
529

Ko'ngulni qildi ming qotilcha yora, .
Jafo tig'idin ul sho'xi hazora.
Samandi o't chaqilg'ondek chu sekrir,
Ul o'ttin sekretur na'li sharora.
Itingga tu'maliqqa bo'ldi oson,
Bukim bag'rimni qilding pora-pora.
Ko'rungach ko'zga ul yuz, xasta bo'ldum,
O'larmen, yaxshi gar qilsam nazora.
Ne istar chora dardi ishq uchun el,
Chu yo'q bechoralig'din o'zga chora.
Ko'ngul olam uyiga bog'lama ko'p
Ki, baytidur sanga ul istiora.
Fano yo'li, Navoiy, bas qotiqdur,
Magar osonroq o'lg'ay bora-bora.
530

Choklik ko'nglum nishoni g'unchai xandonida,
Munda toza dog' yanglig' xoli aning yonida.
Yo'qturur itlarga son ko'yidayu ko'rgil meni
Kim ul oy ko'yida men ham yo'qmen itlar sonida.
Qon bo'lub bag'rim oqar ko'zdin, tilasang, topilur

Lola ichra sabzadek paykon sirishkim qonida.
Uyladur ra'no g'azolim lojuvardi toq aro
Kim, emas andoq g'azoli zar sipehr ayvonida.
Asru nofarmondur ul gulkim, libosidur binafsh,
Garchi gulruxlar erur bori aning farmonida.
Hajrida barcha azob oyatlari sha'nimdadur,
Barcha rahmat oyatidek nozil aning shonida.
Davr ayog'idin vafo ahlin unutm, soqiyo.
Kim, vafo yo'q juz unutmog'liq falak davronida.
Donish ahli kaffasida kelturur nodonni charx,
Fikri yo'qkim, rost kelmas bu xirad mezonida.
Gar Navoiy bulbule erdi, xush ilhon, ko'rki, hajr
Navha rangi ko'rguzur har dam aning ilhonida.
531

Sen qora par boshing uzra, ko'rguzub men dudi oh,
Bu mening o'tumdin, ul sarkashligingdindur guvoh.
Xo'blar anjum, sen ul xayl ichra mehri anjuman,
Mehrni sulton desam yo'q aybu anjumni - sipoh.
Egma qad birla tutub ko'ksun shikofin kelmisham,
Xanjari ishqing bila darding yukiga uzrxoh.
O'lgum erdi gah-gahi yodingdin o'lsam erdi mahv,
Emdi jon aylab fido, yodingg'a kirmon goh-goh.
Baski brshimg'a yog'ar atfol toshi, ey pariy,
Qilg'ali qasdim junun xayli ul-o'qdur shohroh,
Xonaqahda o'zluk ahvoli yetibdur jonima,
Yo'q ajab, gar istasam dayri fano sari panoh.
Dayr piri soqiyu may birla tirguzdi meni,
Huru kavsar hasratidin o'ldi shayxi xonaqoh.
Bo'ynuma zunnor bog'lab kelmisham, ey mug'bacha,
Gar riyoyi subhadin bo'ynumda bor erdi gunoh.
En Navoiy, hasrat ohi birla o'lgum hajr aro,
Yor vasli yetmasa faryodima, vo hasratoh.
532

Tig'idin zaxm yedim, yetkach ul oy qoshinda,
Har ne boshimda edi, bordim aning boshinda.
La'li serobinga to ko'z o'zini oldurmish,
La'l rangidin asarlardur aning yoshinda.
Uyla qonlig' ko'ngul ichra tugan o'rtabsenkim,
Lolaning g'unchasidek bilguradur toshinda.
Charx toqi girihidin ko'p etar javr, base,
Ulki bedodim uchun soldo girih qoshinda.
Naqshi ul oyning ulus ollida behol aylar,
Vah, ne hol erdi ekan xomai naqqoshinda.
Ne tajarrud uyidur dayrki, o'zluk ham yo'q,
Qilg'ali mayg'a garav zumrai avboshinda.
Gar Navoiy tani chirmashayu to'lg'onsa, ne tong,
Qoldi chun sunbulining chirmashuv to'lg'oshinda.
533

Rangsiz xoling erur ul orazi diljo' uza,
Zang ul yanglig'ki ko'rguzgay asar ko'zgu uza,
Nash'a yoquti mufarrihdin gar ermas dam-badam,
Durji la'lingda nedin kulgudurur kulgu uza.
Xozini hikmat magarkim xol birla qildi muhr,
La'ldin chun soldo qufl ul huqqaliq inju uza.
Qoshi yosin qurg'ali el qasdig'a bo'lmish kerish,
Fitnalig' chinkim tushar ul nargisi jodu uza.
Anbarin zulfung maloyik shahparidin soyadur
Kim, ayon bo'ldi tajalli aqshomi yog'du uza.
Soqiyo, ishrat mayin bunyod ila sog'arg'a quy,
Ne uchunkim, dahr bunyodin ko'rarmen su uza.
Ko'yi tufrog'ida qon yutsa Navoiy, yaxshiroq
Bodai kavsar chekardin ravzai minu uza.
534

O'zgalur bog'indadur navras niholim bu kecha,

Tongg'a tegru o'zgadur har lahza holim bu kecha,
Hajr dashtida yuz o'tluq vodiya har dam meni
O'zga vodiya'ga solur, vahkim, xayolim bu kecha.
So'rma ko'nglum holini, bedod ila o'lturgusi,
O'zin ul devonai bee'tidolim bu kecha.
Barcha bir-birdin sovrurmoq biymidur, nekim o'tar,
Anjumu aflok birla qiylu qolim bu kecha.
Yuz quyosh qilsa tulu', ermas yorug'luq yetkudek,
Andoq etmish tiyra olamni malolim bu kecha.
Buylakim, har dam urarmen jong'a yuz tig'i halok,
Tongg'acha, vah, to qayon yetkay maolim bu kecha.
Ey ajal, jonim fidong o'lsunki, botroq et xalos.
Chun ko'runmaydur tirilmak ehtimolim bu kecha.
To qiyomat subh toli' bo'lmasun emdiki, bor
Hashr subhi sari mayli intiqolim bu kecha.
Ey Navoiy, har ne zulmikim qilib erdi xayol,
Barchani jonimg'a qildi charxi zolim bu kecha.
535

Yoqodek qurb agar topmon sening siymin saqoqingg'a,
Etakdek ham yomon ermas tusha olsam ayoqingg'a.
Chuchukluktinmu yo kuydurganidinmu qabarmishtur,
Labim to yetti la'li otashin yanglig' dudoqingg'a.
Ko'ngul mujgoning uzra kirpigimda qatra qondektur,
Bu yanglig' dashna yebtur to asir o'lmish firoqingg'a.
Banogo'shingni o'pmak komu, vahkim, xalq biymidin,
De olmon oshkoro, gar desang aytay quloqingg'a.
Labing o'pmakka haddim yo'q vale lutf aylasang oncha
Ki, munglug' ko'zlarimni surtsam qoshu qaboqingg'a.
Sanga yondoshmoq istab qomatim yo, ohim o'q bo'ldi,
Hasaddin bir taraf qurboninga, bir yon sadoqingg'a.
Ajab ermas agar, ey mug'bacha, maydin ko'tarman bosh,
O'lubmen, tashna labning boshi bir yetmish ayoqingg'a.
Junundin tog'u sahro ichra ayb etma fig'onimni,
Budur ish, ey pariy, tokim tushubturmen suroqingg'a.
Navoiy ko'ngli qonin to'kkali asrabsen, ey qotil,
Umidim yo'q edi ko'nglumni muncha asramoqingg'a.
536

Tushda yetkandek dururmen sarvi hurizodima,
Ko'r, yomon tole'ki, ul ham yaxshi kelmas yodima.
Sog'inurmenkim, topilmas bir ko'ngul olamda shod,
Shodlig' hargiz chu yetmas xotiri noshodima.
Yo'qki, za'fimdin unum chiqmasda rahm etmas ul oy,
Ko'kka ham yetkanda nolam, yetmadi faryodima.
Aysam, xushtur ko'ngul bog'i giyohi mehr ila,
Derki, bu javharni tengri bermamish po'lodima.
Dod sultondin toparlar, vahki, ul sultoni husn
Azm yetar har lahza tig'i kin chekib bedodima.
Odat aylar yor hijron shevasin, ey do'stlar,
Voykim, netkaymen onsiz xotiri mu'todima.
Men chu bo'ldum dayr pirining muridi, ne osig',
Emdi shayxi xonaqah qo'yimoq ko'ngul irshodima.
Bir xarob o'lg'ayki, hargiz topmag'ay obodliq,
Kimki qilsa bir guzar kunji xarobobodima.
Ey Navoiy, telba ko'nglum dardu g'am tog'in qozar,
Ko'rsang, axvolim degil Majnun sifat Farhodima.
537

Xalq mehriya yana, yo rab, meni zor aylama,
Aylasang ham, mehri yo'qlarg'a giriftor aylama.
Mehribonlarg'a dog'i uchratsang, elning mehrini
Nogahon xotirlari ichra padidor aylama.
Ey pariy, qatlimg'a mayl etsang, fido jonim valek
O'zga sari xotiringning maylin izhor aylama.
La'lidin kim qilsa bir jonbaxsh so'z naql, ey ko'ngul,
Ollida jon javharidin o'zga isor aylama.
Tushda vasli bo'lsa gar xud barcha so'ngg'i uyqudur,

Ey Xizr, hayvon suyi ichmakka bedor aylama.
Halqai kufr ichra chun qo'y dum qadam, ey piri dayr,
Mug'bacha zulfi xamidin o'zga zunnor aylama.
Ey Navoiy, dam-badam afgor ko'nglung sog'inib,
Ittik-itik un bila el ko'nglin afgor aylama.
538

Tomida ermas kabutar xayli bu jur'at bila
Kim, pariylar keldi oshiqliqqa ul suvrat bila.
Yo maloyik xaylidur tomida parvoz aylabon.
Evrulur boshig'a har kun yuz tuman hayrat bila.
Yo ko'ngullar qushlaridur ko'yini qilg'an vatan
Kim, qo'narlar sa'y etib, qovg'an soyi shiddat bila.
Yo kabutarlar keturmish nomalar ushshoqidin,
Ani ko'rgach ko'yini aylab vatan ulfat bila.
Soqiyo, tortay kabutar dam, ketur bir bodakim,
Bir kabutarboz uchun o'ldum g'amu mehnat bila.
Ey kabutar, netti bir pardek qanotingda nihon
Eltsang nomam angakim, yozmisham hasrat bila.
Gar kabutardek Navoiy o'lsa ul oy ko'yida,
Yuz muallaq urg'ay ul xurramliq ishrat bila.
539

Isitqon, nozanin jismingki, terdin tushti tob ichra,
Erur bir otashin gul bargikim, yotqay gulob ichra.
Isitma ranjiddin, ey gul, bo'lubsen g'uncha andoqkim,
Hariru hullaliq jisming tushubtur pechu tob ichra.
Isig'lig'din taning o't bo'ldi, tong yo'q, iyecha tolpinsa,
Haroratdin qolibtur shu'la doyim iztirob ichra.
Qizil chodirshabu moviy to'shaklar ichra titarsen,
Aningdekkim quyosh ko'klar bila gulgun sahob ichra.
Labing yoquti ichra qatra-qatra termudur, yoxud
Tushubtur dona-dona inju ikki la'li nob ichra.
Dedilarkim, xarob o'lmish isitmoq birla jononing,
Ne o'tlarkim bu so'z din tushmadi joni xarob ichra.
Ne kun bo'lg'ay yangi oydek taning bo'lg'ay to'lun oykim,
To'la sog'ar chekarga bazm tuzsang mohi tob ichra.
O'zumni, soqiyo, sog' istamon, tutqil to'la sog'ar
Ki, charxi munqalib davronni istar inqilob ichra.
Navoiy, yorni topsang salomat, xayrbod etkim,
Yana za'f etsa nogah, qolmag'ay joning azob ichra.
540

Uzdi mendin do'stluq ul sho'xi siymin tan yana,
Onchakim mumkindur, etgil aysh, ey dushman, yana.
Mazra'i jismimda ermastur qorarg'an toza dog',
Toki, kuymish barqi ishqingdin qayu xirman yana.
Ishqim erdi yoshurun, fosh etti giryon ko'zlarim,
Qildilar g'ammozliq bu ikki tardoman yana.
Sham' yanglig' o't tutoshib boshima hijron tuni,
Yoshurun holimni elga ayladi ravshan yana.
Qochtilar ahli junun har yondin andoqkim sharar,
Baski to'ldi o'tluq ohim dudiddin gulxan yana.
Dahr ra'nosi fanu makri bila topsang firib,
To ne makr etkay ayon bu dallai purfan yana.
Ey Navoiy, chun zamon zulmig'a sud etmas jaza',
Kasb qil bu shevaniyu qilma ko'p shevan yana.
541

Menki g'am dashtida ittim ohi dard olud ila,
Istagan topqay kecha o't birla, kunduz dud ila.
Infiolingdin quyosh kirdi qora tufrog' aro,
Qilg'aningda jilva ul ruxsori gardolud ila.
Ul og'iz ma'dumu menda o'pmaki savdosidur,
Sudkim istabdurur sarmoyai nobud ila.
Ne iting bo'lmoqqa tole', ne itingga tu'mamen,
Tushkali ko'ying aro bu jismi g'am farsud ila.
G'am tuni qilmish qora bosqan kebi muztar meni,

Buylakim, nokormen bu baxti qir andud ila.
Uyla mahvungmenki, kelmas xotirimg'a hajru vasl
Sen murodinsen, ishim yo'qtur ziyonu sud ila.
Ey Navoiy, asru maqbul el bila xo'y etti yor,
Xushlug'i gar yo'qturur, ne ayb, sen mardud ila.
542

G'uncha gul ichra gahe paydo bo'lur gulzorda,
Bo'lmadi hargiz ayon og'zing sening ruxsorda.
Za'fdin kulbamba qo'pmaq istasam, aylar madad,
Ankabute rishta osqon bo'lsa har devorda.
Kim jununung'a yozar ta'viz iynak ashku yuz,
Gar kerak shingarf birla za'faron tumorda.
Sayli ashkimdin demakim mulk emas mardumnishin,
Balki mardum qolmadi bu diyda xunborda.
Dayr tufrog'ida butmish sabza der ko'rgan kishi,
Zanglik yuz no'gi paykon bu tani nokorda.
Har birisin angla bir kofir jafosidin hisob,
Bu girihlarkim, tugubmen rishtai zunnorda.
Sinsa ibriqi vuzu, andin manga bas bir safol,
May gadoliq aylamakka kulbai xammorda.
Charx ayvoni munaqqashdur, vale naqqoshi sun'
Chekmadi naqshi vafu bu toqi minokorda.
Ey Navoiy, yer yuzin ag'yor tutsa, g'am yema,
Bir sarimo' gar sening fikring bor ersa yorda.
543

Za'fdin inrong'onim elning fig'oni zoricha,
Har damim ishq ahlining bir ohi otashboricha.
Mehri ruxsorida ne qoshdur, ne ko'z, ne xat, ne xol,
Vah, desa bo'lg'aymu ani mahvashim ruxsoricha.
Nuqtai mavhumni yuz qism farz etsang birin,
Desa bo'lmas bor aning yo'q og'zining miqdoricha.
Gul yuzungdin qatra ter har yerda tomsa, ul sudin
Charx ul yerni yasay olur Eram gulzoricha.
Dayr ko'yi sokinimenkim, bu zangori sipehr
Rifat ichra ermas aning kulbai xammoricha.
Bo'ldi mug' dayrida xirqamning chubulg'on iplari
Har biri kufr ahlig'a bir barhaman zunnoricha.
Dayr piri ne ajab, gardunni sog'ar aylamak,
Va'da chun qilmishki, bergay boda maylim boricha.
Faqr atvorida yo chiqmaq kerak ofoqdin,
Yo kerak tuzlanmak ofoq ahlining atvoricha.
Ey Navoiy, ayladim har ko'y aro sayru suluk,
Kelmadi ollimg'a ishq oyinining dushvoricha.
544

Sarv qad gulruxlar o'tmas xotiri noshodima,
Sarvu gul ko'rsam, alar kirgay magarkim yodima.
Uyla gardun zulmi etmish ro'zgorim tiyrakim,
Yoruta olmas quyosh kirsaxarobobodima.
Nega faryod etmayin, yoxud netay faryod etib,
Buylakim, faryod etib, yetmas kishi faryodima.
Qazmasa ko'nglum yana g'am Bestunin yaxshiroq,
Hech Shirin lab chu qilmas rahm bu Farhodima.
Sho'xlar mujgonidin zuhdum qutulsin, vah, necha
Igna birla naqb teshmak qal'ai po'lodima.
May quyoshin dayr aro har dam chekar bo'lsam, ne g'am,
Gar quyosh tig'in falak har dam chekar bedodima.
Ey Navoiy, ofiyat ko'yi g'animatdur valek
Naylayin, gar kirmasa shaydo ko'ngul irshodima.
545

Bas yomon hole tushubtur, yorlar, men zorg'a
Kim, yomon holimni zohir aylayolmon yorg'a.
Eyki, debsen yer yuzini lolazor etmish bahor,
Go'yiyo ko'z solmading bu diyda xunborg'a.
Toshlarindin yaxshiroq bo'lmoq tanimda dog'lar,

Sikkai behbud urg'ondek durur dinorg'a.
Subhi vaslim, demasang, qilg'ay nihon shomi firoq,
Nega yo'pting zulfi shabgun mehrdek ruxsorg'a.
Jonfizo qilmish yuzung bo'stonini har sari xay,
Bu gul ochg'ay bersalar hayvon suyi gulzorg'a.
Qatl mayli qilmasang, nevcun yana minding samand,
Belga rust aylab etak gul sanchibon dastorg'a.
Ey nasihatgo', ko'zumni tiyra aylabtur xumor,
Rahm etib qil rahnamunluq kulbai xammorg'a.
Jomi may tutqilki, tarixi binosin topmadim,
Nechakim soldim nazar bu toqi minokorg'a.
Dayrdin gar bo'lmasun g'oyib der ersang mug'bacha,
Ey Navoiy, bog'la zunnore uchun zunnorg'a.
546

Har gulki ochibdur may ul orazi diljo'da,
Gullarmu ekin suda, gul aksimu ko'zguda.
Ko'zguda yuzung aksi, gar yaxshi nazar qilsang,
Bor uyla biaynihkim kun aksi tushar suda.
Noz uyqusida ul ko'z oshubi jahon ichra,
Uyg'onsa ko'zung netkay olam buzub uyquda.
Ollimga yuzung kelgach, husn ahlini ko'rmasmen,
Ko'z anglamas ashyoni, bo'lg'ach quyosh o'truda.
Gar shahrni tark aylab, sahrig'a qo'yubmen yuz,
Ma'zur erurmenkim, mohim erur urduda.
Olam ishi sar-tosar g'am yerga kari qilmas,
Soqiy, tutubon jome qo'yma meni qayg'uda.
Vasl istasang, o'l foniy andoqki Navoiykim
Har ishki munung g'ayri bordur, bori behuda.
547

Tiyralik xatting savodidin labi xandon uza
Xizr soldi soya go'yo chashmai hayvon uza.
To hazin ko'nglumni la'ling hasrati qon aylamish,
Anda xoling naqsh o'lturg'an chibindur qon uza.
Jonu ko'nglum nolasidin ikki haqgo' qush kebi,
Kecha ul oy ko'yida afg'on erur afg'on uza.
Toiri mehnat buzuq ko'nglumda tutmish oshyon,
Chug'z andoqkim nishiman aylagay vayron uza.
Ey musulmonlar, yeting faryodimakim, kofire
Jonu ko'nglum oldi, emdi so'z borur imon uza.
Charx toqidin topar kun chashmasi har kun zavol,
Zarvaraqtin shamsa chekkan ne osig' ayvon uza.
Ey Navoiy, to dedi dardim yukin ko'nglungga qo'yg
Ko'nglum uzra qo'yidum ul yukniyu minnat jon uza.
545

Ne ajab, ushshoq aro bo'lsam meni zor o'zgacha
Kim, erur ma'shuqlardin ul sitamkor o'zgacha.
Boshima ahbob bo'lmish jam', ya'ni itlaring,
Go'yyiyokim za'fdin bo'lmish bu bemor o'zgacha.
Dahr aro oshubdurkim, chiqmish ul bebok mast,
Egnida to'n o'zgacha, boshida dastor o'zgacha.
O'zgacha bo'ldi o'tum paykonlaringdin, uylakim,
Qatra terlardindur ul gulrangi ruxsor o'zgacha.
Holim o'lmish o'zgacha har damkim, ul oy ko'rguzur
Labda guftor o'zgacha, qomatda raftor o'zgacha.
Qil rioyat, soqiyokim, bazmida bir dam bo'lay
Kim, manga har dam bo'lur hole padidor o'zgacha.
Jondin oyirmoq emas mumkin aning zulfinikim
Chirmashibdur rishtai jonimg'a har tor o'zgacha.
Olam ahli ichra odam demak o'lmas anikim,
Joh ila bo'lg'ay anga qonuni atvor o'zgacha.
Ey Navoiy, dahr gulzoridin o'tkim, har guli
Ko'rguzur yuz xoru har xorida ozor o'zgacha.
549

Tanimdur halqai zulfida ne yanglig' dard qofinda.

Yilondek to'lg'anib har lahza bir xoro shikofinda.
Chiqorib qoni birla la'ldek boshimg'a tikkaymen,
Ayog'img'a iting tosh ursa ko'yiniing tavofinda.
Netay oy-kunni onsizkim, emas bir sabzayu gulcha,
Ham oy qolqoni, ham kun nayzasi hijron masofinda.
Ko'rub ko'rmay qoshin ushshoq aro ko'p bahs voqe'dur,
Xirad ahli aro andoqki ru'yat ixtilofinda.
Saloh ahliida garchi qo'ymading satru ifof, ammo
Seni haq asrasin o'z pardai satru ifofinda.
Sabuhi vaqti gul ochilg'anin naylayki, ul yotmish
O'zini g'uncha yanglig' chirmabon gulgun lihofinda.
Ne maykim tutsa piri dayr, olib rindona sipqorkim,
Emastur rind ulkim, so'z der aning durdu sofinda.
Der erdilarki, voiz harza ko'p der, emdikim ko'rdu,
Jununu savt munkir ham muzof ermish gazofinda.
Navoiy mu'tarifdur jurmig'a, yo rab, sen o'tkarkim,
Qaram ahlig'a lozim afvdur jurm e'tirofinda.
550

Ko'yida toshe tilarmen qo'yg'ali bosh ostig'a,
Toki o'lsam, qo'ysalar boshimni ul tosh ostig'a.
Kunduzi xurshidi oltun xishtidin o'tkay boshim,
Ostoning xishtini qo'yg'an kecha bosh ostig'a.
Go'shadin tushmish po'lak chekkanda mushkin yoy aro,
Anbarin xoli savodi ul qora qosh ostig'a.
Su kishisidur biaynih ko'zlarimning mardumi,
Yig'larimdin qolg'ali daryo kebi yosh ostig'a.
Hajr aro baytulhazanda qilmangiz ashkimni man',
Yemrulub vayrona kulbam, qolg'amen kosh ostig'a.
Sof eting may durdi sajjodamdakim, bordur haqir,
Olib egnim ustidin solmoqqa avbosh ostig'a.
Ey Navoiy, ko'k qizib bo'lmish qizil, ermas shafak,
Shu'la o'tlardinki, ohing ayladi fosh ostig'a.
551

Yor agar bazmi aro g'amginlarin shod aylasa,
Rozi o'ldum, kosh men g'amginni ham yod aylasa.
Naxli qaddig'a sabodin yetsa oseb o'zni bor,
Sadqasi yuz sarv yanglig' banda ozod aylasa.
Bog'bon qaddu yuzungni ko'rsa bog' ichra, ne tong,
Sarvini gar o'tg'a yoqsa, gulni barbod aylasa.
Ko'nglum afg'oni anga ermas ajab, gar yetmasa,
O't uni yetmas quyoshqa, garchi faryod aylasa.
Ey ko'ngul, chun olam ahlig'a vafo yo'qtur, kishi
Avlo ulkim, o'zni bekaslikka mu'tod aylasa.
Shayx ila zuhdi riyoyidin malul o'lsam, qani
Dayr pirikim, fano oyinin irshod aylasa.
Ey Navoiy, odamilig'din yiroqdur sen kebi
Yorliqqa kimki mayli odamizod aylasa.
552

Kishi visol tuni yori birla yotquncha,
Jamoli sham'ig'a qilsun nazar tong otquncha.
Muyassar o'lmadi jon bermaku labin o'pmak,
Nedinki qolmadi jonim ani unatquncha.
Meni yo'q etkan erur hajri sangboroni,
Nedinki yog'di tanim tosh ichiga botquncha.
Maloldin meni bir jur'a birla sotqun, ol
Xurushu arbada birla jahong'a sotquncha.
Ko'ngul jarohatig'a yoq visol marhamini,
Firoq xorasi birla boshim ushatquncha.
Saloh to'nini chok etsa yaxshiroq, ey shayx,
Riyo yuruni bila xirqani yamatquncha.
Navoiy, ahli fano dayri halqasin xush tut,
O'zungni zuhdu riyo majma'ig'a qotquncha.
553

Manga bo'lmag'ay yor begona nogah,

Meni qilmag'ay zoru devona nogah.
Base ashk oqizding, ey ko'z, bas etkim,
Yiqilmasun ustunga vayrona nogah.
Deding chekma ohu fig'on, voy naylay,
Chiqib kelsa ul sho'xi mastona nogah.
Musallo yugin rahn etarga chekarmen,
Agar maskanim bo'lsa mayxona nogah.
Ko'p usrukmen, ey dayr piri, uyatdur,
Qo'lumdin tushub sinsa paymona nogah.
Zamon ahlidin, ey ko'ngul, gar qutulsang,
Alar sari mayl etmagil yona nogah.
Kiyomatqacha yotsa usruk, ajab yo'q,
Navoiyg'a may tutsa jonona nogah.
554

Ne sud gulshan aro ichmaking nihon boda
Ki, yuzda gullar ochardin bo'lur ayon boda.
Ko'zung xayoli kelib qonim ichsa xushdilmen,
Biaynih uylaki dilxohi mehmon boda.
Labig'a boda olib qildi no'shu jon toptim,
Ul ichti, lek manga bo'ldi no'shi jon boda.
Ne munkir o'lmoq erur kecha boda ichkandin,
Chu qo'ydi xullang uza qatradin nishon boda.
Agarchi tavba buyurding manga, bil, ey zohid
Ki, sing'usi, yona chun tutsa dilsiton boda.
Ko'zungki qonim ichar mayli qildi, mast o'ldi
Ki, botroq usruk o'lur, ichsa notavon boda.
Zamona mehnatidin bir zamon desang qutilay,
To'la-to'la quyubon ich zamon-zamon boda.
Biravki yaxshi-yomon ranjiddin farog' istar,
Icharda tolg'amadik yaxshi, gar yomon boda.
Navoiy ayladi dorulamone maykadani
Ki, berdi dahr g'amidin anga amon boda.
555

Tongg'a solma va'dai vaslingni bore bu kecha
Kim, meni o'lturgusi tong intizori bu kecha.
Chun yoshurdi ul quyosh o'tluq jamolin, vah, ko'rung
Kim, o'tar gardundin ohimning sharori bu kecha.
Charx uza har yon shihob ermashki, ko'kning holima
Yosh to'kar har lahza chashmi ashkbori bu kecha.
Subh agar urmas nafas, o'lgumdurur yo ul Masih
Bir nafas kelmas meni dilxasta sari bu kecha.
Anglating bazmida, ey sham'u qadah, yig'lab, kuyub,
Buki o'lturdi meni hajr iztirori bu kecha.
Soqiyo, vasling shafaqgun jomidin tirguz meni
Kim, qilibtur qasdi jon hajring xumori bu kecha.
Ey Navoiy, sen agar kunduzga yetsang, beg'am o'l
Kim, g'amidin qolmadi jon bizga bore bu kecha.
556

Sunbuli shomida yuz ayladi gulrez yana,
Bo'ldi har uchqunidin ko'nglum o'ti tez yana,
Gulning atrofida yuz g'uncha degil zohir etar,
Orazing davrida ul zulfi dilovez yana.
Otashin la'lu yuzi sham'in ochar, tong yo'q, agar
Kuysa xoshoku xas, tavbayu parhez yana.
Ne tarovatdurur ul yuzdaki, xo'ydin qilmish
Gulni shabnamzada, shabnamni gulomez yana.
Meni hijronda ukar xalq va lekin onsiz
Zor ko'nglumga erur boda g'amangez yana.
Anglag'an ishq aro Farhod ishi Shirinlig'ini,
Ulsa ham aylamagay hashmati Parvez yana.
Ey Navoiy, kelur ul husn bahori bu taraf,
Barki ohingni bu kun qilma sabukhez yana.
557

Boda tobidin qizil raglar uzoring bog'ida,

Obkashlarning misoli keldi gul yafrog'ida.
Furqatingda dog' ila qonim emastur loladek
Kim, yo'q o'lturmak aning qonida, kuymak dog'ida.
Lutf ko'rkim, bir surohidekkim ul bo'lg'ay, billur
Bodakim no'sh etti, zohirdur aning qursog'ida.
Ko'r mening holimnikim, ul tog'ning ostidamen,
Ishq aro Farhod agar qolmish baliyat tog'ida.
Topti jon ishq ahlikim, ul ko'y aro dafn ettilar,
Go'yiyo hayvon suyidur ko'yining tufrog'ida.
Qoridim isyon aro, emdi pushaymonlig' ne sud,
Koshki qilsam edi taqvo yigitlik chog'ida.
Bordi tishlab barmog'in, ko'rgoch Navoiy holini,
Ham hayotu ham o'lum ko'rdum aning bormog'ida.
558

Dardlar ko'nglumga yuzlansun, balolar jonima,
Gar ikkisin istamas bo'lsam fido jononima.
Har jihatdin o'rtanurmenkim, bag'ir birla yurak
Ikki o'tdurlarki, tushmishdurlar ikki yonima.
Aksini ko'rgay qizil kisvat aro jalloddek,
Qatl vaqti nogahon nazzora qilsa qonima.
Ko'rmagaylar bir-birin yog'qon mazallat gardidin,
Kirsalar Farhod ila Majnun dame vayronima.
Topqasen charxe nujumi muhtariq, qilsang nazar
Toza yuz ming dog' birla jismi sargardonima.
Siflag'a jon o'ynasang mehnat zamone tonimas,
Dahr eli bu nav' erur, sen ham alarni tonima.
Tiyri boroni balodin chun tanim bo'lmish zirih,
Yo'q, Navoiy, emdi andin g'am, tani uryonima.
559

Xasta ko'nglum qushini boshing uchun shod ayla,
Yo boshingdin evurub tashlabon ozod ayla.
Lutf yo zulmki g'ayrimg'a qilursen, chidamon,
Aylayolg'ancha mening jonima bedod ayla.
Yor o'lturgali ishq ahlig'a yuz ming tuhmat,
Ey raqib, aylama borin manga, isnod ayla.
Ey ko'ngul, xalq jafosin yetkururdin o'lgung,
Emdi temon seni afg'on cheku faryod ayla.
Bu chaman gullarida yo'q chu vafo, ey bulbul,
Zor ko'nglungni jafo xorig'a mu'tod ayla.
Ey ko'ngul, sayli sirishk ani tubidin qo'ngarur,
Nechakim sabr uyining tarhini bunyod ayla.
Hajr ko'p shiddat ila o'lturadur, bir dam anga,
Ey ajal, joning uchun sen dog'i imdod ayla.
Tarki ishq ayla deding, kech bu so'zungdin, ey shayx,
Tengri ishq'i manga, o'zga nima irshod ayla.
Soqiyo, mehnatu g'am buzdi Navoiy ko'nglin,
May suyi birla bu vayronani obod ayla.
560

Ko'nglum itti zor husni onining tug'yonida,
Ayladi oshiq meni husnu malohat onida.
Yuz tuman taqvo sipohin raxshi aylar poymol,
Mast aylar chog'da javlon xo'bluq maydonida.
Qasri davlat ichra eldin jon olurning ne g'ami,
Xastadinkim jon talashqay za'fdin vayronida.
Necha ul oy itlari bor ersa sonidin tashqari,
Men kimu bo'lmoq aning ko'yida itlar sonida.
Vah, ne kofir erkin ulkim, zulfining zunnoridin
Soldi yuz ming uqda taqvo ahlining imonida.
Ey xush ulkim, garchi tunlar yoni yerga yetmadi,
Ko'rdi o'z sham'i shabistonini bir tun yonida.
To Navoiy telbarabtur sensiz, ey gulrux pariy,
Bir tikan har tuk soyu ko'rgil tani uryonida.
561

Ne haddim yozmoq bitik ul mehri olamtobg'a,

Chun yoza olmon jafosin zarraye ahbobg'a.
Nomasiq'a rishta chirmabkim yubordim rashkdin,
Tori jismim rishta yanglig' tushti pechu tobq'a.
Bordi qosid, bo'ldi shomu kelmadi andin javob,
Tongg'acha to nelar o'tkay diydai bexobg'a.
Kim o'qug'ay noma dog'i kelsa chun ko'z bahridin,
Men tushubmen nomaning pechi kebi girdobg'a.
Kimki istar nomaye sabru salomat boqmasun
Xo'blar xolu xatdin nuqtau a'robg'a.
Boda mavjining xututidin ko'zum topti jilo,
Soqiyo, jon ham erur moyil bu la'li nobg'a.
Jonda yoshurg'um alifdek, ey Navoiy, nomasin,
Shoyad andin za'f daf o'lg'ay tani betobg'a.
562

Halokingmen, chekib tig'i jafu o'lganni o'lturma
Chu ishqing o'rtadi hajr o'tidin, kuyganni kuydirma.
Meni devona chun tufrog'ing o'ldum, ey pariy paykar,
Jafu toshini majnun deb, bu tufrog' uzra yog'durma.
Ichib qonin tilar ko'nglum shikastin ko'zlaring, deykim,
Chu mayni no'sh qilding, shishasin, ey sho'x, sindurma.
Seni ko'rgachki faryod ayladim, beixtiyor erdim,
Yozuqdin ixtiroz aylab meni bu ishda yozg'urma.
Men ar zulmungdin o'ldum, lutf etarga oshiqing ko'ptur,
Alar birla o'zungni shod tut, holimg'a qayg'urma.
Chu men tufrog' bo'ldum ko'yida, ey sarsari hijron,
Esib ul yon damo-dam tufrog'imni bore sovurma.
Qotiqdur ishq, ul sho'x etsa jilva, boqma, ey oqil,
Ko'ngulni gar desang oldurmay, avval ko'zni oldurma.
Mayi la'lingdin ahli bazm usrukduklar, ey soqiy,
Chu ichsang boda, mendin o'zgaga sog'arni topshurma.
Navo gar yetkurursen, sen bilursen tindurub elni,
Navoiyni jafoyu javr o'tidin bore tindurma.
563

Kecha el osudatur, ko'nglum birav qayg'usida,
Ulki, men qayg'usida, osuda noz uyqusida.
O'lturub tun, subh tirguzmak meni zohirdurur,
Shomning giryonlig'iyu subhning kulgusida.
Ohkim, bu shomi hijroning'a yo'q subhi visol,
Garchi yo'q shomeki, yo'q subhi aning o'trusida.
Uyquda orom yo'q tun-kunki, aksin topmadim,
Tun qamar mir'otida, kunduz quyosh ko'zqusida.
Mehr yog'dusida zarra bo'lmag'andek oshkor,
Yuz tuman ming mehr pinhondur yuzung yog'dusida.
Kimsa chun o'tkanga yetmas, holni tut mug'tanam,
Umrni o'tkarma, o'tkan hayf ila afsusda.
Na'l kesmaydur Navoiy qullug'idindur nishon,
Ishq aynidur alomat yorning belgusida.
564

Ey xush ulkim, gohi-gohi yetsa yori qoshig'a,
Ul muyassar bo'lmasa, evrula ko'yi boshig'a.
Ishq bemorig'a ham sharbat yasabtur, ham g'izo,
Hajr aro qo'shqan bag'ir pargolasin qon yoshig'a.
Bir sarimo' anda qolmaydur salomatdin nishon,
To sinuq boshim nishon bo'lmish malomat toshig'a.
Bas ajab suvratdurur, qaysig'a jon aylay fido,
Suvrating naqshig'a yo ul naqshning naqqoshig'a.
Men ayog' ko'yida berkittim jafodin qochmayin,
Garchi boshimg'a balo yog'di munung podoshig'a.
Pardadar keldi nujumung, ey falak, yo'q pardador,
Yo'q anga ul holkim, dayri fano xuffoshig'a.
Qo'ldar erdi soqiy ul damkim Navoiy bo'lsa mast,
Lutf etib, davr ahli, ani yetkurung qo'ldoshig'a.
565

Yor hajridin agar za'f erdi jismu jonima,

Za'fidin hajr o'ldi jismu joni sargardonima.
Za'fi to quvvat tutubtur, quvvatimda za'fdur,
Ko'r nelardur ranjdin ham jonu ham jononima.
Gar ko'zi bemordur, ammo base qonlar qilur,
Ko'zidek ul ham biaynih kirgudekdur qonima.
Xastalig'din, vahki, bo'lmishtur to'lun oyim hilol,
To qachon bo'lg'ay yangi oylig' mahi tobonima.
Nola pinhon aylaramkim, sinmag'ay ko'ngli aning,
Yo rab, etkil rahm anga yo nolai pinhonima.
Chun isitti tushti ul dam notavon jonimg'a o't,
Notavon jon hirqati o't soldi xonumonima.
Ul pariy chun za'fdin emdi kishini tonimas,
Ey Navoiy, telba bo'l, sen ham kishini tonima.
566

Bir qadah may ichmadim sarvi gulandomim bila,
Bir nafas evrulmadi davron mening komim bila.
Har mayekim onsiz ichtim topg'ali g'amdin amon,
Zahri g'am go'yo ezilmish erdi ul jomim bila.
Tunga yetmas kunni o'tkardim o'lub hijronida,
Kunga yetkaymenmu, vah, bu subhi yo'q shomim bila.
Qayda bo'lsin muztarib ko'nglumga orom, ey rafiq,
Tutmadim orom chun bir dam diloromim bila.
Ey sabo, ul gulga muhlik furqatim payg'omin ayt,
Balki jon naqdin anga yetkur bu payg'omim bila.
Ko'nglum ichra but g'ami, kufr ichra o'lsam yaxshiroq,
Ahli din ollinda borg'uncha bu islomim bila.
Ey Navoiy, o'lsam armon eltkimdur, ichmayin
Bir sabuhi guluzori boda oshomim bila.
567

Ko'ngulni xayli g'aming qildi yo'l ubur bila,
Nechukki mo'r safi yo'l yasar murur bila.
Gar uchmaq itti sening ko'yung ollida, ey hur,
Anga ne nav' ko'rungay o'kush qusur bila.
Quyosh qoshida erur zarradek base maxfiy,
Yuzung qoshida quyosh g'oyati zuhur bila.
Huzuri toat etar shayx vasf, vah, netayin,
Xayoli qo'ymasa toat aro huzur bila.
Shabobu ishqu bahoru firoqdur, ey shayx,
Bo'lurmu zuhd ila tavba bu nav' umur bila.
Yo'lida men kebi yuz xasta o'lsa, qayda g'ami,
Samandi husnki javlon berur g'urur bila.
Bo'lay rafiq junun dashtidayu hush ilakim,
Vafosiz eldin o'lubmen, base, nufur bila.
O'zungni asrama bir lahza mutribu maysiz,
Desang bu g'amkada ichra bo'lay surur bila.
Navoiy, istama nazmingda rabtu jam'iyat
Ki, ko'nglung o'ldi zamondin o'kush futur bila.
568

Biravkim, rashk elturmen kechurmakka xayol ichra,
Ne kechkay ko'ngluma, gar el bila ko'rsam visol ichra.
Bag'irda yuz balo nishi, ko'ngulda ming firoq o'ti,
Kishini solmag'il ishq ahlidin, yo rab, bu hol ichra.
Ko'ngul bir lahza el bedod etardin yuz suubatda,
Zamone yor beparvolig'idin ming malol ichra.
Tanimda kasrati paykoni to tig'ini yondurdi,
Hamul damdin erur tig'i, yuzidin infiol ichra.
Topilmas kom ila ko'nglum labingdin o'ldi andoqkim,
Skandar obi hayvondin tamannoi muhol ichra.
Tun aqshom uylakim bo'lg'ay shafaq ichra quyosh pinhon,
Kirar har shom ul gulchehra shodravoni ol ichra.
Belu og'zing xayolidin agarchi lolmen, lekin
Jadal ahli masallik o'tti umrum qiylu qol ichra.
Xalal yo'l berma ishrat vasfig'ayu tut g'animatkim,
Damo-dam dahr avzoin ko'rarmen ixtilol ichra.
Navoiy topti muhlik noladin ul za'fkim, siqqay,

Qalamda nol andoqkim, sig'ar ul dog'i nol ichra.
569

Ne bir yoreki, vaslim sa'yig'a pomardlig' qilsa,
Ne bir rozeki, hajrim ranjida hamdardliq qilsa.
Qizig'roqdurmen ul oy ishqida, har nechakim nosih
Bu ish tarkida o'zni garm etib damsardliq qilsa.
G'ami birla aningdek juftmenkim, o'lgum ayrilsam,
Nechakim sarvi ozodim qo'lidin fardliq qilsa.
Meningdek aqlu dinin yelga bergan topmag'ay hargiz,
Sabo har nechakim sayr ichra olamgardliq qilsa.
Falak ul oynikim mendin yiroq solg'an bila o'ldum,
Tirilmak mushkil ermas emdi bozovardliq qilsa.
G'amidin topmag'ay mingdin birin, gar ishq yuz ming yil
Balo ahlig'a chohi g'amda g'amparvardliq qilsa.
Agar ko'yungda o'lturmoq topar jonig'a yuz minnat,
Agar yillar Navoiy bu havoda gardliq qilsa.
570

Bas tiyra erdi subhidamim shomi g'amg'acha,
To shomi g'amda naylagamen subhidamg'acha.
Og'zi xayoli buylaki yo'qlug' sari chekar,
Turmaq bo'lurmu kimsaga mulki adamg'acha.
El rashkidin nekim qilur ul, qilmisham qabul,
Mehru vafovlu lutfini zulmu sitamg'acha.
Ko'yini ko'rsang erdi, yo'lung qisqarur erdi,
Bir umr, eyki, po'ya ko'tarding haramg'acha.
Bot o'lg'ay, ulki vasl tilab, ming yil ursa gom,
Aylab jahonni qat' qadamdin qadamg'acha.
Bir sarv qomating kebi, bir gul yuzung kebi
Yo'q, keza xuldu ravzani bog'i Eramg'acha.
Bo'lmish iting safoli Navoiyg'a jomu bor
Ko'p farq ushbu zarf bila jomi Jamg'acha..
571

Boshing'a shu'lai hijron tutashqandin emas ogah,
Visol avji uza boshig'a oltun toj qo'yg'an shah.
Biravkim, yuz pariy devonavor etkay anga qulluq,
Ne bilgay holin aningkim, pariy devona etmish, vah.
Balo chohi giriftori halokin, vah, qachon bilsun,
Siyosatgohida tutqunlarig'a ulki qozg'ay chah.
Ne ogah ulki, hashmatdin quyoshni zarracha ko'rmas,
Quyosh hijronidin sargashta bo'lsa zarraye nogah.
Ne voqif vasl Misri ichra manzil aylagan shohe
Gadodinkim, anga vayronai hajr o'ldi manzilgah.
Menikim qatl uchun xos etti furqat qayda mustankir,
Biravkim, qatli om etsa, emas ko'ngliga mustakrah.
Mangadur bir pariy matlubu zohid hurg'a tolib,
Qachon suhbat chiqishqay, chunki menmen telba, ul ablah.
Tut, ey soqiy, fano jomiki, ishq ollinda yaksondur,
Agar fosiq, vagar zohid, vagar bo'lsun gado, gar shah,
Navoiyni ul oykim, ruhi qudsi keldi anfosi,
Desa bismil qilurmen, ne degay ul g'ayri bismillah.
572

Yo'l erur yuz manzil ortiq mendin ul qotilg'acha,
Yuz o'lum vahmi bu manzildin yana manzilg'acha.
Vahki, har mahfilda ishqim qissasidur, yo'lda ham,
Gar kishi azm etsa bu mahfildin ul mahfilg'acha.
Gar meni majnung'a tashbih etsangiz, ey ahli hush,
Ne tafovut bo'ldi, bas, devonadin oqilg'acha.
Vah, ne kofirdurki, nogah tig' tortib chiqsa mast,
Qatlining muhtoji bo'lg'ay shohdin soyilg'acha.
Ulki ashkim bahri to'fonida qoldi, yetmagay,
Nuh umri sursa jismi zavraqin sohilg'acha.
Tosh otib atfolkim, har yon surar men telbani,
Kosh bore qovsalar ul sho'xi sangin dilg'acha.
Xo'blar zulmi ko'ngul mulkin xarob aylar, bale,

This is not registered version of TotalDocConverter

Ko'p dardi buylakim jondin malul etmish meni,
Farq o'lumdin yo'qturur bu umri behosilg'acha.

AvvalgiII- qismB Keyingi